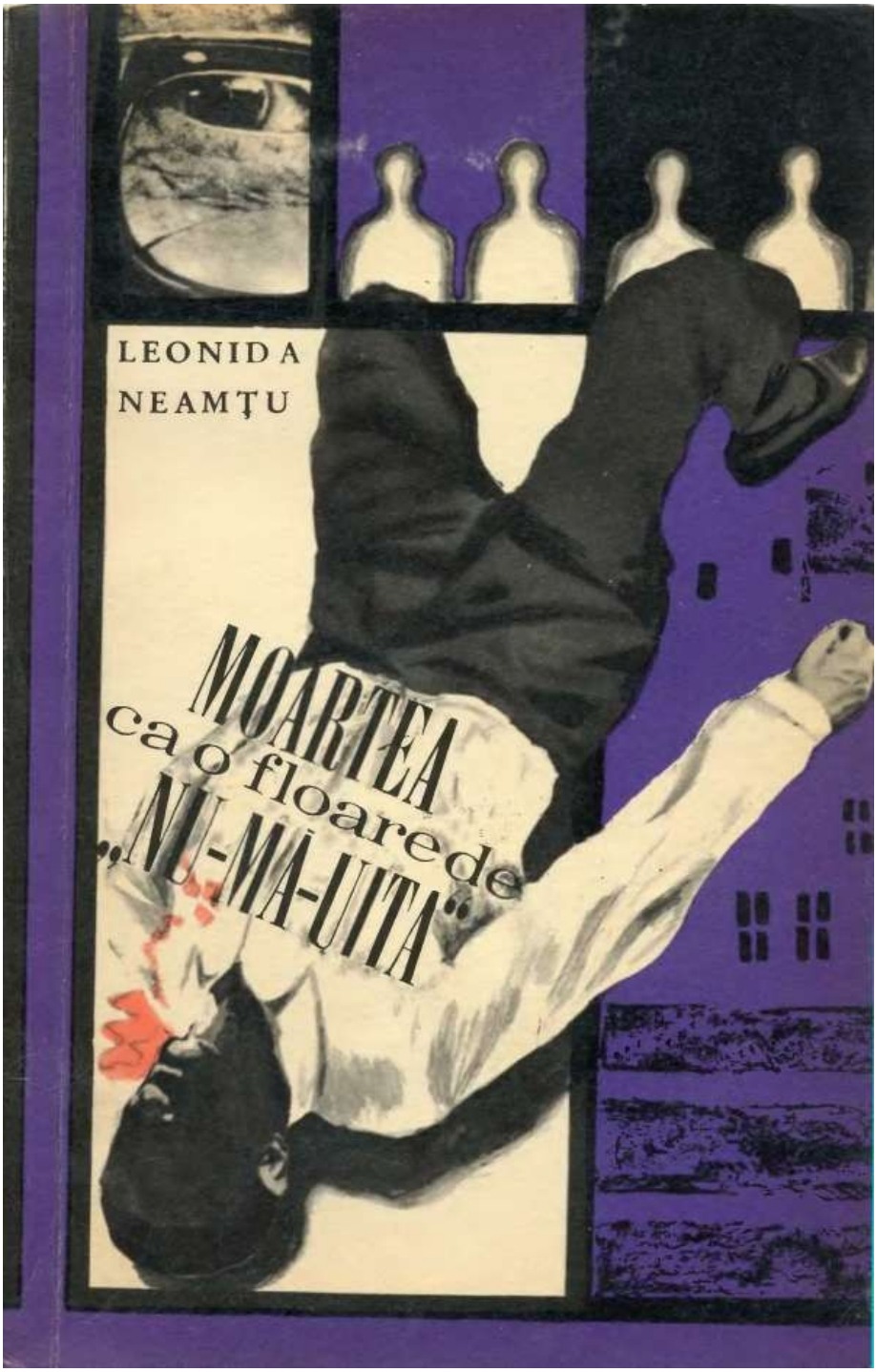
LEONIDA
NEAMȚU
MOARTEA
ca o floare de
„NU-MĂ-UITA"

LEONIDA NEAMŢU

MOARTEA ca o floare de „NU-MĂ-UITA”

EDITURA MILITARĂ 1970

Stau iarăşi la „masa de plumb”. Mă bucur de o clipă de răgaz, trecătoare clipă intermediară, rotundă, sau mai curând ovală, ca desenată de un copil ce ţine pentru întâia oară creionul în mână, ca un inel al lui Saturn, văduvit de planeta sa, şi, fireşte, întristat. Din această cauză: a dispariţiei planetei-mamă. Dar iertaţi-mă pentru o asemenea introducere confuză!

Liniştea aceasta nu mă poate înşela, aşa cum nu mă pot induce în eroare nici vrafurile de hârtii de pe „masa de plumb”. Agitaţia va începe într-o clipă-două: pun pariu pe cinci mere Ionathan, roşii, mari, dulci, aromate, că ştiu cine se va înfăţişa imediat: profesorul Marius Lupu, învăluit în fumul pipei sale, ca-ntr-un mister. Sunt convins că vine să-mi spună cine e asasinul! El observă, trage concluzii, inspiraţia nu-i dă o clipă de răgaz.

În acest interval pata de soare, mai bine zis raza ce reuşeşte să se strecoare prin frunzişul castanului din faţa ferestrei, imprimă pe peretele din dreapta un contur auriu, aducând perfect a revolver! Pe onoarea mea, pentru acţiune poliţistă, soarele ştie cum să-şi modeleze efortul. De câtva timp urmăresc pata de lumină: e distracţia mea de după masă. Înainte de a sugera un revolver, seamănă cu o floare, cu o garoafă, iar acum ia, încetul cu încetul, contururile Americii. Puţin mai târziu se va transforma într-un nud superb, iar după o jumătate de ceas va prinde profilul unui topor. Ştiu, fiindcă în fiecare zi e la fel. Dar, ce e drept, şi fantezia mea o cam ia razna! Haide! Iată-l şi pe Marius Lupu. Nu spuneam că el va fi omul-cu-soluţia?

Dar te pomeneşti că ar fi mai bine s-o iau de la început? Nu sunt convins... Cine-şi mai începe astăzi cărţile cu începutul?

Cu îngăduinţa dumneavoastră, fotografiile mint. Nu din cauza calităţii discutabile a clişeului, sau în orice caz nu totdeauna din acest motiv. Un zâmbet, ca să folosim un fel de figură de stil inversă, te expediază direct în cercul erorilor. Ce te faci, încrezutule? (Da, în acest moment, dacă vă interesează, pata de lumină de pe perete s-a alungit şi aduce a nud...) Şovăind, te zbaţi ca un înotător rănit, cu două săgeţi înfipte între omoplaţi, fără speranţe să ajungi la mal; între timp decorul e altul: fluviul pe cursul căruia sperai să navighezi îşi mistuie unduirile în deşert. Într-un fel de Sahară adică, peisajul căreia se schimbă din cauza nisipurilor mişcătoare, a simunului şi a celorlalte elemente fierbinţi ce brăzdează un deşert... Şi cu acest gând, să mai privim o dată fotografia din stânga! Bine lucrată. Ştefan Paim trimite un zâmbet sfidător de bărbat frumos, potrivit pentru rolurile jucate în tinereţe de John Wayne; la mijlocul vârstei mature păstra obrazul neted, bronzat totdeauna, o limpezime a privirii calme, uşor insinuante. Dar fiindcă fotografia minte, pot spune că în realitate era un ins violent, dur, de o teribilă încăpuţi nare. Un om curios să afle, să cerceteze, ajutat de inteligenţă şi spirit de observaţie. Dacă mai trăia două luni, Ştefan Paim ar fi împlinit patruzeci şi opt de ani, şi cine ştie ce minuni ar mai fi făptuit.

Trei gloanţe minuscule, trimise dintr-un revolver-jucărie, marca „Hagg”, l-au lichidat. Îmi permiteţi, nu-i aşa, să folosesc acest cuvânt, *lichidat,* care sună atât de promiţător într-o istorie detectivă. Moartea năprasnică, neaşteptată, dură ca el însuşi, l-a surprins într-o seară din toamna anului trecut, la începutul lui august, o seară deosebit de catifelată, când nimeni, nici măcar un om ca Ştefan Paim, fost contrabandist, nu se pregăteşte să moară. La drept vorbind cred că nimeni, niciodată, nu se pregăteşte să moară!

Pe la două noaptea, după o goană infernală cu automobilul, am ajuns în oraşul M. Din primul moment mi s-a părut că afacerea e încâlcită ca un blestem de vrăjitoare arsă pe rug, şi nu m-am bucurat.

Strada Marco numărul 19, în apropierea gării mici, de unde pleacă zgomotoasele trenuleţe forestiere. Doi bărbaţi plini de importanţă de la secţia judiciară, doi medici şi alte persoane auxiliare, cu toţii transpirând ca nişte diavoli puşi să supravegheze cazanele mari ale iadului, se cam agitau în derută, mai mult de formă, încercând să convingă nu ştiu pe cine să fac totuşi ceva util. Pesemne voiau să impresioneze stafia celui mort. Oameni ucişi, vreau să zic asasinaţi, cu trei gloanţe enigmatice în pântec, nu se mai pomeniseră în localitatea M., de multă vreme, dinainte de al doilea război mondial, când prin localurile din oraş se pomeneau brusc faţă-n faţă bande rivale de contrabandişti, şi se ucideau niţel, ca-n Texas. (M. are o aşezare potrivita pentru aşa ceva, e oraş de frontieră).

Revin însă la momentul sosirii: în stradă aşteptau mai mulţi indivizi, plesniţi de un fel de curiozitate lugubră, sau mai ştii, de compătimire, sau de frică? Risipiţi pe ici şi colo, gesticulau ca nişte personaje bacoviene, iar pe frunţile lor strălucea sudoarea. Pe dealurile dimprejurul oraşului poposiseră mingi luminoase de ceaţă. Teribil de caldă era noaptea aceea de august, îmi amintesc.

Pe un scaun din curtea casei „în care se comisese omorul”, într-o poziţie destul de incomodă, cu picioarele lungi întinse şi capul dat peste spătarul scaunului, stătea sub supravegherea strictă a vreo trei bărbaţi cu mutrele exagerat de încruntate, un tânăr frumos, cu înfăţişare atletică, dar plin de vânătăi, cu ochii întunecaţi. La ivirea noastră abia s-a clintit. Scaunul pe care fusese bine înşurubat avea un picior mai scurt, avantaj care-i permitea să se legene uşor, când şi când, mimând un fel de nepăsare indolentă.

Şi el transpira, ca şi păzitorii săi. Mai multe felinare cam chioare ardeau aşezate alandala prin curte; asta crea o impresie alarmantă, apăsătoare.

Am remarcat şi o femeie cu trăsături interesante, în rochie închisă: stătea nemişcată, cu bărbia în piept, cumva absentă. Mi s-a spus că e Alexandrina Boroş, „prietena” celui ucis. Alături de ea se frământa un ins voinic, cu pipă.

Noaptea înţepenise deasupra oraşului. Părea că un astru uriaş, negru şi totuşi fierbinte, se roteşte pe cer în imediata apropiere a pământului. În orice caz felinarele acelea, prea multe, nu mi-au plăcut de loc.

Un căţel alb, prea viu în zăpuşeala aceea moale, se învârtea printre picioarele tuturor ca lovit de streche, iar din când în când se oprea, ancora în coadă şi se apuca să urle.

Am cerut să fie dus cât mai departe, dar să-l lase, fireşte, în viaţă. Apoi am întrebat dacă există vreo posibilitate, la ora aceea, să bem ceva, un nevinovat pahar de sifon, sau apă minerală. M-am bucurat aflând că această posibilitate exista. Câteva case mai încolo e înfiptă în pământ o bodegă, iar responsabilul se afla printre inşii ce şuşoteau în stradă.

Sosiră sifoanele şi cu această ocazie am constatat că toată lumea, fără excepţie, crăpa de sete, numai că, prinşi de treburi, uitaseră.

Câteva minute mai târziu pluti spre noi şi o tavă cu vreo duzină de cafele. Erau cam dulcege, dar fierbinţi – ca să ne ajute la transpirat – dar în orice caz ne prinseră bine tuturor.

Îl văd pe tânărul plin de vânătăi ce şedea pe scaun, păzit, aruncând o privire plină de năzuinţe spre pahare, şi-i întind unul, cu riscul de a trezi dezaprobarea generală, îl soarbe dintr-o înghiţitură. Nu era greu de priceput că el e suspectul numărul unu.

Deodată îl auzii:

— Sunteţi domnul Adrian Mocanu? Şeriful, adică?

Mă privea ţintă, pe deasupra barajului mişcător al celor ce se agitau între noi, cu nişte ochi nu suficient de trişti pentru un prezumtiv inculpat. Mai curând era o privire puţin ironică. I-am făcut semn că da.

— Numele meu e Frank Bradea!

— O.K., Frank, i-am zis. Sper să iasă bine!

(Cum naiba să-i fi răspuns altfel, de vreme ce-l chema Frank?). Apropiindu-mă, l-am simţit că miroase a alcool, şi m-am gândit că asta nu-l prea favorizează, şi că s-ar putea să nu iasă chiar aşa de bine. În plus vânătăile ce-i

împodobeau faţa frumoasă păreau să fie de toate felurile, şi mai vechi, şi foarte proaspete, dacă mă pot exprima astfel.

Ne-am dus să vedem cadavrul, dar mai întâi m-am interesat ce se întâmplase cu rudele celui ucis. Nu are alte rude în afară de o fiică, Nona, care a fost dusă în vecini, mi s-a răspuns. Asta e bine, am dat din cap, intrând în casă.

Ştefan Paim zăcea frumos pe spate, nu într-o poziţie chircită, crispată, aşa cum vedem morţii „eroi negativi" prin filme, ci ca un mort „erou pozitiv", întins cât era de lung în diagonală peste covorul persian de un gri de nuanţă aleasă, cum nu mai văzusem; alba cămaşă a victimei, puţin şifonată, cu trei pete de sânge, nu grozav de mari, dar fotogenice, alcătuia un interesant efect coloristic – natură moartă, da – şi-n acest moment unul din bărbaţii de la judiciară, pe nume Cristescu, scund, subţire, cu o faţă fină în care natura ingrată implântase un nas uşor coroiat, totuşi nu dizgraţios, dar nu ştiu de ce insist asupra nasului lui Cristescu, se înţepeni în prag, tăcut, în elegantul său costum de seară. Semăna puţin, şi nu ştiu de unde această asociaţie, cu un mic sfinx. Mi s-a părut că vecinătatea naturii moarte îl incomodează într-o anumită măsură, dar nu, el îşi oprise privirea asupra celor doi doctori care jucau şah alături de cadavru la o măsuţă mică, rotundă, împrejurul căreia se instalaseră turceşte.

Se ridicară, nu tocmai convinşi, văzându-mă (trec peste semnalmentele şi numele lor, care nu prezintă vreo importanţă în această acţiune, să mă ierte medicina legală!) Îmi întinseră nişte hârtii, dar cu un zâmbet acru i-am rugat să-şi continue deocamdată gambitul damei, sau în general să facă ce vor, eventual să meargă la culcare ori să-şi viziteze inopinat iubitele. Rondul de noapte. Unul râse, al doilea mă privi ostil, dezaprobator: încă o dovadă, dacă mai e nevoie, că oamenii sunt diferiţi. O pendulă îşi legăna braţul în dreapta uşii, bătăile i se auzeau distinct, mi-am zis că discul de alamă pare să fie o farfurie zburătoare captivă. Multe gânduri neroade îţi trec prin cap noaptea, în asemenea ocazii.

Spuneam că mi-a sărit în ochi amănuntul: lui Ştefan Paim îi lipsea mâna dreaptă, aproape de la umăr. Un infirm, asasinat. Multe complicaţii şi implicaţii psihologice şi celelalte întortocheli, şi aşa mai departe.

— Accident, de pe când lucra la căile ferate, s-a întâmplat acum vreo zece ani, explică, strâmbându-se, Cristescu, arătând mâneca îndoită a celui de pe covor.

Uite aşa, i-am dat ocol de câteva ori cadavrului. (Fotografiile fuseseră luate între timp, chiar mai multe decât trebuiau, de fapt aşa cum se întâmplă de atâtea ori, ele n-au servit decât ca piese la dosar).

Acest Cristescu găseşte tocmai acum momentul potrivit să mă întrebe dacă sunt sau nu căsătorit. Îi fac semn că nu, mirându-mă de întrebare numai din umărul stâng, fiind prea cald să mă mir din amândoi.

Iată un amănunt care ar fi trebuit să-l pună pe gânduri pe înrăitul autor de romane poliţiste Marius Lupu. (N-am explicat încă ce e cu acest personaj, dar o să-i vină şi lui rândul.) Vorbeam de amănunt: arma crimei se află acolo, revolverul negru, mic şi fin ca o bijuterie. (Proiectilele extrase din toracele încăpător al lui Ştefan Paim au dovedit că într-adevăr era vorba *chiar* de arma cu care s-a comis omorul, nu de un truc, aşa cum te-ai fi putut aştepta, dar asta am ştiut-o abia a doua zi.)

Acest revolver marca „Hagg” fusese aruncat, sau scăpat, sau pus cu intenţie, sau uitat, pe covor, între cadavru şi uşă. Întâmplare? Calcul? Asasinul o fi sperat că ancheta n-o să excludă chiar din primul moment sinuciderea? Fusese în acelaşi timp destul de rafinat – ucigaşul – pentru a nu-i potrivi revolverul în mână – manevră atât de grosolană! – mărginindu-se abia să sugereze posibilitatea ca în clipa morţii Paim să fi scăpat arma din mână? Dar ce sinucigaş poate să-şi tragă în piept trei gloanţe, în trei locuri diferite?

Şi apoi, pe cât se ştie, sinucigaşii preferă tâmpla...

Totuşi în sprijinul ideii de sinucidere sau a unei eventuale vendete tainice, cu rădăcini în timpuri îndepărtate (de altfel şi arma era de fabricaţie veche), pleda foarte timid un atât de romantic indiciu pe care l-am lăsat cu intenţie la urmă.

Iată despre ce este vorba. Alături de cadavru zăcea o tăietură dintr-o veche revistă, ca o limbă galbenă. Cine ar fi crezut că Ştefan Paim fusese cu mulţi ani în urmă un contrabandist iscusit? Şi cine ar fi crezut că în anii de liceu acelaşi Ştefan Paim scrisese şi publicase versuri! Iată ce poezie am găsit pe tăietura din revistă de pe covor:

MOARTEA, CA O FLOARE DE „NU-MĂ-UITA”

Case sau oameni? Acolo cineva râde
Sau vorbeşte, sau se bucură de înţelesul ascuns al cuvintelor.
Ca scorpionul am să mor de muşcătura mea
Pe pieptul meu, trei semne ale morţii
Ca trei petale de „Nu-mă-uita!”

Uneori se ridică un stor, şi iese
puţină lumină, poate ar vrea să ţipe ceva

Aş! Cine mai poate comunica
Printre atâtea garduri de cuvinte,
Garduri fără porţi, sau cu poarta mereu
În altă parte...
Am să plec undeva,
Purtând pe cămaşă trei semne ale morţii...
Moartea ca o floare de „Nu-mă-uita”.

ŞTEFAN PAIM – *elev*.

Într-adevăr, pe cămaşa albă: trei semne ale morţii, numai că nu albastre, ca petalele de „Nu-mă-uita”, ci roşii, dar sugestia e perfectă; cuprins de tristeţe am mângâiat bucata de hârtie îngălbenită, tăiată dintr-o atât de bătrână revistă, moartă şi ea, şi încă de atâta timp! Ce speranţe investise bărbatul a cărui moarte o anchetam, în mirajul cuvântului tipărit? Poet, contrabandist, funcţionar mărunt, specialist în plante medicinale, activităţi de atâtea ori deşarte, în spatele cărora se ascunde, şi se ascunde atât de bine, adevărul de nedezlegat al existenţei unui om prea puţin iubit de semenii săi, fiindcă Ştefan Paim nu avea prieteni: urma s-o aflu mai târziu.

Moartea nu izbutise încă să şteargă de pe figura sa o expresie de curiozitate rece, încăpăţânată, impresia aceasta m-a urmărit tot timpul; fără să vreau mă gândeam că dându-şi sufletul, Paim observase curios, cumva detaşat, apropierea marii enigme a morţii. Şi cu gândul acesta am rămas.

Aprinzându-şi ţigara, Cristescu se uită la mine cu faţa lui de sfinx. L-am întrebat:

— Ştiai că e poet?

Rămâne cu chibritul în mână, apoi îl introduce stins înapoi în cutie.

— Până azi, nu.

Mă uit împrejur, cam absent. Ce ar mai fi de spus?

— Şi fata lui, ce face?

— Stă liniştită, într-o casă, peste drum.

— Aşa e, uitasem... Nu se prea omoară cu firea?

— Între ei, între tată şi fiică, erau pe cât se pare nişte relaţii convenţionale, zice Cristescu, pe un ton de asemenea convenţional. Şi continuă: – Între altele, revolverul ăsta afurisit, jucăria de pe covor, se potriveşte mai bine într-o poşetă de damă, nu-i aşa?

Îmi dau seama însă că aluzia sa e întâmplătoare. Întreb:

— Câţi ani are Nona?

— Cred că nouăsprezece...

— Şi e frumoasă?

Cristescu se îneacă şi tuşeşte până-l podidesc lacrimile:

— Foarte... mormăie, ştergându-şi fruntea asudată.

Urmează o sumă de plictiseli: măsurătorile, planul locuinţei, fotografierea amprentelor, şi toate celelalte... Acum rămăsesem numai noi şi cadavrul; curtea şi strada s-au golit, curioşii s-au retras cu încetul în vizuinele lor, dar desigur nu aveau să-şi găsească somnul prea curând.

Drace! Nimeni, absolut nimeni nu auzise cele trei împuşcături. În general fumătorii mă exasperează, dar când nu am de ce să mă prind, mă agăţ şi eu de câte o blestemată de ţigară, ca şi cum ar folosi la ceva. Spre dimineaţă cel ce a fost Ştefan Paim fu ridicat pentru autopsie. Sinistru cuvânt! Bunii şi harnicii doctori arătară în importantele lor hârţoage că primul din cele trei proiectile, atingând inima, fusese suficient pentru a provoca moartea; asasinul se obosise degeaba expediind încă două gloanţe inutile. De prisos să explicăm că un om ce reuşeşte să-şi facă inima harcea-parcea din prima lovitură, nu mai are putere şi bănuiesc că nici timp să mai apese tacticos de două ori pe trăgaci, schimbând de fiecare dată locul în care ţinteşte. N-a fost greu să se constate nici că s-a tras de la distanţa de patru-cinci metri. Exceptând ideea că Ştefan Paim ar fi avut braţe de o asemenea lungime colosală – ori ştim că nici măcar nu avea două braţe ci doar unul, şi acela de o lungime normală, – tragem o linie dublă, cu tuş albastru, peste posibilitatea sinuciderii.

O uşoară contuzie frontală, foarte recentă, atrase atenţia zeloşilor medici. Putea fi urma unei izbituri de pumn. Câteva dintre loviturile încasate de Frank Bradea, erau şi ele suspect de recente, au zis aceiaşi medici, între două partide de şah. Aşa au început deci cercetările, cu puternice şi întemeiate suspiciuni împotriva găliganului de Bradea, 22 ani, fără ocupaţie, un fel de amorez de mahala, băiat de petreceri, unul din scandalagiii localităţii M.

Vremea se făcuse exagerat de caldă. Era nevoie de multă apă minerală, de cafea şi de câte un coniac, să nu-ţi pierzi răbdarea şi să nu laşi dracului totul. Punerea sub acuzaţie a lui Frank ar fi o soluţie teribil de comodă.

Mă învârtesc prin camera „de lucru" a lui Ştefan Paim. Nimic nu e dar. Prin camera aceasta mare, spaţiul pare îngust, probabil din cauza lui Prelipceanu, celălalt bărbat de la judiciară, care e deşirat, şi de obicei vesel, dar acum plictisit la culme şi exasperat că nu acord destulă atenţie logicii sale inteligente.

— Ăsta e omul, zice gesticulând, Frank Bradea e omul nostru, şi cum să vă zic...

Observ că-i atârnă unul din nasturii cămăşii şi-l fac atent. Prelipceanu rupe nasturele şi-l aruncă pe fereastră.

— Dar versurile?

Se uită la mine ca picat din lună. Pendula lui Ştefan Paim, deasupra noastră, dă ora.

— Ce versuri?

— *Moartea, ca o floare de „Nu-mă-uita".* Poate ai să-mi spui că Frank Bradea e mare cunoscător în ale poeziei...

Prelipceanu se scutură ca un ogar. Uitase! Fireşte, are impresia, şi aceeaşi impresie o am şi eu, că discutăm despre „cu totul altceva".

— Cum îţi explici, reiau zadarnicul nostru dialog, apariţia acestei tăieturi, dintr-o revistă dinainte de război?

— Poate că Ştefan Paim îşi pregătea un volum! şi amuzat de neverosimilul supoziţiei, Prelipceanu surâde cu îndoială, şi continuă să străbată camera, în diagonală.

— Aş vrea să aflu exact în ce revistă şi la ce dată au văzut lumina tiparului aceste stihuri... La nevoie te adresezi chiar şi... Academiei!

— Bun! zice tânărul, înşfăcând poezia. Şi aşa scap de el.

Şi iată ce îndrugă primii martori, Silviu Chertes şi Joachim Dudaş, 45, respectiv 51 de ani, ambii colegi de meserie: dulgheri, familişti etc., etc... (N-aş putea spune că am acordat importanţă prea mare spuselor acestora doi: într-adevăr ei aduceau fapte localizate în timp cu destulă

precizie, însă, paradoxal, tocmai aici vedeam şubrezenia mărturiei lor, sau mai exact şubrezenia concluziilor...) Trec în revistă afirmaţiile acestor bărbaţi importanţi:

Băuseră ceva, în trecere, la bodega de pe strada Marco 7, vreo patru-cinci case mai jos de locuinţa lui Ştefan Paim. Cât băuseră? Chertes, unul mare, de rom; Dudaş, trei mici, cu rachiu de vişine.

Următoarea întrebare e plicticos de obligatorie:

Nu erau „făcuţi”?

Nu, deloc, sau în orice caz prea puţin.

Ieşiseră din cârciumă, discutând, în drum spre casă; Chertes are locuinţa pe aceeaşi stradă Marco, la 24, chiar peste drum de poarta lui Paim. Ei bine, s-au oprit amândoi de mai multe ori, înaintau câţiva paşi, încetinind, până au tras pe dreapta să termine o discuţie.

Despre ce?

Ei, despre ce, ca bărbaţii între ei, seara, în lenevie...

Deodată tac amândoi: câteva case mai încolo, în lumina becurilor, îl zăresc pe Frank Bradea; desigur pe undeva prin apropiere o să iasă ceva scandal, îşi zic ambii bărbaţi (funestă previziune!), când, cu surprindere, îl văd pe tânăr deschizând poarta de peste drum, poarta cu numărul 19, a lui Ştefan Paim.

Cât să fi fost ora?

N-ar putea să spună cu precizie, nici unul din ei nu s-a uitat în clipa aceea la ceas – da, ambii au ceas de mână – dar, prin deducţie faţă de ceea ce a urmat, să fi fost cam zece şi jumătate.

Bun! Dar ce şi-au zis, văzându-l pe scandalagiul oraşului pătrunzând în casa lui Paim? Gândurile lor, dacă se poate, exact. Da, or să încerce...

Chertes, se pare că ar fi spus: „Nu cumva l-o fi durând pântecul pe prietenul nostru Frank?”

Ce legătură are toată povestea cu pântecul?

Cum ce legătură, păi de când a fost pensionat de la căile ferate, în urma accidentului de acum zece ani când şi-a pierdut dreapta, Ştefan Paim se ocupă cu plantele medicinale, la fel ca şi tatăl său, Ladislau Paim, care a fost,

la vremea sa, un fel de vraci vestit. Adică mare ştiutor în ale sucurilor din plante. Unul din cei puţini care cunosc proprietăţile ierburilor, florilor şi rădăcinilor, precum şi data când se cuvine a fi culese sau smulse din pământ, cum trebuie fierte, amestecate, în ce doze băute şi când anume e mai potrivit să le bei, înainte de mâncare sau după, dimineaţa, la amiaz ori seara... într-un cuvânt o ştiinţă complicată, care se moşteneşte în familia Paim din tată în fiu, dar cum şirul s-a rupt...

Să revenim la fapte: deci Chertes a presupus că Frank Bradea vine la Paim pentru o consultaţia, pentru a-i cere un leac? Da, cam aşa, numai că Dudaş, auzindu-l, a pufnit în râs, fiind de părere că Frank, când e bolnav, dacă e bolnav vreodată, se tratează mai bine cu rachiu tare, decât cu medicamente...

Şi ce a răspuns Chertes? Chertes, în cele din urmă, a acceptat punctul de vedere al colegului său.

Apoi Dudaş a mai făcut o observaţie. Ce anume? Dudaş (roşind): „Nu leacuri caută Frank, ci mai curând o vizitează pe Nona, fiica lui Paim...”

Aşa?

Aşa...

Bine, dar se ştie că ar fi *ceva* între ei?

Nu, Nona e *în vorbă* cu alt băiat, Tarsiciu Balea. Se spune chiar că ar fi logodiţi, sau cam aşa ceva.

Atunci cum se face că Dudaş a presupus că...?

Ei, gură spurcată de ţap bătrân!

Perfect. Ţap bătrân care va să zică. Şi ce s-a întâmplat mai departe? Iată ce s-a întâmplat. A trecut o vreme. Ei doi – Chertes şi cu Dudaş – uitaseră cu totul de Frank Bradea şi de vizita sa stranie la Ştefan Paim, sau la fiica lui, într-un ceas atât de avansat al serii. Nefiind curioşi din fire, afacerile vecinului Paim nu-i interesau. A trecut cam o jumătate de ceas din clipa apariţiei lui Bradea, în orice caz se făcuse ora unsprezece, când numitul Frank a dat pe neaşteptate buzna în stradă zbierând de parcă s-ar fi ciocnit pe întuneric cu propria sa fantomă: „L-au omorât! L-au omorât!”

Au rămas în primul moment încremeniţi, nu ştiau ce e, glumă sau lucru serios, apoi au trecut drumul, au intrat în casă şi l-au găsit pe Ştefan Paim aşa cum l-am găsit şi eu, mort, în poziţia pe care o cunoaştem. Lumea s-a strâns imediat; din casa de alături, un alt vecin, croitorul Bihorean, a fugit să dea telefon unde se cere în asemenea situaţii...

Totul e clar din punctul de vedere al celor doi: vinovăţia lui Frank Bradea sare în ochi.

Staţi puţin, prin ce anume *sare* în ochi?

Dar ce a făcut el în casă, timp de o jumătate de ceas?

Într-adevăr... Ce a făcut?

Dar vânătăile lui?

Da! Situaţia lui Bradea nu e simplă...

Dar faima lui de bătăuş şi scandalagiu?

Da, amice Frank, de data aceasta ai cam încurcat-o...

O întrebare: era lumină la fereastra camerei de lucru a lui Ştefan Paim în momentul când Bradea a intrat pe poartă? Da, era lumină, storurile fiind trase, dar prin ele lumina răzbătea. Lumina nu s-a stins nici un moment. (E vorba deci de camera de lucru, a cărei fereastră dă în stradă; o a doua se deschide către curte; de altfel el şi dormea aici, cealaltă încăpere, pe care o vom denumi dormitor, fiind ocupată de fiica sa, şi ferestrele ei dând una în curte, iar cealaltă spre grădina din spate. Cele două odăi, destul de mari, sunt despărţite de un antreu spaţios şi de baie. Din antreu o scară de lemn urcă în pod unde se pătrunde printr-un chepeng, ca să folosim acest termen uzitat în marină. Dincolo de dormitor se află o verandă din care o treime a fost transformată în bucătărie. Altădată bucătăria ocupa locul băii. Casa se află deci situată perpendicular pe stradă. În alt ungher al verandei, Paim îşi instalase un atelier miniatural cu tot felul de scule, traforaje etc.)

Altă întrebare: la ferestrele camerei ocupate de Nona se vedea lumină?

Ferestrele Nonei nu pot fi observate din stradă, răspund cei doi martori, dar în momentul când Chertes şi Dudaş au pătruns în casă, ca urmare a strigătelor lui Frank, odaia

părea cufundată în întuneric; Nona s-a ivit câteva clipe mai târziu, în pijama, părând trezită din somn.

Întrebare adresată iar celor doi martori: ce părere aveţi, ce rost avea ca Frank Bradea, fiind vinovat, să facă atâta tapaj?

Dudaş (subtil): Ştia că fusese văzut intrând. De noi doi. Abia spera să se disculpe...

Iată-mă stabilit, deocamdată, cu cartierul general chiar în camera victimei; aşa e mai bine, e o veche superstiţie a mea. Ştiţi povestea: asasinul revine totdeauna la locul crimei. Şi uite aşa, în zăpuşeala acelor zile, aşteptam să se ivească ucigaşul...

Să încerc şi o descriere a camerei lui Ştefan Paim. Asta e din cale afară de plictisitor, dar mă tem că trebuie. Nimic mai neplăcut decât să-ţi pierzi timpul ocupându-te de un interior mai mult sau mai puţin oarecare. Ar fi fost mai bine să-l vedeţi dv. În persoană, asta m-ar scuti de explicaţii atât, de prozaice. Pomenisem mai înainte de pata de lumină ce se strecoară pe fereastră, prin frunziş, după amiaza, luând pe rând înfăţişarea unui revolver, a continentului american, a unei femei zvelte, goale. În afară de această pată de lumină, care e elementul cel mai romantic al ambianţei, mai e acolo o pendulă veche, foarte veche, ce numărase ultimele clipe ale fostului contrabandist. Camera aceasta are o suprafaţă de 26 de metri pătraţi, bineînţeles dacă metrul folosit de Prelipceanu şi Cristescu se potriveşte ca mărime cu Bătrânul Metru Etalon ce zace în păstrare undeva sub Paris. Sper că da...

Două ferestre largi, una spre stradă, cu storurile de obicei coborâte, şi alta dând în curte, iar între cele două ferestre, în colţ, o uriaşă masă rotundă, neagră, dintr-un lemn greu, sau poate chiar de plumb, în orice caz mi-a făcut impresia unui animal de plumb, a unui fel de cara-catiţă nu tocmai binevoitoare, care ar putea să se trezească din somn, dintr-un moment în altul, şi atunci va fi vai şi amar de cei prezenţi.

Împrejurul mesei de plumb, câteva scăunele tocite, patru la număr, joase; de altfel şi masa e joasă. În acest colţ puţin sumbru îşi efectua Paim preparativele sale vrăjitoreşti, amestecând feluritele frunze, rădăcini, ierburi şi seminţe. O piuă de alamă, reşoul, un ibric pentru cafea, câteva pungi cu ierburi, mai multe borcane subţiri şi înalte, sunt aranjate în ordine, formând un semicerc, pe margine.

Printre acestea, câteva jucării graţioase, lucrate cu fineţe în lemn chiar de Ştefan Paim: un Hopa-Mitică, un cal zvelt, roşcat, o moară de vânt cu aripile mari, subţiri ca de libelulă, un profil straniu ca de animal preistoric. Confecţionarea acestor mărunţişuri era o adevărată pasiune pentru Paim. Şi nu-i era uşor s-o facă, doar cu o mână, cu stânga!

De asemenea, pe aceeaşi masă, sub moara de vânt, am descoperit un caiet cu numele clienţilor, maladiile de care suferă, data vizitei şi a zilei când le-a fost livrat leacul şi „formula”, întrucâtva codificată, a acelui amestec.

Aminteam de frumosul persian gri – un gri extrem de viu! – ce împodobea încăperea. Trec repede peste alte elemente ale încăperii, o canapea, dulapul cu hainele lui Paim (în dormitor existând alt dulap numai cu lucrurile Nonei), un raft cu cărţi, şi mă opresc asupra colţului opus celui cu „masa de plumb”. Aici fusese ridicat, la indicaţia lui Ştefan Paim, în urmă cu mai mulţi ani, un zid ce astupă colţul, în spatele căruia se află o hrubă triunghiulară, prevăzută pe toate părţile cu rafturi de scândură albă, geluită dar nevopsită: farmacia sau depozitul de plante medicinale. O uşiţă îngustă e practicată în zid, o uşiţă destul de cochetă, cu geam şi cu perdele la geam. O voi denumi de acum înainte uşa cu perdele. Pe acolo poţi pătrunde în hruba-farmacie, nu înainte de a răsuci un comutator exterior ce aprinde lumina în mica încăpere. Ştefan Paim, bărbat ordonat în treburile sale, avusese grijă de toate amănuntele. Această dependinţă e suficient de încăpătoare pentru ca un om nu tocmai corpolent să se poată răsuci în voie printre cele trei şiruri de rafturi stivuite cu borcane, pungi de plastic, săculeţe.

Atenţie, atenţie! Geamul uşii cu perdele e spart! Câteva cioburi mărunte mai zac jos, în hrubă. Din cameră nu poţi lesne observa lipsa geamului, din cauza perdelei.

Şi, încă odată, atenţie: câteva borcane s-au rostogolit de la locurile lor din rafturi şi s-au spart, iar cioburile s-au amestecat cu felurite petale şi frunze uscate. Ştefan Paim, un om atât de pedant cu farmacia sa, o fi urlat de ciudă în faţa acestui mic dezastru.

Dar cine l-o fi provocat?

În prima zi a acestei afaceri, mai exact spus în prima noapte, fiindcă totul a început noaptea, către orele patru, pe o beznă brăzdată de fulgere albe, o furtună teribilă coborî din munţi şi se năpusti asupra oraşului.

Nimeni n-a închis ochii. Natura se încruntă lung, apoi spre dimineaţă, se linişti. Îi aşteptam pe cei doi martori, Silviu Chertes şi Ioachim Dudaş, instalat la masa de plumb de pe care dispăruseră ierburile, borcanele şi toate celelalte, cu excepţia morii de vânt cu aripi de libelulă, lucrată de Paim.

Chertes, cu figura puţin confuză, poate din cauză că mai avea în minte scena din seara trecută, sau din alte motive, sau poate mă înşelam şi era doar puţin plictisit, privi întâi pendula, confruntând ora ce o arăta cu propriul său ceas. Dar pun pariu că dacă l-aş fi întrebat cât e ceasul, n-ar fi ştiut să răspundă. Omul părea pur şi simplu „plecat”... I-am arătat un scaun şi după ce ne-am privit o clipă în tăcere, l-am întrebat dacă-şi aminteşte cele spuse cu câteva ore înainte. Dădu din cap că da.

— Afirmaţi că Frank Bradea a intrat pe poartă (poarta casei lui Ştefan Paim) la orele zece şi jumătate seara; în acest moment vă aflaţi peste drum, împreună cu un prieten.

A clătinat din cap:

— Nu!

Ridic ochii şi-l examinez cu o falsă încruntătură: e un ins puţin obez, cu braţe puternice, mâini late, aspre. Ochii mici, parcă cenuşii, dar mai mult cumva decoloraţi, răspund privirii mele.

— Atunci?

Chertes nu se simte totuşi în largul său. Şi-a pus haine închise, transpiră sub ele, şi ar da desigur un rând de halbe

tuturor cunoscuţilor numai să se vadă scăpat din toată treaba aceasta.

— Am spus – zice – că era unsprezece seara când Bradea a ieşit din casa lui Paim. A ieşit, cum ştiţi, strigând. Am privit ceasul, atât eu cât şi Dudaş. Unsprezece şi un minut, sau unsprezece şi două minute. Dar nu bag mâna în foc pentru ora când o fi apărut Bradea; posibil să fi fost cu jumătate de ceas în urmă, dar exact nu pot zice, şi nu-mi place să mi se pună în gură vorbe pe care nu le-am spus.

— Foarte bine!

Mă priveşte puţin mirat, cu ochii lui mici, înfundaţi în faţa vastă şi suficient de platâ, adăugând:

— Cu vorbe aruncate în vânt, poţi dărâma o cetate, zicea nu ştiu cine, într-o zi, demult, pe front, când... se întrerupe, tuşeşte, înnoadă cu mare greutate firul, reuşind să termine cam anapoda: mie nu-mi place să dărâm cetăţi, nici să bag la apă oameni nevinovaţi.

— Şi asta e bine. Bradea, din punctul d-tale de vedere, e nevinovat?

— Nici aşa n-am spus... Aici trebuie să cumpănim bine.

— Amintiţi-vă: în timp ce Bradea se apropia, (apăruse, nu-i aşa, în capătul străzii, din direcţia gării?) l-aţi privit cu mare atenţie?

Sub Chertes scăunelul şubred scârţâie a protest.

— Deloc. Nu ne păsa de el.

— Totuşi, nu vă aduceţi aminte, e adevărat că Bradea, tot venind, fluiera?

— Poftiiim?

— Mergând pe stradă, Bradea fluiera? Ca omul bine dispus?

— Ba eu nu cred că fluiera! ripostează Chertes, supărat.

Cristescu se află în acest moment în încăpere, şi intervine:

— Totuşi, după ce Bradea a intrat, aţi început tot felul de comentarii în legătură cu vizita sa la Ştefan Paim?

— Asta e adevărat, am mai spus-o!

— Reveniţi, vă rog, asupra acestor comentarii!

— Mi-a trecut prin cap că Bradea e bolnav, şi i-am comunicat asta şi lui Dudaş, dar numai în treacăt.

— Prietenul dumitale era de aceeaşi părere?

— Habar n-am! Cine-şi poate aminti toate vorbele oamenilor, cine se laudă cu aşa memorie? Întrebaţi-l vă rog pe Dudaş, el trebuie să ştie mai bine ce o fi spus.

— Totuşi, ce impresie v-a făcut Bradea? Părea vesel, trist? Pornit pe fapte mari? Se clătina?

— Cine? Bradea? Nuu... La drept vorbind nu prea ştiu.

— Bine! Să trecem mai departe. Ce altceva s-a întâmplat, imediat după alarma dată de Bradea? Cine a intrat primul în casă?

— Eu. După mine, Dudaş.

— Şi Bradea?

— Şi el, dar ceva mai târziu. Până să-l văd pe Bradea, a mai intrat cineva... Ştiu că am rămas în prag: eu împreună cu Dudaş... Se vedea că e mort, vecinul, Ştefan Paim... Stăteam în uşă şi nu ştiam ce e de făcut... şi noroc că a venit încă cineva, de alături, un croitor, Bihorean îl cheamă, el a dat fuga şi a telefonat. El şi cu avocatul Pitiş au telefonat pe strada noastră... Am văzut-o imediat şi pe Nona, printre alţii, pe Frank Bradea, cu faţa albă ca varul...

— Îţi aminteşti cam ce a făcut fiecare din ei?

— Nu-mi amintesc!

— Bihorean, de pildă...

— Bihorean e croitor, lucrează acasă, avea în mână nu mai ştiu ce... o bucată de stofă, parcă.

— Stofă? Sigur?

— Cine poate fi sigur? A zis: ce se întâmplă oameni buni, pe urmă l-a văzut pe mort şi a rămas holbat.

— Dar Nona?

Chertes îşi mângâie falca cu degetele-i groase. Se gândeşte. În capul său e mult zumzet, o mare dezordine a imaginilor, cu toate că e vorba de o întâmplare petrecută cu numai câteva ore în urmă. Dar aşa se întâmplă mai totdeauna, în momentele de o anumită importanţă memoria nu mai înregistrează, sau nu mai reţine. Rămâne

zumzetul, o dată cu fragmente, cioburi de imagini, adesea de nereconstituit.

— Aş zice despre Nona că parcă privea din antreu, peste capul lui Bihorean. Ea e înaltă.

— Şi cui i-a venit ideea cu telefonul?

Chertes îşi agită arătătorul.

— Nonei! A spus: anunţaţi miliţia, iar Bihoreanu a şi fugit...

— Frank Bradea era tot timpul lângă voi?

— Nu... L-am văzut mai târziu, dar nu mai ştiu când. La început am intrat în casă numai eu şi cu Dudaş, iar Bradea era... nu ştiu unde...

— Iată o indicaţie precisă!

— Cum aţi spus?

— Nu e nimic... Şi mai târziu, cine a mai venit?

— Mulţi! Toţi vecinii. Dar Nona, împreună cu încă cineva care s-a proptit în uşă păzea intrarea şi nu permitea nimănui să treacă pragul.

— Vrei să spui că Nona nu s-a repezit la tatăl ei?

— Nona nici nu s-a apropiat de Paim, răspunde Chertes cu o expresie de silă, pe faţa lată. Aşa... Mai târziu am observat că Bradea are urme de sânge pe frunte.

— Dumneata, personal, îţi aminteşti ce ai făcut?

Chertes şovăie.

— Sunt încă buimăcit... I-am spus lui Bihorean să nu-l slăbească din ochi pe Bradea, până nu vin autorităţile. Şi pe urmă am trimis-o pe Nona acasă la mine, în grija nevestei-mi.

— Spui că l-ai lăsat pe Bradea în grija croitorului. Să-l păzească. De ce? Bradea a încercat să plece?

Bihoreanu, şovăind:

— Nuuuu...

— Atunci erai convins de vinovăţia lui?

— Mă gândeam că numai el poate fi... dar acum nu mai sunt sigur... nu mai sunt aşa de sigur...

— Ai trimis-o pe Nona acasă la dumneata. De ce? Părea distrusă?

— Ştie Dumnezeu... Ar fi trebuit să fie distrusă. Nu? Când se întâmplă... când e vorba de tatăl tău... Dar dacă mă gândesc bine, Nona era destul de liniştită, am trimis-o în grija nevestei mele mai mult din principiu. Aşa se cuvine în astfel de ocazii...

— L-ai vizitat vreodată pe Ştefan Paim în calitate de pacient?

— Pentru doctorii, adică? Nu, n-am fost niciodată bolnav.

— Dar eraţi prieteni?

— Nu. Doar vecini. Ne salutam.

— Când ai intrat în casă spui că ai fost primul, după Bradea – ce ai văzut?

— Mortul, fie-i...

— ...ţărâna uşoară. Altceva?

— Revolverul...

— Dar uşa cu perdele – i-am arătat în direcţia depozitului – uşa aceea, era deschisă? Închisă?

— Cine mai poate şti?! Nu-mi amintesc. Nici nu m-am uitat.

Dudaş e uscăţiv, are o faţă zbârcită de maimuţoi, îi lipsesc nişte dinţi, în faţă; şi-a pus palma pe masa de plumb, cu degetele lungi şi subţiri întinse. O muscă mărşăluieşte pe arătătorul său, până la unghia zbârcită şi ea, se opreşte acolo şi pare atentă la ce vorbim. Martorul răspunde:

— Nu eram prieten cu Ştefan Paim. Nu ne cunoşteam.

— Dar din vedere?

Ioachim Dudaş acceptă:

— Din vedere, da. Într-un oraş mic toată lumea se cunoaşte din vedere şi fiecare ştie păcatele celuilalt.

Ultimele cuvinte sunt spuse, evident, cu intenţie.

— Aveai o părere rea despre el?

— Despre morţi numai bine.

— Să lăsăm formulele!

— Cum doriţi. Eu sunt creştin.

— Cu toţii suntem mai mult sau mai puţin creştini.

Aici intervine Cristescu:

— Dumnealui face aluzie la un fapt precis. Explică-te, domnule Dudaş!

Musca trece pe unghia degetului mijlociu. Martorul nu se sinchiseşte.

— Cum doriţi. Ştefan Paim are o fată, Nona. Cred că ştiţi toată povestea, dar o mai spun o dată. Ştefan n-a fost niciodată căsătorit cu mama fiicei sale, o femeie cumsecade, Cornelia Şonfeleanu, nici n-a vrut să recunoască pe atunci copilul, şi nu s-a ocupat de el, de fată vreau să zic, de Nona, până la moartea Corneliei, acum zece ani, nouă sau zece ani. Atunci a luat-o pe Nona la el.

— Asta a coincis, pe undeva, în timp, cu accidentul suferit de Paim, când a rămas fără o mână?

Puţin surprins, Dudaş se opreşte:

— Nu m-am gândit, dar aşa e. Şi adaugă: Dreapta şi-a pierdut-o Paim în primăvară, adică într-o primăvară, acum nouă sau zece ani, şi despre povestea asta s-a trăncănit foarte mult, se spunea că aici e amestecat unul, nu ştiu cum îl cheamă, unul care a vrut să i-o coacă lui Ştefan... Pe urmă, spre iarnă, în acelaşi an, a murit Cornelia, iar Paim a înfiat-o pe Nona. O fi avut remuşcări... Fata era mică.

— Faptul că eşti creştin, stimate domnule Dudaş, nu te-a împiedicat să emiţi o bănuială cam jignitoare pentru Nona.

Dudaş ia o mutră scârbită, strâmbându-şi gura.

— Cum adică?

— I-ai şoptit la ureche lui Chertes că Frank Bradea îi face o vizită ilicită fiicei lui Paim.

— Da, drept e, am vorbit despre asta, dar de ce ilicită? Tinerii se întâlnesc când vor.

— Nona are un logodnic, şi ăsta nu e Frank Bradea, pe câte ştiu. Logodnicul Nonei e...

— Tarsiciu Balea, mă completează Cristescu.

— Îl cunosc pe Tarsiciu, zice Dudaş. Dar ce e aia logodnic? În vremurile noastre încurcate, tinerii se căsătoresc direct. Pe câte ştiu nici Nona, nici Tarsiciu nu poartă verighete, şi nici...

Îl întrerup:

— Apropiindu-se de poarta lui Paim, Bradea era vesel?

— Sălta în mers, grăbindu-se. Dar nu ştiu dacă de veselie.

— Şi ce spuneai că ţinea în mână?

— N-am spus nimic, dar într-adevăr ducea în mână ceva. Îmi amintesc bine. Nu mă întrebaţi ce, m-am uitat la el mai puţin de o secundă, oameni ca Frank Bradea nu mă interesează, trec pe lângă ei şi aproape nu-i văd, şi dacă-i văd totuşi, de vină sunt ochii care aşa-s făcuţi, să vadă, chiar atunci când omul, stăpânul lor, nu vrea să vadă.

— Eşti foarte sever, asta e bine, asta e şi rău uneori... Dumneata, la vârsta lui Bradea...

— Eram însurat, cu meseria în mână. Aşa să ştiţi!

— Înclini că crezi în vinovăţia lui Frank?

— Nu, domnule. Faceţi-vă meseria, eu nu mă înclin nici într-o parte nici în alta. Pă mine nu mă bate vântul!

Se face din ce în ce mai cald. Sunt anunţat că o persoană doreşte să-mi vorbească, absolut confidenţial. Pe cartea de vizită îngălbenită scrie: „*Profesor Marius Lupu”.* Un bărbat scund, foarte slab, bătrân ca Nilul, poate mai bătrân, străveziu, aproape inexistent. Componentele sale cele mai importante par să fie ochelarii, prea mari pe un cap cât pumnul, şi pantofii galbeni, cu talpă groasă. Fără ochelari şi fără pantofi profesorul Lupu ar fi lipsit de greutate şi de masă, o spun cu mâna pe inimă. Apropiindu-se încet, se recomandă, cu un fonfăit de proteze. Privindu-l, aş fi putut să jur că fusese pensionat cu mult înainte de campania lui Napoleon în Rusia. De sus până jos, haine negre, papillon gri, şi în general părea stafia cuiva, stafia unui om pe care l-am cunoscut, să zicem, într-o viaţă anterioară. Începeam să mă simt obosit şi ivirea acestui ins mi-a alungat pentru o clipă gândurile. Îşi reazimă coatele de masa de plumb şi mă priveşte lung, cu ochii săi înceţoşaţi, ascunşi în dosul lentilelor.

— Aş zice că nu semeni a detectiv, domnule Adrian Mocanu, face semi-invizibilul personaj. Dumneata n-ai zice că nu prea semeni a detectiv?

L-am întrebat dacă fumează. Ce era să-i răspund altceva?

— Pipă, explică, întinzând un braţ aproape mumifiat.

Şi surâde triumfător, ca şi cum m-ar fi păcălit. La gât papillonul îşi schimbase poziţia, papillonul său gri, acum dădea pe diagonală şi mi-am zis că dacă s-ar transforma în elice, o să-l vedem pe bătrânel luându-şi zborul pe fereastră. Fără altă introducere, îl văd că se ridică:

— Prin urmare, mergem?

— Unde doriţi! Pipă, ca şi Maigret?

— Ca şi Sherlock Holmes. Eu îl prefer pe Sherlock Holmes. Sunteţi pregătit să mă urmaţi? Am să vă arăt locuri interesante... am să vă relatez istorii sângeroase!

— Fie, dacă e ora poveştilor! Şi m-am ridicat mormăind versul cu Cliff Klinkenhagen.

Am ieşit împreună în stradă. Lăsam în spate, pentru o clipă, cu un veritabil suspin de plăcere, enigma morţii lui Ştefan Paim, a versurilor sale stranii, a micului revolver „Hagg” căzut pe covor, a uşii cu perdele, cu geamul spart în după-amiaza sau în seara crimei... Lăsam în spate, e un fel de a spune, fiindcă în timp ce făceam primii paşi, simţind cu mare plăcere cum mi se dezmorţesc încheieturile, cum un fior de căldură alunecă de-a lungul muşchilor, m-am pomenit întrebându-mă iar: cum se face că nimeni, absolut nimeni, nici Nona, nici vecinii, nu auziseră cele trei împuşcături?

În acest moment urechile îmi fură asurzite de ţiuitul strident, foarte ascuţit, al micului tren forestier ce tocmai pornise din gară şi pufăia prin spatele caselor, paralel cu strada Marco. M-am oprit o secundă, atent, micul profesor se înţepeni şi el, ridicându-şi lentilele spre mine.

— S-a întâmplat ceva?

— Mi-am ciulit niţel urechile, doar atât, domnule Marius Lupu.

— E plăcut să ţi se spună domnule, observă bătrânul. Îţi redă un sentiment de demnitate.

— Şi care e ţinta noastră?

Am simţit în spate ochii cuiva şi rezistând ispitei de a mă întoarce fulgerător, am înaintat câţiva paşi, privind apoi leneş în urmă. L-am văzut pe croitor, în poarta casei sale. În plină căldură a zilei, părea lovit de dambla. Un căţel alb, cred că era căţelul din „noaptea crimei”, traversă în goană strada şi dispăru sub un gard. Apoi în faţa casei cu numărul 19 se ivi Nona şi începu să mătură trotuarul, cu demnitate, mişcându-şi uşor braţele-i mlădioase.

— Ţinta noastră e teoretică! mă avertiză cam ameninţător profesorul, şi prinzându-mă uşor de braţ – o atingere care mi-a displăcut – mă dirijă spre stânga, pe o stradă ce pornea chiar din faţa gării mici; am văzut că se numeşte şi strada Berzei.

— V-aţi gândit vreodată prin ce trăieşte un oraş?

Am simţit că bătrânul aruncase întrebarea, aşteptând un anumit răspuns. Mă supunea unui fel de examen: aşa sunt uneori oamenii în vârstă, ce se cred foarte experimentaţi, trecuţi prin toate filtrele: întâi te încearcă...

— Oraşele sunt ca şi oamenii...

— Mai clar? cotcodăci el.

— Trăiesc prin amintiri.

Nimerisem, fiindcă Marius Lupu plescăi, satisfăcut, îşi continuă micul său interogatoriu.

— Şi ce credeţi că e mai interesant la un om, şi la un oraş?

Priveam în lungul străzii. Am răspuns cu indiferenţă:

— Desigur, ceea ce nu se vede.

— S-ar zice că totuşi eşti un pic detectiv, domnule Adrian Mocanu. Dumneata n-ai zice că eşti un pic detectiv?

Ne-am continuat drumul, până ce strada Berzei s-a încrucişat cu o altă ulicioară strâmtă, cu multe căsuţe joase, cam prăpădite. În dreapta descopereai un maidan posomorât prin mijlocul căruia câteva capre plictisite de viaţă meditau asupra destinului lor vitreg.

Profesorul Lupu făcu un gest cu bărbia sa scofâlcită:

— Acolo l-au ucis pe Hâncu, în treizeci şi doi. Ştii cine a fost Hâncu? N-ai de unde!... L-au găsit cu pântecul spintecat de sub buric până la stern, o lovitură de maestru,

un fel de harakiri vertical, de o ferocitate orientală... Poliţia şi-a sfărâmat capul ei nerod multe luni până să ajungă la concluzia hilară că asasinul a fost însuşi Gérard, marele Gérard, caïdul Parisului de prin anii aceia, care – auzi! – s-a deplasat în persoană până în prăpăditul nostru de târguşor ca să-i vie de hac lui Hâncu. Şi ştii de ce? Hâncu era omul său de legătură cu toţi contrabandiştii din Balcani, şi Hâncu îl trădase, îşi organizase propria sa echipă, nişte adevăraţi diavoli, şi lucra împotriva patronului său. Eu însă nu m-am mulţumit cu acest rezultat. Eu judec, eu observ. Eu observ! Am aflat prin calcule că Gérard n-a călcat în viaţa lui teritoriul nostru, nici nu i-a trecut prin cap, şi că teribilul asasin al lui Hâncu n-a fost decât un om în aparenţă inofensiv, un farmacist de prin partea locului, un bărbat grăsun, cam miop, puţin şchiop, pe nume Miron Dican, care şi-a continuat apoi viaţa liniştit, şi a murit de moarte bună, dacă admitem că există moarte bună şi moarte rea...

— Aţi activat vreodată în slujba poliţiei? Sau ca detectiv particular?

— Niciodată, stimate domnule Adrian Mocanu! Toată viaţa, până m-am pensionat, am fost doar un umil profesoraş de chimie, şi încă nu dintre cei mai străluciţi... Zeci de ani am tot pisat generaţii de elevi cu diferite cunoştinţe nefolositoare, cum ar fi proprietăţile aluminului, sau modificările substanţelor în diferite condiţii... Nefolositoare, fiindcă pe câte ştiu, nici unul, dar absolut nici unul dintre elevii mei n-a ajuns chimist de seamă, şi nici măcar chimist de duzină...

— Bine, şi în acest caz la ce v-au servit cercetările asupra morţii lui Hâncu?

— Nu te repezi! Vezi clădirea aceea cu două etaje? (Între timp ajunsesem împreună cu ciudatul meu ghid la încrucişarea dintre strada Berzei şi strada Vechiul Drum.) În anul treizeci şi şapte, prin luna februarie, într-un apartament foarte şic ocupat de medicul Ionel Pictus, un dandy de talie judeţeană, om interesant de altfel şi care duelase de nenumărate ori la Heidelberg, cel puţin aşa se spunea, sau mai bine zis aşa îşi justifica el cele trei cicatrici

care nu-i urâţeau deloc faţa, una în mijlocul frunţii, alta pe bărbie şi a treia pe obraz, sub urechea stângă, în apartamentul acestuia, cum spuneam, au fost găsite patru cadavre împrejurul unei mese pe care zăceau cărţi de joc şi teancuri de bancnote, iar printre bancnote patru revolvere; aşa jucau poker bărbaţii, cu armele pe masă, mai în glumă, mai în serios. Jucătorii înţepeniseră cam de vreo săptămână, când a dat buzna poliţia: doctorul Pictus, procurorul Soroceanu, un individ pe nume Tiberiu Marcu, tip deocheat ce tot apărea şi dispărea prin oraş şi un comerciant, Weiss, un evreu destul de blând, aceştia erau morţii. Nici dracul, şi nici comisarii Tarchilian şi Măruntu, faimoşi, care au venit din Bucureşti, n-au reuşit să explice mecanismul după care s-au ucis cei patru între ei, fiindcă din revolverele de pe masă lipseau într-adevăr gloanţe, şi aceste gloanţe au fost extrase apoi din scăfârliile şi inimile celor patru. Concluzia, în cele din urmă, a fost: pokeriştii, ameţiţi de alcool s-au luat la harţă şi cu multă râvnă şi talent s-au lichidat între ei. Eu însă observ. Eu judec. Adevărul eu l-am aflat. Cine crezi că era asasinul?

N-am stat pe gânduri decât o clipă, exact cât să aibă impresia că reflectez cu seriozitate.

— După profunzimea crimei, aici trebuie să fi intervenit o mână de femeie...

Surprins, omuleţul se opri, aţintindu-şi spre mine dioptriile-i groase cât un blindaj de tanc.

— Cum de ştii?

— Nu ştiu, dar ar fi fost frumos să fie aşa,

— Şi aşa a şi fost, mârâi Marius Lupu, puţin contrariat, fiindcă ar fi preferat să lanseze el bomba. Asasina nu era alta decât amanta lui Tiberiu Marcu, Elvira Petrişor, soţia unui coleg al meu, Sergiu Petrişor, profesor de istorie.

— Şi aţi dat în vileag adevărul?

— Ce rost avea? În primul rând am admirat, şi voi admira până la moarte arta deosebită a quadruplei criminale, ţâşnită într-un moment de inspiraţie, de geniu; doar eu am fost în stare să reconstitui mecanismul. Dar privind din alt unghi, fiecare din cei patru ticăloşi, doctorul Pictus,

procurorul Soroceanu, aventurierul Tiberiu Marcu şi blândul Weiss, îşi merita cu prisosinţă glontele. Elvira a murit acum vreo doi ani, a fost o femeie neasemuit de interesantă, chiar şi eu, printre atâţia alţii, mă îndrăgostisem cândva de ea şi am iubit-o de-a binelea după ce am aflat cum le-a venit de hac celor patru canalii.

— Şi în acest caz, permiteţi-mi să vă întreb, la ce v-a servit acest adevăr?

— Domnule Adrian Mocanu, oamenii sunt nişte fiinţe atât de ciudate... nu trebuie să aflaţi asta de la mine: în calitate de criminalist aţi avut ocazia să pătrundeţi în aceste labirinturi întunecate care sunt sufletele noastre. De cele mai multe ori oamenii nu-şi descoperă adevărata vocaţie, admiţând că o au, şi vocaţie pentru ceva au numai fiinţele inteligente, înzestrate, mediocrii n-au vocaţii, acesta e adevărul crud, dar cei care au într-adevăr chemare pentru ceva îşi descoperă chemarea prea târziu, admiţând că o descoperă. Eu am ajuns profesor de chimie numai din pricină că şi tatăl meu a predat întreaga viaţă această ingrată materie, la un liceu pârlit de provincie.

— Vreţi să spuneţi că aţi descoperit cu întârziere vocaţia dv. adevărată, cea de poliţist?

— Nici prin gând nu-mi trece să afirm una ca asta, nu m-ar fi interesat să ajung detectiv, vocaţia mea de bază este ceea ce aş numi *curiozitatea pentru enigmă.* Mă interesează, m-a interesat întreaga viaţă, tot ce este sub semnul întrebării, tot ce este nedezlegat.

— Exceptând curiozitatea pentru ştiinţe, în speţă pentru chimie, am observat, cuprins de o vagă maliţie.

— Foarte adevărat! Mă pasionau mai ales enigmele legate direct de om, de sufletul omenesc. Ele au fost bucuria vieţii mele, o bucurie păstrată în taină fiindcă nu m-am confesat aproape nimănui. Şi nu m-am zgârcit nici un moment când a fost vorba să-mi hrănesc curiozitatea. Şi aici vreau să exprim o idee de care cred că ar trebui să ţii seama în cercetările dumitale: simt că eu, ca şi omul de a cărui moarte te ocupi, Ştefan Paim, avem un numitor comun: curiozitatea.

Am tresărit. Acuitatea observaţiei m-a şocat. Omul de lângă mine, pe care-l taxasem la început drept un fel de caraghios bătrân, (şi continua pe undeva să rămână caraghios!) devenea, din altă direcţie, tot mai interesant.

— Ce se întâmplă? La ce te gândeşti?

— Cred că aveţi dreptate, am răspuns. Cred că Ştefan Paim era într-adevăr un ins curios, poate prea curios... Dar, ca să revenim la ceea ce spuneaţi în legătură cu plăcerea dv. pentru enigmă, am impresia că vă referiţi la o pasiune gratuită, care în orice caz nu v-a adus nici un fel de folos.

— Pasiunile sunt gratuite, domnul meu! Un adevăr care începe să fie uitat, şi nu spre cinstea noastră. Acum oamenii care iubesc muzica, nu se mai mărginesc să iubească muzica, ci devin critici muzicali. Cei ce iubesc cerul albastru se simt pe dată obligaţi să facă pictură sau critică de artă iar cei ce se văd frumoşi în oglindă, cu ochi mari, adânci şi frunte înaltă, se apucă de poezie. Spun toate acestea cuprins de un anumit sentiment de vinovăţie fiindcă la un moment dat m-am folosit şi eu de darurile mele: am scris romane poliţiste! Dar pentru ca pasiunea aceasta să rămână gratuită, cum spui, într-adevăr gratuită, nu le voi publica, nu voi încerca să le public, ele vor rămâne postume.

Ultimele cuvinte ale profesorului Marius Lupu m-au cam descumpănit. Şi m-au dezumflat. Începea să devină iarăşi foarte caraghios.

— Ar fi de presupus, dragă domnule Lupu, că şi episoadele cu moartea contrabandistului Hâncu, a doctorului Pictus şi a celorlalţi, fac parte din vreo carte de groază ce vă poartă iscălitura?

– Lucrurile stau exact invers: într-adevăr, sfârşitul lui Hâncu l-am descris într-un roman ce se intitulează „Crima de pe relief”, iar misterul morţii celor patru pokerişti le dezvălui în romanul „Pe aur murise asasina”, dar înainte de toate, înainte de a deveni subiecte de roman, acestea au fost întâmplări reale, pe cât de reale au fost şi strădaniile mele pentru descoperirea purului adevăr. Cunosc atâtea fapte dintre cele mai ciudate, petrecute aici, în acest orăşel

de frontieră, şi mai am încă alte vreo câteva cărţi scrise, şi acesta este, totuşi, aşa-zisul „folos” ce l-am tras de pe urma pasiunii mele.

— Tot ce mi-aţi spus este din cale afară de instructiv, şi regret sincer că nu pot citi acum, tipărite, cărţile de care aţi amintit, „Crima de pe relief”, „Pe aur murise asasina”, şi celelalte. Care este însă scopul real al plimbării noastre?

Între timp, tot mergând agale, în pasul mărunt al lui Marius Lupu, am trecut de centrul oraşului, abătându-ne pe o alee răcoroasă umbrită de castani, care ne duse în cele din urmă într-un fel de piaţetă, la marginea râului, unde se afla instalat un fel de bâlci. Spre mirarea mea profesorul Lupu mă conduse la o tarabă unde se făcea tir, luă o puşcă şi mi-o dădu.

— Puteţi nimeri cei doi gemeni?

Într-adevăr, printre alte ţinte, în faţa noastră, în fundul tarabei, între o broască ţestoasă ale cărei labe se puneau în mişcare dacă o nimereai exact în capul mic şi cam hidos, între un leopard ce-si învârtea coada şi căsca, dacă-l pocneai cu micul glonte de plumb exact în ureche, se aflau două siluete identice, doi gemeni, vânători, cu arma la spinare; dacă-i atingeai în vârful penei de la pălărie, gemenii intonau un fel de cântec, mai mult un scârţâit, iar tu căpătai premiul cel mare: dreptul de a mai trage o dată.

Am tras în leopard, dar nu l-am nimerit. Am ochit broasca ţestoasă, dar glontele de plumb a izbit alături. Acelaşi eşec cu raţa sălbatică ce ar fi bătut din aripi, în caz de reuşită. Exasperat de insucces, i-am întins profesorului carabina, observând în treacăt că probabil ţeava e strâmbă, sau vizorul dereglat, întrebându-mă în acelaşi timp dacă bunul autor de romane poliţiste va avea suficientă putere să ţină în braţe arma grea. Se dovedi că avea forţa necesară. Expedie la repezeală două gloanţe, nimerind cu precizie gemenii care intonară marşul lor de vânătoare, iar Marius Lupu mai căpătă un plumb, cu care făcu să zbârnâie şi aripile ruginite ale raţei sălbatice.

După această izbândă se întoarse spre mine, mă luă iar de braţ, şi în vreme ce ne strecuram prin mulţimea de oameni, zise:

— Să facem o digresiune... Te-ai gândit, dragă domnule Adrian Mocanu, că singurul om din acest ţinut în stare să comită o crimă perfectă, sau aproape perfectă, aş fi eu?

— În orice caz, o astfel de izbucnire de sinceritate e de natură să inducă în eroare orice fel de anchetator!

— Ai zice că n-aş fi avut nici un motiv să-l trimit pe Ştefan Paim în lumea celor drepţi. Aparenţă!... De ce să cauţi un motiv foarte concret, temeinic? Motivul ce m-ar determina pe mine să ucid un om, ar fi unul de ordin sufletesc.

Am rânjit:

— Dacă vreţi să faceţi o depoziţie completă asupra modului în care i-aţi venit de hac lui Paim, n-avem decât să grăbim puţin pasul, să găsim un loc mai potrivit. Până seara totul ar fi terminat iar eu aş putea să beau în linişte o halbă-două...

— Ştii, dragul meu detectiv, că deşi mă ironizezi, l-am descoperit pe asasin? Prin calcul.

— Dar cel puţin îl cunoşteaţi pe Ştefan Paim?

— Prea bine! Eram abonatul său, de mulţi ani. Îmi prepara excelente ceaiuri contra insomniilor, numele meu de altfel figurează în caietul unde-şi nota cu pedanterie fiecare client, caiet ce se află desigur în buzunarul dumitale. L-ai înhăţat imediat ce l-ai văzut, cu speranţa că vei descoperi acolo lucruri din cale afară de importante. Desigur! Într-un asemenea registru în care sunt trecuţi mai toţi vizitatorii lui Paim, am zis vizitatorii fiindcă pe câte ştiu omul acesta nu prea avea prieteni, trebuie să se afle după toate probabilităţile şi numele celui care... Eroare! Numele asasinului nu e trecut acolo.

Am gândit cu voce tare că certitudinea sa e dezarmantă. Profesorul execută la repezeală, cu pipa, un desen abstract, în văzduhul din faţa sa.

Între timp ne îndepărtasem binişor de bâlci, şi ne apropiam iar, încet, de strada Marco. După ce vorbise mult,

printr-o schimbare subită, Marius Lupu deveni rezervat. Am încercat să închei această discuţie:

— Spuneaţi că, făcând calcule...

Îşi îndreptă repede papillonul, cu un gest de demnitate nobiliară.

— Da, prin calcul... Ştiu cine e asasinul. Un individ decăzut, un om de nimic, Frank Bradea. Şi zicând asta îmi aruncă o privire neaşteptat de tăioasă. Mărturisesc că nu mi-am ascuns dezamăgirea. Nu că aş fi sperat să aflu cine ştie ce din partea autorului „Crimei de pe relief”, dar în absenţa unei sugestii veridice, mă aşteptam la o idee măcar abracadabrantă. Şi nu m-am sfiit să i-o spun, fiind, printre altele, şi cam indispus pentru timpul pierdut:

— Domnule Marius Lupu, iată că am făcut turul oraşului şi mi-aţi împrospătat sufletul cu tot felul de istorii dintre cele mai reconfortante... Cât priveşte, strict, cazul Paim, mă aşteptam... oho, într-adevăr, la cu totul altceva; pentru un autor de cărţi detective nu sunteţi de loc original. Oare n-aţi aflat că toată lumea, până şi bucătăresele din acest oraş, îl suspectează pe Frank Bradea?

Păru teribil de contrariat. Faţa lui mică se smochini şi mai mult, şi din cauza mişcărilor precipitate ale mărului lui Adam, superbul papillon gri se prefăcu iar în elice.

Mă privi de data aceasta cu un fel de umilinţă:

— Într-adevăr, nu sunt decât un dobitoc. Dacă aşa stau lucrurile, Frank Bradea e în afară de cauză. Frank Bradea?... Acest Frank Bradea e deci victima hipnozei generale? M-am lăsat şi eu hipnotizat în rând cu toţi profanii?... Penibil! Mi-e jenă... La o anumită vârstă oamenii ar trebui să se retragă în bârloguri întunecate, pregătite anume, unde să se obişnuiască pe îndelete cu ideea morţii.

Mi s-ar fi făcut milă de el, dacă n-aş fi surprins dincolo de cuvinte o nuanţă de ipocrizie.

— Acum ce voi face? Şi în dosul lentilelor ochii săi parcă lăcrimară. Mă voi retrage. Voi încerca un nou calcul. Dar nu promit nimic. Spatele său îngust, negru, se îndepărtă încet. Aş fi fost ispitit să scriu pe el cu cretă: 1+1=3.

— Doar un moment, dragă domnule Marius Lupu, am strigat, imitându-l fără să vreau. Mi-aţi împuiat capul cu aşa-zisele calcule... Aş vrea să ştiu totuşi cum aţi ajuns să-l suspectaţi pe Frank. În ce ecuaţie, *x-ul* a fost înlocuit cu Bradea?

— Totul vine de acolo că eu mă plimb mult noaptea, dorm din ce în ce mai puţin, cred că e vorba de înţeleptul echilibru al naturii: cu cât se apropie omul mai mult de Marele Somn Etern, cu atât doarme mai puţin în existenţa sa pământeană trecătoare, dar filozofia asta nu te priveşte atât de direct... încă. Eu observ. Ţi-am spus că observ totul. Frank Bradea se întâlnea cu Nona, fiica lui Paim.

M-am oprit, privind în jos. Informaţia, dacă se dovedea reală, încurca şi mai rău lucrurile.

— Sunteţi sigur? Sau şi asta e o deducţie rezultată din... calcule?

Bătrânul profesor îşi scormoni cu arătătorul adâncitura galbenă a tâmplei.

— De fapt, fiindcă îmi ceri precizie, şi fiindcă eu ştiu că precizia e într-adevăr necesară, fără ea încurcăturile şi confuziile s-ar ţine lanţ, vreau să-ţi spun că i-am văzut doar o singură dată, în urmă cu patru... nu, cu cinci zile. Când mă apucă hoinăreala nocturnă, caut locuri singuratice, umbrite; adeseori merg în neştire pe terasamentul căii ferate. Pe aici, prin spatele caselor, trece o linie ferată îngustă, paralelă cu strada. Tocmai pe linie i-am văzut pe cei doi.

— Frank şi cu Nona?

— Da, Nona şi cu Frank.

— Târziu de tot?

— După miezul nopţii, ora stafiilor, a îndrăgostiţilor, a bătrânilor ca mine, cu multe amintiri, ocoliţi de somn.

— Voi pune o întrebare ce o să vi se pară prostească: ce făceau?

— Da, o întrebare inutilă... Ce pot să facă doi tineri? Le-am spus, deşi intervenţia mea era la fel de ridicolă ca şi întrebarea dumitale, le-am spus: fiilor, nu vă preumblaţi pe

linie, cu capul în nori, că nu se poate şti când apare ghiezăşul...

Acum bătrânelul nu mai părea ipocrit, ci povestea cu suflet. Obrazul său uscat era de o extraordinară mobilitate.

— Au răspuns ceva?

Marius Lupu făcu un gest cu mâna, şi cu această ocazie elicea de la gât i se răsuci, mai mai să-l târască înainte; tot timpul mă temeam să nu decoleze.

— Parcă cineva mai răspunde unui sfat amical? Nu m-au luat în seamă. S-au dus mai departe, pe linie, tăcuţi, amintindu-mi de un caz foarte ciudat petrecut în anul treizeci şi unu. Atunci, în zori, cantonierul a descoperit doi tineri ca şi ei, sfârtecaţi de tren peste noapte. Întâi s-a spus că a fost un accident, apoi s-a trecut la ipoteza sinuciderii, şi afacerea a fost înmormântată, şi numai Marius Lupu a dezgropat în cele din urmă adevărul, şi anume că îndrăgostiţii din primăvara aceea îndepărtată, înainte de a fi tăiaţi de tren, au fost victima uneia dintre cele mai extraordinare confuzii, fiind luaţi drept trimişii unui şef al spărgătorilor din tot Ardealul, din Banat şi Crişana...

— Bine, bine, bine, dar Nona şi cu Frank?...

— Scuză-mă! Nona şi cu Frank n-au păţit nimic, după cum bine ştim. Au dispărut într-o direcţie, iar eu am plecat în direcţia opusă, deşi dacă ei doi ar fi ştiut cât de mult vreau să schimb o vorbă sau două cu vreo fiinţă omenească în noaptea aceea, ar fi rămas cu mine măcar două minute, şi mi-ar fi adresat un *a,* sau un *c,* sau măcar un *î...*

— Se ţineau de mână?

— Nu... Între ei era chiar o anumită distanţă, o distanţă mică, totuşi sesizabilă, amănunt care mi-a dat de gândit.

— Şi nici nu i-aţi surprins într-o poziţie tandră, sărutându-se de pildă?

— Nu s-au sărutat, cel puţin de faţă cu mine, că desigur aş fi observat.

— Ştiu. Dumneavoastră observaţi totul. Aţi vrea să-mi spuneţi acum care e calculul?

— Mult prea simplu din păcate, de o simplitate grosolană, demn de cerebelul oricărui plutonier: Ştefan Paim n-ar fi

acceptat niciodată un ginere ca Bradea, (ca şi cum un vagabond ca Frank Bradea ar avea într-adevăr intenţia să se căsătorească). Deci o judecată rudimentară ar conchide că bătrânul trebuia înlăturat. Acum însă mi-am schimbat părerea: Bradea nu are nici în clin nici în mânecă cu moartea lui Paim. Despre legătura dintre Frank şi Nona nu ştiu ce să zic, dar mă voi gândi. Se plimbau pe linia ferată la o anumită distanţă unul de celălalt, ceea ce pentru un derbedeu cum e Frank mi se pare curios... Te-am ameţit cu poveştile mele, domnule Adrian Mocanu, dar cel puţin ţi-am arătat că ştiu să trag la ţintă. Îţi aminteşti cum i-am nimerit pe cei doi gemeni? Mă voi duce acasă unde nu mă aşteaptă cine ştie ce bucurii, nu mă aşteaptă nimeni, în afară de motanul meu Papyrus – curios nume pentru un motan, nu? – şi mă mai aşteaptă samovarul, nişte ceaiuri fierbinţi, nişte cărţi vechi pe care le recitesc, nişte gânduri...

Un ochi uşor atins de albeaţă, celălalt ochi mic, neprietenos, aproape ascuns sub o pleoapă roşie, nasul mare, dar fără personalitate, atârnând ca un castravete galben, prea copt, deasupra maxilarelor albăstrii, nebărbierite, în sfârşit, dar de ce în sfârşit, când s-ar mai putea vorbi şi despre cămaşa „anti-jeg”, de o culoare nedefinită, a insului din faţa mea, la fel ca şi despre tatuajul ce-l avea pe braţul stâng – o cobră pare-mi-se – dar mă voi mulţumi să amintesc doar de insigna pe care Dumnezeu ştie de ce şi-o prinsese pe cămaşă, cam deasupra inimii. În orice caz nu părea să fie insigna ligii anti-alcoolice, şi nici insignă de şerif: o bucăţică rotundă de metal pe care mai rămăseseră nişte urme de vopsea albastră.

Un ins mototolit din multe puncte de vedere, pe chipul căruia de-abia mai poţi bănui urmele plăcerii de a vieţui pe această nobilă planetă, acesta e croitorul Bihorean Andrei, vecinul lui Ştefan Paim, al cincilea om care l-a văzut pe acesta prăbuşit pe covor, mort, dacă numărăm aşa (până la o probă contrarie): primul, asasinul, al doilea, Frank Bradea (în caz că asasinul nu se confundă chiar cu Frank Bradea), al treilea şi al patrulea, Chertes şi Dudaş, iar al cincilea, croitorul. Acest om, în mod normal, nu poate avea nici un amestec în moartea lui Paim. Dar ce mai e normal, pe lumea asta?

— Sunteţi cavaler al foarfecii şi acului de cusut?

— Po-oo-ftim?

— Nu ştiaţi că prinţul Sigismund a instituit pe la mijlocul secolului al optsprezecelea un ordin al cavalerilor foarfecii şi acului de cusut, prin care erau răsplătiţi cei mai de frunte croitori ai regatului?

— Nu, n-am nici un fel de decoraţie, dacă asta vreţi să întrebaţi, răspunse posac şi cu totul anapoda Bihorean.

— Nu te pasionează istoria breslei din care faci parte?

— Credeam că pentru altceva m-aţi chemat aici.

— Te-am invitat! Ei bine, ai dreptate... Ce modificări se întrevăd în linia modei masculine?

Bihorean îşi plesni uşurel genunchiul cu palma, şi răspunse fără să clipească:

— Se mai lungesc sacourile... şi se strâng pe talie. Şi revine manşeta la pantalon.

Iată o informaţie care schimbă într-adevăr situaţia, şi trebuie să ne încline către un optimism rezervat..., am zis, privind peretele din stânga, pe care încă nu apăruse pata de lumină. Nu te supăra, domnule Bihorean, dacă discut despre toate, numai despre „chestiunea noastră” nu... Cred că nici dumneata nu ai chef chiar totdeauna să coşi.

— Eu n-am chef de cusut niciodată.

— Atunci de ce n-ai ales odihnitoarea meserie de toreador? Sau agreabila ocupaţie de şerif, pe lângă frontierele mexicane, că un fel de insignă ai, şi precum se ştie, insigna contează...

— Lucruri importante despre Ştefan Paim, sau despre moartea lui, nu am să vă spun...

— Tot e bine când te aduce cineva la ordine! Lucruri importante nici nu mă aşteptam să aud, azi... Poate mâine, poimâine... E luna august, zodia Fecioarei mi se pare, la început, o perioadă nu prea fructuoasă pentru afaceri ci mai curând vreme de inspiraţie pentru artişti, pentru îndrăgostiţi. Te-ai ocupat vreodată de horoscop? Lasă... glumesc, nu-mi răspunde. Se zice că venind aici, la strigătele lui Bradea, ţineai ceva în mână?

Croitorul se uită la mine cu o privire inexpresivă, de crap.

— Dacă se zice, aşa o fi.

— Să nu-mi pretinzi că din distracţie ai târât maşina de cusut după dumneata!

— Nu... cred că nu era maşina de cusut. Aş fi băgat de seamă.

— Atunci poate un ac?

— Dacă era ac, m-aş fi înţepat sigur în el, văzând mortul... Şi apoi acul nu l-ar fi observat ceilalţi...

— Bine gândit. Logica dumitale funcţionează ca unsă, atât doar că eşti un om cumsecade şi nu pretinzi ca profesorul Marius Lupu că poţi dezlega prin logică, sau prin calcul, orice enigmă. Prin urmare ţineai în mână o bucată de stofă?

— Se poate, dar nu mai ştiu.

— Continui să lucrezi şi la unsprezece noaptea?

— Mi se întâmplă destul de des... Dorm după-amiază, când e cald, şi mă apuc de treabă pe la şase-şapte. Ce importanţă are bucata de stofă, dacă mi-e permis să întreb?

Am scos o batistă de mătase neagră şi am fluturat-o larg, cu un gest răcoros, ca pe un stindard pirateresc:

— Într-o bucată de stofă se poate ascunde o armă... Un stilet maltez, un pumnal corsican, un cuţit cu lamă dublă, indian, sau un mic revolver.

— N-ar fi mai simplu din buzunar?

— Atârnă... Un ochi versat ar observa. Pe când un croitor cu o fâşie de stofă în mână, ce poate fi mai normal, mai armonios?

— Ochi versaţi nu prea se găseau pe aici. Şi pe urmă revolverul cu care l-au ucis pe Paim a fost găsit lângă mort.

— Desigur... Dar stofa putea servi pentru a-l ascunde *la aducere,* nu la plecare. Un asasin ce lasă arma la locul crimei, când tot aşa de bine ar putea-o duce cu el, are probabil în cap un plan inteligent, am zis, privind faţa lui Bihorean care numai inteligenţă nu radia.

— Desigur... În legătură cu bucata de stofă... glumiţi...

— Da, azi glumesc tot timpul, deşi nu-i de glumă. Cred că e influenţa lui Marius Lupu, şi a istoriilor sale... (Lipsit de greutate cum e, m-am întrebat în clipa aceea dacă autorul „Crimei de pe relief” n-o fi dispărut în slăvi, cu elicea învârtindu-i-se la gât.) Vezi uşa aceea cu perdele? Ştii ce e acolo?

— Tot oraşul ştie. Depozitul lui Paim, cu toate florile şi ierburile pământului.

— Ei bine, la venirea dumitale uşa depozitului era deschisă sau închisă?

— Vă spun imediat. Îşi lăsă pe spate povara ce-i ţinea loc de cap şi respiră iute. Închisă.

— La sigur?

— Da, e întotdeauna închisă. Aş fi observat dacă ar fi fost altfel, m-am uitat cu grijă prin cameră.

— De ce?

— Mă gândeam că ucigaşul ar fi încă acolo.

— Alţii zic că ai fi rămas doar... „holbat”. Şi că pe toţi v-a trezit din amorţeală Nona, spunând că trebuie anunţată miliţia.

— Da, m-am pomenit cu Nona în spatele meu, n-am auzit-o venind. Când a pomenit de miliţie, m-am dus îndată şi am telefonat.

— Dumneata te vizitai des cu Paim?

— Nu ne vizitam. Se întâmpla să-i repar hainele, o dată, de două ori pe an.

— Nu se stabilise o prietenie între dumneata şi el?

— Departe de aşa ceva.

— Ciudat, toată lumea se fereşte de cuvântul „prietenie” când e vorba de Ştefan Paim. Oare de ce, dumneata ce spui?

— Vecinul meu nu mă interesa nici cât negru sub unghie. Dar nici el nu se interesa de mine, şi poate că nu se interesa de nimeni. Despre oameni ca Paim se zice că trăiesc „retraşi”.

— Poate datorită infirmităţii?

— Poate, dar nu mă priveşte... Am mult de lucru, dacă vreţi să mă mai întrebaţi ceva...

— Poţi emite vreo bănuială? am zis cu multă precauţiune leneşă.

— Toată lumea zice că în afară de Bradea, n-are cine să-l fi ucis pe Ştefan Paim. Ştiţi mai bine decât mine...

— Dumneata aflaseşi că Ştefan Paim era poet?

— Poet?

— Drace! Toată lumea se cutremură, ca de Antihrist, în alte oraşe poeţii umblă în şiruri, ce vă miraţi că aţi avut şi voi unul? Unul aţi avut, şi pe acela l-aţi lichidat... Dumneata te-ai apropiat de mort?

— Nici gând. Nu mă ispitea. Şi pe urmă se înfipsese în uşă cineva care bara intrarea.

— Cine?

— Nu mai ştiu, pe cinstea mea.

— Chertes? Nona?

— Da, Nona. Nona şi încă cineva...

— Nona şi cu Dudaş?

— Nu.

— Nona şi cu Frank Bradea?

— Nu, pe Frank l-am văzut ceva mai târziu... Să mă tai, dar nu ştiu cine era omul acela. Dar îl văd: îşi întinsese braţele dintr-o parte în alta a uşii.

— Faţa nu i-o vezi?

— Nu, eram în spatele său.

— Un necunoscut?

— Nu putea să fie un necunoscut, cred că dimpotrivă, un om pe care îl vedeam destul de des, pe care îl ştie tot oraşul, dacă ar fi fost un străin sărea în ochi...

— Dar dacă intrarea în cameră n-ar fi fost barată, te-ai fi apropiat de mort?

— Doamne fereşte!

— De ce doamne fereşte?

— Era... urât.

— Găseşti? După părerea mea era un mort destul de prezentabil. Dar alţii, Dudaş, Chertes, omul din uşă sau Nona, intraseră în cameră înaintea dumitale?

— De unde vreţi să ştiu? Pe dânşii i-aţi întrebat?

— Dar ţi-a sărit în ochi o bucată de hârtie ce stătea întinsă pe covor lângă cadavru?

— Nu... ce fel de hârtie?

— Ştiu eu? Testamentul lui Paim, poate...

Bihorean îmi aruncă o privire aiurită, ridicându-se. Când să ajungă la uşă, l-am oprit:

— Chiar nu-ţi aminteşti cine era omul care-şi desfăcuse braţele şi bara intrarea?

Bihorean clătină încă odată din cap şi ieşi.

În momentul când intră Nona am observat că o vagă lumină începe să tremure pe mijlocul peretelui din stânga, uşor ca o vrajă. Îmi amintesc că m-am ridicat de pe scaun, puţin obosit, lăsându-l pe ajutorul meu să-i pună întrebări fetei. Prelipceanu, sau Cristescu, sau pistruiatul cu ochelari, nu mai ştiu exact cine se nimerise, se interesă cu prudenţă dacă Nona are suficientă tărie, sau mai ştiu eu ce cuvânt o fi folosit, pentru a răspunde, sau dacă preferă să amâne pentru altă dată.

Se pare că Nona a răspuns scurt că nu-i place să amâne niciodată nimic.

Mă oprisem de câteva minute la fereastră, parcă izolat de toate câte se întâmplau în spatele meu, zicându-mi iarăşi că ancheta îşi urmează cursul dar că de fapt până acum ne-am tot învârtit în cerc, s-a vorbit „despre altceva”. O rază de soare cădea oblic, strălucind intens pe acoperişul casei de peste drum (acolo locuieşte Chertes) frângându-se, pornind în mai multe direcţii. Lumina – îmi ziceam cu gândurile aiurea, – trei sute de mii de kilometri pe secundă, viteză la care materia devine universală: abstractă imagine! Ciudat! Oamenii treceau pe stradă, câte unul, rari, dar fiecare arunca priviri spre casa în care se comisese omorul. Probabil fiecare cu puţină teamă, o teamă nelămurită, amestecată şi cu o bucurie ascunsă, că nu sunt în cauză, direct sau indirect, teamă amestecată poate cu speranţa că ucigaşul va fi prins, izolat... O crimă produce totdeauna o psihoză complexă, undeva omul devine puţin laş, dar şi foarte curios, dacă prinde ocazia se făleşte că se afla „prin apropiere”, sau că „a ştiut el”...

Mult mai departe, în perspectivă, deasupra zigzagului frământat al acoperişurilor, unduirea mai leneşă a dealurilor împădurite – de un verde albăstriu, puţin dureros – lumină pete tot (trei sute de mii de kilometri pe secundă!), şi oameni a căror meserie e alta... alta decât cea de a-i prinde pe asasini. Limbajul compozitorilor e cel mai liber, cel mai bogat, mi-am zis. Poeţii, totuşi, sunt limitaţi la cuvinte, nimic nu se poate spune dincolo de cuvinte, în afara lor, chiar când e vorba de duble sau triple înţelesuri.

Aş! Cine mai poate comunica
Printre atâtea garduri de cuvinte
Garduri fără porţi, sau cu poarta
Mereu în altă parte...
Am să plec undeva
Purtând pe cămaşă trei semne ale morţii
Moartea ca o floare de „Nu-mă-uita”.

Ar fi o cruntă naivitate să cred că Ştefan Paim prevăzuse cu atâţia ani în urmă că va muri cu „trei semne ale morţii” pe piept, şi totuşi, ce ins ingenios şi delicat, asasinul!

Aceste versuri păreau să pledeze cauza vagabondului Bradea, care *în mod normal* n-ar fi avut de unde să cunoască „trecutul poetic” al lui Ştefan Paim, deşi n-ar fi fost exclus ca poezia să se fi aflat chiar asupra acestuia în momentul morţii. Dar eu nu cred în coincidenţe!

Aceste versuri frumoase mă încurcă teribil! Subtil om, asasinul. Mă uit la Nona. Are zvelteţea şi unduirile unei Kim Novak. Răspunde puţin absentă, îngândurată, întrebărilor ce i se pun. Mă uit la ea numai o clipă, suficient pentru a-mi da seama că nu e din cale afară de îndurerată. Se vorbeşte despre chestiuni delicate: copilăria Nonei, moartea mamei ei, Cornelia Şonfeleanu, adoptarea de către Ştefan Paim. Opinia fetei e netă: Paim i-a făcut o mare nedreptate Corneliei... O mai privesc odată: frumuseţea ei se potriveşte prea bine cu farmecul indiscutabil al vagabondului Frank. Cum îl cheamă pe aşa-zisul logodnic al Nonei? Tarsiciu Balea... Ce idee, să botezi un copil cu numele de Tarsiciu! Atâţia oameni vor trebui să răspundă unei lungi serii de întrebări. Perspectiva nu e roză. O groază de interogaţi, şi, pesemne, un singur asasin.

Şederea mea la fereastră se prelungeşte nu fără un motiv întemeiat. În sfârşit! În sfârşit i-am prins privirea! Nu a Nonei, ci a bărbatului care se plimbă de un bun sfert de oră în stradă, prin faţa casei „în care s-a comis crima”. E un ins scund, puţin bondoc, cu faţa arsă de soare, rotundă, perfect sănătoasă; poţi să-i dai şaizeci de ani, dar la fel de

bine şi patruzeci şi cinci. Cum stăteam aplecat pe fereastră, m-a examinat în mai multe rânduri, cu o privire ce nu părea tocmai timidă.

M-am retras în interiorul camerei.

Pata de lumină de pe perete luase înfăţişarea unei garoafe de aur.

Am luat de jos ibricul în care se răcise cafeaua şi am tras câteva înghiţituri, auzind glasul limpede al Nonei:

— Dacă e nevoie, repet: tata s-a întors din oraş pe la două, la amiază... Da, eu gătesc pentru amândoi... Da, am mâncat împreună pe verandă; nu, n-am vorbit mai nimic, nu-mi amintesc să-mi fi spus ceva deosebit... Apoi m-am apucat să spăl vasele...

Arunc o privire asupra orarului trecerii trenurilor pe linia ferată îngustă paralelă cu strada Marco. (Cum am spus, gara se găseşte la vreo două sute de” metri de casa lui Ştefan Paim, puţin mai încolo de bodega din care ieşiseră Chertes şi Dudaş în seara de 8 august, „seara crimei”). Nu ştiu dacă această hârtie îmi va servi în vreo privinţă. Iată ce trenuri zburdă pe aici:

1. La 3,45 dimineaţa coboară forestierul din munţi, dinspre locul denumit Poiana Tătarului.

2. O cursă locală pleacă la 7 dimineaţa la Băile sărate de la Ocna-Săcel.

3. Un tren forestier porneşte spre platourile împădurite de la Poiana Tătarului la 11,45.

4. Altul soseşte la 13.

5. În sfârşit, încă o cursă locală către Ocna-Săcel, seara la 20,40.

Mă plimb prin cameră, trec prin dreptul ferestrei: omul meu a dispărut, în schimb aud scârţâitul porţii. Se deschide uşa şi mi se comunică o noutate: lângă linia ferată, chiar în spatele casei lui Paim, au fost găsite, întipărite în argilă, urmele distincte a două călcâie, ca şi cum cineva ar fi sărit din tren, în mers.

Fleac, sau descoperire capitală? Vom vedea!

Prelipceanu iese să exploreze iarăşi împrejurimile casei.

Cristescu (sau pistruiatul) continuă să-i întindă întrebări subtile şi întrebări-cursă Nonei. Se reconstituie filmul ultimei zile a lui Ştefan Paim. Eu mă plictisesc. Până când mi se comunică pe un ton misterios că un anume cetăţean Cristian Argint ţine cu tot dinadinsul să mă vadă. Mă înviorez. Desigur trebuie să fie omul meu, cel din stradă. Poate asasinul?

Numai ochii albaştri personalizează o faţă ovală, bronzată, mai mult neutră, indiferentă. Părul roşcovan, lung, bine lins. Costumul din stofă uşoară, deschisă, e călcat cu îngrijire, iar gulerul răsfrânt al cămăşii albe îi dă un aer tineresc. Nu a încărunţit nici măcar la tâmple.

— Aveţi 61 de ani?

Îmi zâmbeşte cu timiditate; în stradă părea mai bătos.

— I-am împlinit în februarie. Numele meu e Cristian Argint, suntem o familie pomenită şi în cronica schimnicului Inochentie Evlaviosul, de la Cuhea, alături de numele de Balica. Ştiţi, Balica a fost unul din locotenenţii lui Pintea...

— Iată o informaţie care mă predispune la visare...

Cristian Argint pare niţel şocat.

— Mie însă, zice, nu-mi vine să visez. Pe fratele meu îl cheamă Henry.

— Mă bucur sincer pentru el... Henry e un nume bine cunoscut! L-au purtat multe capete încoronate...

Cristian Argint rămâne cu gura căscată. Am impresia că nu prea pricepe ce vreau să zic. Dintr-o dată îşi revine:

— Îmi place că sunteţi pus pe glumă. În meseria dv. oamenii sunt mai curând încruntaţi... totuşi eu acum... mă aflu într-o situaţie... Henry este fratele meu geamăn şi pentru el am venit.

— A, aveaţi impresia că-l găsiţi aici?

— Tovarăşe Mocanu, stau şi mă minunez! De când vorbim, nu mai ştiu dacă discutaţi serios sau nu...

— Ăsta e şarmul meu, l-am întrerupt.

— Dar situaţia e foarte serioasă!

Intervine Cristescu (sau pistruiatul):

— Nimeni nu-i poate deosebi pe fraţii Argint. Atâta doar – i se adresează lui Cristian – atât doar că în ultimul timp fratele dumneavoastră umbla cu dreapta în gips.

— Da, şi-a rupt mâna în urmă cu vreo trei luni, în primăvară, în mai. Acum câtva timp i-au dat jos gipsul dar continuă să umble cu mâna în eşarfă...

— Să sperăm că-şi va reveni complet, am zis, spre bucuria tuturor, spre slava vechii dumneavoastră familii!

— Domnule... Tovarăşe Mocanu! *Fratele meu a dispărut!*

— Ce vorbeşti, domnule? Un bărbat atât de matur? Fiind gemeni, eraţi de o vârstă, nu? Să sperăm că n-a fost răpit.

— Dar nu e vorba să avem umor la ora aceasta, domnule Mocanu. În oraşul nostru se petrec nişte lucruri... Iată, a fost ucis Ştefan Paim...

— Da, a fost ucis. Dar fratele dumitale când s-a... volatilizat?

Din nou Cristian Argint mă priveşte cu reproş, dar nu pot, ce să fac, nu pot să-i împărtăşesc seriozitatea, poate din cauză că în acest moment pata de soare de pe perete înfăţişează un superb nud!

Iau de pe un mic raft, prins în perete, o figurină subţire, galbenă, cu ochi mari, migdalaţi. O balerină, cu încheieturi elastice. Dacă apeşi la baza suportului, trupul i se arcuieşte, iar braţele se ridică. Una din jucăriile făcute de Paim. Cristian Argint mă urmăreşte cu o privire rea.

— Fratele meu s-a vo... pardon! vreau să zic că a dispărut alaltăieri, în ziua de şapte, seara... Mi-a aruncat în treacăt că are ceva de aranjat în oraş.

— Unde aţi spus că se ducea?

Cristian Argint îşi pipăi fruntea. Fără să vreau îl adusesem la exasperare.

— Dar nu ştiu unde se ducea, v-aş fi spus din primul moment. A ieşit în mare grabă, ca omul ce nu vrea să piardă trenul, sau mai ştiu eu, o întâlnire...

— Înţeleg, înţeleg. Avea deseori obiceiul s-o întindă aşa, fără să dea explicaţii?

— Niciodată! Suntem foarte apropiaţi, ca fraţii, ca fraţii gemeni, şi tocmai plecarea sa precipitată m-a cam mirat,

totuşi n-am dat importanţă, n-am spus nimic, bănuiam că Henry, întorcându-se, îmi va explica despre ce este vorba.

— Dacă înţeleg bine, plecarea lui nu vi s-a părut suspectă chiar din primul moment?

— Aşa e, cam asta vreau să şi spun. Termenul de „suspect” nu e folosit chiar aşa de des în viaţa de fiecare zi... Abia către miezul nopţii, tot aşteptându-l pe Henry, m-a cuprins un început de îngrijorare. Am făcut un rond prin oraş, am trecut pe la câţiva cunoscuţi unde Henry ar fi putut să fi fost reţinut, nu l-am găsit, dar speram că întorcându-mă acasă voi da de el.

— Ceea ce nu s-a întâmplat?!

— Nu. Am încercat să dorm, dar vă închipuiţi că n-am petrecut o noapte liniştită. A venit dimineaţa şi fratele meu nicăieri. Am dat imediat o fugă la grădină...

— E vorba de dimineaţa zilei de 8 august, aceeaşi zi când a fost ucis Paim?

— Aceeaşi zi! Cum spuneam, am fugit la grădină, avem noi o bucăţică de pământ la câţiva kilometri de oraş – pomi şi stupi – dar Henry nu se arătase nici pe acolo.

— Cine a spus asta?

— Omul nostru, un bătrân care locuieşte acolo de mulţi ani, de pe vremea când mai trăiau părinţii, pe nume Macarie.

— Vărul lui Inochentie Evlaviosul?

— Glumiţi ca să-mi daţi curaj?

— De ce? Păreţi un om destul de robust şi de altfel nici nu glumesc. Nu mai glumesc. Ce vârstă are acest Macarie?

— Peste şaptezeci de ani. Cred că nici el n-ar şti să spună exact.

— În rezumat, de două zile fratele dumitale n-a mai dat pe acasă?

— În rezumat aşa ar fi.

— Să sperăm că de data aceasta nu e vorba de ceva grav. Există vreun precedent?

— Nu înţeleg!

— A mai lipsit în felul acesta?

— Niciodată, fără să mă prevină.

— Prin urmare, lipsea totuşi?

— Nu-mi amintesc ca în ultimii ani să fi stat vreodată despărţiţi mai mult de câteva ore.

— Trebuie să-mi spuneţi dacă aveţi vreun motiv special de nelinişte sau vreo bănuială.

— Ce fel de bănuială aş putea să am, tovarăşe Mocanu? Neliniştea mea e cauzată de absenţa aceasta inexplicabilă a lui Henry. Suntem oameni extrem de paşnici, amândoi. Avem numai prieteni, dar ce mă îngrijorează... puţin... ba chiar destul de mult, vreau să zic elementul care mă tulbură teribil, e că tot acum a fost omorât şi Ştefan Paim.

— Dar poate fi vreo legătură între aceste două cazuri?

— Eu n-am stabilit nici o legătură, în mod normal n-ar trebui, şi nici n-aş vrea să fie vreo legătură între moartea lui Paim şi absenţa lui Henry, Totuşi gândurile nu mă lasă...

— Vă cunoaşteţi cu Ştefan Paim?

— Eu abia îl salutam, Henry în schimb îl vizita câte o dată pentru diferite ceaiuri.

— Aha, fratele dumitale e bolnăvicios?

— Aş! E zdravăn ca o morsă matură şi nu-i lipseşte un dinte, totuşi îi place să-şi facă tratamente cu ceaiuri diuretice, sedative, sau mai ştiu eu...

— Şi dumneata?

— Eu nu folosesc asemenea spanac. Ba chiar îl ironizez pe Henry pentru crizele sale de ipohondrie.

Sosi momentul, în sfârşit, să-l văd pe Frank Bradea. Intră, arătându-mi o faţă proaspăt bărbierită, salutându-mă ca pe o veche cunoştinţă.

— Hello, şerife!

Le-am făcut semn celor doi bărbaţi ce-l însoţiseră să ne lase singuri.

— Hello, Frank! Îţi merge bine?

— Îmi plac oamenii ca dumneavoastră. Altul m-ar fi pocnit pentru „hello”. Ar fi crezut că-l înjur.

— Am de gând să te las în pace, Frank. Să-ţi dau drumul.

— Nu trebuie să vă grăbiţi: în oraş pot număra cel puţin zece găligani care se pregătesc să mă caftească. Mă simt în siguranţă la dumneavoastră.

— Te temi?

— Nu vreau să mă mai bat.

— Şi vânătăile?

— Am fost tot timpul provocat, mă credeţi sau nu mă credeţi. Ştiu că sunteţi dispus mai mult să nu credeţi, dar aşa vă este meseria... Acum, când le-am spus tuturor că nu mai vreau bătaie cu nimeni, s-au trezit toţi, de la mic la mare, să-mi plătească poliţe vechi... treburi uitate, înmormântate de mult...

— Ştii, prietene Frank, eu când aud de beţivani înscriindu-se dintr-o dată, într-o ligă antialcoolică sau de afemeiaţi propovăduind ascetismul şi monogamia, de spărgători de meserie ce s-au apucat peste noapte să cultive zambile, sau de bătăuşi ce se transformă în mieluşei, fără să vreau cad în păcatul de a-i bănui de ipocrizie. Prin urmare vrei să te faci om serios?

— Nici eu n-am încredere în oamenii prea serioşi. Dar vreau pace.

— Şi zgârieturile astea de pe faţă? Provin de la spinii pocăinţei?

— Accident de motocicletă, şerife.

— Când? Unde?

— Ieri, după amiază. Se poate controla şi vă rog neapărat să controlaţi. Am făcut un drum până la Borca, un sat la vreo şase mile. Am acolo un prieten, Frişan. Domiţian Frişan, dascăl, predă aritmetica, cetirea, şi bunele purtări.

— Ce voiai de la el?

— Cinci sute de lei împrumut.

— Văd că răspunzi la obiect,

— Nu-mi plac ocolişurile, şerife.

— Ţi i-a dat?

— Cinci hârtii, mari, albastre, noi nouţe şi fine ca mătasea, pe loc. Are la ciorap, vrea să-şi cumpere helicopter.

— Pentru ce, banii ăştia?

— De cheltuială, şerife. Dar n-am apucat să-i fac praf, am toţi fofolocii în buzunar... Să vi-i arăt?

— Nu. Vorbeşte-mi despre accident.

— A fost simplu ca o felie de pâine cu urdă. Un motociclist a frânat când i-am făcut semn, la înapoiere, cumsecade băiat, mai bine nu mă observa. Avea semnul mirării pe trotinetă, dar ăla se vede numai din spate. Am derapat într-un loc unde şoseaua e udă din cauza vacilor care ies din apă şi curge noroiul de pe ele, şi ne-am rostogolit dracului amândoi. Am crezut că m-am rupt în vreo zece cinşpe fragmente, dintre care câteva s-au prefăcut în sateliţi artificiali, dar până la urmă n-a fost nimic.

— Celălalt a păţit ceva?

— Fleacuri. N-a păţit nimeni nimic, nici măcar semnul mirării n-a sărit de la locul lui.

— Numele băiatului şi numărul motocicletei.

— Nu am idee şi chiar de aş şti, mi-aş ţine gura. Asta, oricum ai lua-o, se numeşte accident, trebuie declarat; vrăjmaşii de la circulaţie se leagă de sufletul omului când trebuie şi când nu trebuie, iar eu nu-i port pică ageamiului. În plus eu am circulat şi fără cască.

— Stai cam slab cu alibiurile.

— Nu mă deranjează, fiindcă dumneavoastră ştiţi că nu am nici o legătură cu moartea bătrânului. În secunda când mi-ai întins paharul cu apă, şerife, am ştiut că pot să mă pun liniştit pe-o parte şi nici nu m-am obosit să-i bag în seamă pe ceilalţi care mă şi vedeau în cătuşe.

— Ascultă Bradea! Când ai intrat pe poarta lui Ştefan Paim...

— Da, şerife, când am intrat pe poarta lui Ştefan Paim...?

— Ce ţineai în mână?

— Ce viraj, mamă! Da, aveam în mână un ziar. „Sportul”.

— Ce s-a întâmplat cu ziarul?

— Cine mai ştie?

— Ce scria în ziar?

— Abia-l cumpărasem...

— Am să aflu ce aveai în mână, Frank. În orice caz nu e vorba de un ziar. Altceva: ce căutai la Paim?

Bradea mă privi sfidător:

— Eram prieteni, şerife.

— M-aş fi aşteptat la ceva mai inteligent din partea ta, Frank. Ştefan Paim nu avea prieteni, şi în orice caz nu te-ar fi ales pe tine drept prieten.

Bradea privi undeva drept în faţă, încăpăţânat, cu buzele strânse.

— Spui că atunci când ai intrat la el, era deja mort, nu?

Tânărul îşi întoarse încet privirea spre mine. Am avut impresia că-şi caută cuvintele.

— Ciudat, şerife, zise, dar când am deschis uşa şi l-am văzut lat, mi s-a părut că e un fel de deghizare, că joacă teatru, şi am fost mirat, şi m-am pomenit întrebându-mă de dragul cui şi-a pătat cămaşa cu tuş roşu. Acesta e adevărul, şerife, am crezut că face pe mortul şi am rămas stană de piatră în uşă, aşteptându-l să se ridice.

— Şi ai tot aşteptat o jumătate de ceas?

— Numai două secunde... Pe urmă mi-am dat seama că nu-i a glumă.

— Şi ai leşinat?

— Să leşin, eu?

— Atunci ai îngenuncheat lângă cadavru şi ai spus toate rugăciunile pe care ţi le-ai amintit, şi pluguşorul pe deasupra?

— Toate rugăciunile pe care le ştiu eu n-ar umple nici măcar un minut, şerife,

— Te-ai apropiat de cadavru?

— N-am trecut pragul uşii nici cu un pas.

— Justifică-mi jumătatea de ceas scursă!

— Nu ştiu dacă a fost chiar o jumătate de ceas. Dar n-am intrat imediat în casă.

— Iată ceva nou! Te pomeneşti că întâi ai măturat curtea şi ai stropit florile?

— Nu! Mătura nu se potriveşte prea bine în mâinile mele. M-am aşezat pe banca din faţa casei, m-am uitat la stele şi... m-am gândit.

— Pot să ştiu şi eu la ce?

— Mă gândeam că sunt un muritor.

— Locul nu era rău ales. În vecinătatea unui cadavru!

— Nu ştiam că Ştefan Paim... plecase dintre noi.

— Şi după ce ai privit stelele şi ai meditat, şi ai intrat în casă, şi ai constatat că Ştefan Paim nu joacă teatru ci e într-adevăr „plecat dintre noi", aşa cum ai zis, ai dat alarma şi ai dispărut. Unde?

— Cine zice că am dispărut?

— Eu!

— Asta e altceva. Pe dumneavoastră vă respect, şerife. Sunteţi un om. Într-adevăr am lipsit, dar numai un foarte scurt interval.

— Eu aş folosi cuvântul dispărut, şi nu lipsit. La strigătele tale au venit şi au intrat în casă Chertes, Dudaş, care se aflau în poartă peste drum, de asemenea a avut timp să se ridice din faţa maşinii de cusut Bihorean, şi să se deplaseze şi el la locul crimei, apoi s-a trezit şi Nona şi abia după aceea ai apărut iarăşi tu. Ba se zice că ai fost văzut alergând în josul străzii... Încotro?

— Minciună, minciună sfruntată! Am alergat, dar nu în josul străzii, ci dincolo de linia ferată, dar nu m-a văzut nimeni fugind, e presupunerea dumneavoastră.

— De ce ai şters-o?

— Am priceput că fusesem un prost, că mă vor bănui, pe cine altcineva să bănuiască? Am vrut să dispar. Pe urmă m-am gândit că în felul acesta treaba se încurcă teribil, şi m-am întors.

— Ai revenit îndată după Nona?

— Da, Nona se afla acolo.

— O iubeşti?

— Alt viraj! Straşnică idee! Am să mă gândesc la asta de-acum înainte. În orice caz abia ne cunoaştem.

— Nu vrei să fi sincer cu mine?

— Mai sincer nu pot fi, şerife.

— Sau nu ţi se dă voie?

— Ei, asta-i acum!

Când să iasă, îl văd pe Frank Bradea că se opreşte.

— Aş mai avea ceva de spus. Poate n-are importanţă, dar tot spun. Când am vrut să trec dincolo de linia ferată, am văzut un om fugind.

— Cum arăta?

— Era la vreo sută de metri... În întuneric. Abia l-am observat şi s-a şi topit. De fapt, văzându-l cum goneşte, m-am gândit să mă întorc, şi m-am întors.

— Fugarul ăsta al tău, e o invenţie?

— La ce mi-ar folosi? Doar ştiţi, şerife, oricum ştiţi că sunt nevinovat.

— Bradea! Îţi aminteşti cum arăta Ştefan Paim, întins aici pe covor?

— Parcă l-aş vedea şi acum: ca morţii din filme, aranjaţi frumos, cu pistolul în mână şi scrisoarea de adio pe pântec.

— Ce poveste mai e şi asta? Revolverul nu se afla în mâna lui Paim!

— Ba da, şerife! Revolverul ăla mic stătea lipit de palma bătrânului.

— Ascultă Bradea, dacă mă minţi...

Tânărul mă întrerupse, surescitat:

— Vă spun că revolverul era în mâna lui nea Ştefan! Altfel, de ce mi s-ar fi părut că e ca-n filme?

— Dar mai târziu, adică după ce ai încercat să dispari şi te-ai întors, când venise deja lumea, revolverul se afla tot în mâna mortului?

— Păi nu? Revolverul în mână, şi scrisoarea de adio pe burtă, sub petele de sânge de pe cămaşă.

— Ai început să le încurci, şi mi-e teamă că o să ţi se înfunde din cauza propriilor tale minciuni. Despre ce fel de scrisoare vorbeşti?

— Scrisoare, sau răvaş, sau misivă, sau epistolă, cum doriţi, o bucată de hârtie în orice caz, aşezată frumos pe burta bătrânului.

— Când ai revenit, lumea se adunase?

— Da, venise o grămadă.

— Cine? Vreau să aud câteva nume!

Bradea tăcu şi mă privi plesnit de uimire.

— Nu ştiu, să mă omorâţi dar nu-mi amintesc de nimeni, în afară de Nona. Cu toate că erau destui.

— Te speriaseşi rău?

— Eram la pământ, şerife. Ştiam ce o să urmeze.

— Te chinuia gândul că vei fi bănuit?

— Precum zici, şerife, uitasem să şi vorbesc, dacă m-ar fi întrebat ceva, aş fi măcăit şi nu mai vedeam decât negru împrejur.

— E interesant că vedeai negru împrejur. Dar la mort te-ai mai uitat?

— Cred că da...

— Şi l-ai şi văzut?

— Nu mai sunt sigur de nimic din câte le-am văzut, după ce m-am întors, şerife. E ceva în neregulă?

— Susţii cu toată seriozitatea că la prima intrare în camera lui Paim, revolverul se afla în mâna acestuia, iar hârtia, sau scrisoarea de adio cum îi zici, pe piept?

— Nu chiar pe piept, ci mai jos. Chiar asta am şi observat, că un pic mai sus să fi pus hârtia, s-ar fi pătat de sânge. Oare când m-am întors revolverul şi scrisoarea nu mai erau în acelaşi loc?

— Lasă-mă să-mi pun eu întrebarea asta. Dar de omul care barase uşa, desfăcându-şi mâinile, îţi aminteşti?

— Ce ştiu sigur, şerife, e că Nona se afla şi ea în uşă, şi că ceilalţi şi începuseră să şoptească pe seama mea. Nici nu mai era nevoie să şoptească, fiindcă Bihorean mi s-a înfipt ca un cui în coaste şi a stat lipit de mine până ce s-au înfiinţat băieţii de la Interpol...

— Păi nu Bihorean s-a dus să telefoneze?

— Poate! Dar n-a lipsit decât atât cât să respir şi eu de două-trei ori.

— Fii calm, Bradea. Când ai intrat prima dată, singur, şi l-ai văzut pe Ştefan Paim dichisit *ca pentru teatru,* ai observat uşa aceea, uşa depozitului? Era închisă?

— Era întredeschisă, şerife.

— Şi era întuneric în depozit?

— Da. Crăpătura uşii se vedea ca o dungă neagră.

— Nu ţi s-a părut că cineva te urmăreşte de acolo?

— Nu vorbiţi aşa, şerife, că mă apucă tremuriciul...

— Dar de fapt ştii ce e cu hârtia pe care o denumeşti „scrisoarea de adio”?

— Nu am idee.

— De unde presupunerea că ar fi o scrisoare de adio?

— Aşa se întâmplă în filme.

— Te ocupi cu poezia, Frank? Citeşti versuri, sau poate scrii?

— Ce păcăleală mai e şi asta?

— Spune: îţi plac poeziile?

— Numai când mi le şopteşte la ureche o fată frumoasă, şerife... Numai atunci.

— O fată ca Nona?

— Ca Nona, sau ca oricare alta...

Îşi pusese un costum în carouri, bine păstrat, deşi dată pesemne dinainte de război. Pantofii îi avea lustruiţi cu migală (şi nu m-am putut împiedica să-mi închipui că pentru a obţine acest efect se foloseşte de motanul Papyrus, a cărui blăniţă moale e parcă predestinată unei astfel de întrebuinţări). Obrazul scofâlcit, proaspăt ras şi pudrat discret, era ca o coală de pergament mototolită, pe care se află eternizată, într-o scriere foarte secretă, odiseea seismelor lumii interlope din preajma localităţii M., oraş de frontieră, vechi sediu de contrabandişti... Ochelarii erau aceiaşi, în schimb îşi legase la gât altă elice, albastru închis, şi, ca o schimbare radicală, venise fără pălărie, semnificaţia acestui eveniment scăpându-mi deocamdată. Văzându-l era cât p-aci să exclam, ca şi Frank Bradea: „Hello, profesore!”, continuându-mi apoi salutul cu o formulă de politeţe chinezească: „Staţi bine astăzi cu digestia?”

— Am făcut un tur prin oraş, „à l’américaine”, îmi explică profesorul Marius Lupu.

— O! Şi oraşul mai există?

— Circulă mulţi oameni, grosolan de concreţi, şi idei din cale afară de abstracte.

— Ce vorbiţi! Şi nu e pericol să se ciocnească?

— Oraşul e plin, printre altele, de fete frumoase... au înflorit în căldura acestei veri, rânji autorul romanului „Pe aur murise asasina” de la distanţa vârstei sale de vreo trei sute şi ceva de ani.

— Familia dumneavoastră e veche, domnule profesor?

— M-da... Foarte veche...

— Dar nu e pomenită în cronica de la Cuhea, alături de locotenentul Balica, nu-i aşa?

— Aş zice că nu...

— Vezi! Cristian Argint se laudă în gura mare că Inochentie Evlaviosul îi este rudă, iar Balica, locotenentul lui Pintea...

Omuleţul mă întrerupse, uşor emoţionat:

— Cu ce ocazie l-ai cunoscut pe Cristian Argint?

— Din întâmplare! Se plângea că fratele său Henry nu mai dă pe acasă de câteva zile.

— Henry o im aventurier, spre deosebire de Cristian, Henry a făcut de toate la viaţa lui, printre altele, a scris versuri şi s-a dat în vânt după femei... Dar dă-i dracului pe fraţii Argint! Să revenim la oile noastre. Nu ştiu dacă ai să mă crezi, dar l-am descoperit!

— Pe asasinul lui Ştefan Paim?

Câteva rotaţii de elice la gât şi bătrânul se înşuruba în scaunul scund de cealaltă parte a mesei de plumb.

— De data aceasta, cu adevărat!

— Prin calcul?

— Prin calcul şi prin observaţie. Eu observ. Principala mea calitate e că nu-mi scapă nimic, iar de la observaţie la deducţia logică nu e decât un pas, pe care l-am şi făcut.

— Sper că fără o prea mare osteneală!

— Până şi viaţa e o uriaşă osteneală, dragă domnule Adrian Mocanu, iar efortul de a nu te obosi este cel mai mare dintre toate, de aceea e inutil să-l depui.

— Logic.

— Ce-aţi spus?

— Că ultima afirmaţie e plină de bun simţ... Acum, poate vreţi să-mi spuneţi şi mie cine e asasinul lui Ştefan Paim... sunt curios de atâta timp să aflu! Sau, ca de obicei până acum, aţi făcut calculele numai pentru dumneavoastră şi veţi păstra secretul?

— N-am intenţia să ţin secretul pentru mine, de data aceasta e un asasinat fără circumstanţe nete pentru ucigaş, fiindcă unele circumstanţe există totuşi. În orice caz, aparenţele produc multe încurcături...

— Pot să trimit după o cafea?

— Acesta e un îndemn la luciditate? Ar trebui să pun punctul pe *i*? Poate în ochii dumitale, dragă domnule Adrian

Mocanu, nu sunt decât un bătrân caraghios, un încurcă-lume... Ei bine, accept cafeaua ce mi-o oferiţi... Să vină cafeaua! Voi face apoi o depoziţie oficială în legătură cu cazul Paim.

Aruncând aceste ultime cuvinte, bătrânelul luă iar un aer ţanţoş.

Sosiră cafelele; autorul „Crimei de pe relief” îşi dichisi cu migală pipa, ca şi cum s-ar fi pregătit să povestească editorului său un subiect...

În acest timp sunt anunţat că se verificase unul din alibiurile lui Frank Bradea: acesta îl vizitase într-adevăr, într-o comună învecinată, pe învăţătorul Domiţian Frişan, de la care luase cu împrumut o sumă de bani, iar la plecare fusese luat de un motociclist. Doi ciobani observaseră chiar şi accidentul, de la mare distanţă, de pe o coastă de deal, unde îşi păzeau turmele.

M-am înapoiat la profesorul Marius Lupu.

— Acum vă ascult în linişte. În linişte, şi cu maximum de interes.

Autorul de romane poliţiste mă pironi cu o privire ciudată.

— Nu am nici un fel de pretenţii. Înţelegeţi? Să considerăm că întreg meritul descoperirii vinovatului vă aparţine.

Generozitatea bătrânului mă făcu să sughit. Elicea de la gâtul său subţire ca un vrej schiţă câteva învârtituri, insuficient totuşi pentru ca profesorul să decoleze. Mi-am permis să-i amintesc cu maximum de politeţe că, deocamdată, asasinul nu se află în ghearele noastre.

— Trebuie să vă relatez povestea familiei Claici, se dezlănţui cu superioritate Marius Lupu, foarte bine dispus. Acum trei ani Boris Claici, de meserie pantofar (dar în ultimul timp ajunsese şeful atelierului de reparat încălţăminte din piaţa Carolina), a murit în condiţii misterioase. Asta nu vă spune nimic?

— Sincer vorbind, nu, în afară de regretul că pantofarii lumii au pierdut un camarad inimos... Nu mă îndoiesc totuşi că de vreme ce dv. vă aflaţi prin apropiere, enigma morţii

lui Boris Claici n-a rămas nedezlegată mai mult de un ceas-două...

— Foarte bine spus. Eu am cunoscut adevărul, de la început.

— Şi l-aţi păstrat pentru sine?

Nu era cazul să-l fac public. Nici chiar răposatul n-ar fi clorit-o, fiindcă a murit din propria sa voinţă. O să vedeţi imediat! Boris Claici fusese ani şi ani clientul lui Ştefan Paim, care-i pregătea diferite medicamente. Pantofarul fusese binecuvântat cu toate bolile pământului. Prostată, rinichi, suprarenale, ficat, pancreas şi altele, funcţionau anapoda, în contratimp, ba cu prea mare intensitate, ba de loc, e şi greu de înţeles cum poate avea cineva un organism at.it de nenorocit, cu toate funcţiile dereglate, numai că, şi părerea mea e strict ştiinţifică, totul i se trăgea de la scoarţă, Boris Claici avea deja psihologia unui bolnav nenorocit şi incurabil, şi în această situaţie remediile sunt aproape imposibile... (Maici avea obiceiul să spună, chiar şi eu l-am auzit, că numai sucurile preparate de Paim îl mai ţin pe picioare. Arăta rău, din cale afară de obez, buhăit, cărnurile, grăsimile; atârnau pe el parcă în falduri, prăbuşite, trăgându-l în jos. Când a luat-o din loc, spre ceruri, s-a spus până la urmă că a fost o intoxicaţie cu ciuperci, înfulecase singur o cratiţă întreagă, fiindcă uneori când o anumită glandă se pornea să funcţioneze prea intens, îl bântuia un apetit monstruos, pantagruelic. Dar acesta să fi fost adevărul? La anchetă s-a stabilit că într-adevăr a mâncat ciuperci, şi la autopsie au găsit urme ale unui anumit venin în stomacul său, dar... Cu această ocazie a cam fost pomenit numele lui Ştefan Paim. Cică în loc de ceai binefăcător, i-ar fi dat otravă, din greşeală, fireşte, numai din greşeală... Încâlcită poveste, din care Ştefan Paim a scăpat cu faţa curată. Probe împotriva lui nu s-au găsit, se părea că într-adevăr pantofarul murise din cauza ciupercilor, totuşi vorbele au continuat să circule. Şi nu fără temei! Întregul adevăr însă îl cunosc numai eu. Ca să mă apropii de el a fost suficient să fac numai câteva sondaje. Şi iată la ce am ajuns. Ştefan Paim e amestecat în afacerea

morţii lui Claici. Dar cum? El, la solicitarea pantofarului, preparase din mătrăgunele sale otrava, cu diabolică dibăcie, ca să poată fi oricând confundată cu veninul ciupercilor otrăvitoare, iar bătrânul Claici, plictisit de o existenţă ce nu-i mai făcea nici o plăcere, îşi pusese capăt zilelor, înghiţind în acelaşi timp şi o porţie de ciuperci, numai pentru a-l scoate din cauză pe Paim, care, din punctul său de vedere, îi făcuse un serviciu, preparând acea otravă. Aşa stând lucrurile, era vinovat Paim, sau nu? Din punct de vedere al legilor, da, dar dintr-un punct de vedere mai flexibil, nu sunt atât de sigur... El preparase sucul ce te expediază în iad la cererea lui Claici, ştiind, fireşte, ce întrebuinţare îi va da acesta. Din partea unui om ca Paim, un liber cugetător în felul său, nu mă mir că a comis o asemenea faptă, condamnabilă în genere. În fond, când avem un câine bătrân şi prăpădit, pentru care fiecare clipă e un chin, îl ducem în fundul grădinii şi-i tragem un glonţ în ceafă, sau îi oferim o otravă...

— Bine, am zis. Pricep. Dar legătura dintre moartea lui Claici şi cea a lui Ştefan Paim...

— O face tânărul Dumitru B. Claici! Asta e! Dumitru B. Claici, student la Arhitectură, în prezent în vacanţă... E în anul III, mi se pare... În seara crimei l-am întâlnit. Unde crezi că se ducea?

— De vreme ce el este asasinul – după părerea dv.! – venea încoace.

— Să luăm faptele. În meseria noastră, la început, faptele contează; observarea lor, asamblarea, eliminarea celor inutile, tragerea concluziilor... (Mi-a plăcut modul în care bătrânul a subliniat cuvântul „noastră”.) L-am întâlnit pe tânărul Claici pe Berzei, care dă direct în gara mică. Ultima ramificaţie pe dreapta, e strada Marco. Observându-l pe Dumitru B. Claici, m-am oprit, fiindcă-i cunosc pe toţi indivizii în oraşul acesta, m-am interesat cum merge cu şcoala, asta e întrebarea ce i-o pui unui student, nu? Mi-a răspuns că a avut un an dificil, dar e bucuros că a scăpat de el, şi acum şcoala nu-l interesează, fiind în vacanţă. În ciuda acestor explicaţii, tonul său era cam neprietenos,

omul părea enervat, impresia generală a fost neplăcută. Răspunzând unei alte întrebări, a pretins că se duce la gară să afle mersul exact al trenurilor, fiindcă vrea să organizeze o excursie, dar tonul suna cam fals, şi nu l-am crezut, cu toate că nu aveam pe atunci nici un motiv să-l suspectez: crima nu avusese încă loc. Eu nu cred, eu observ. Şi am procedat bine că nu l-am crezut, ci l-am urmărit cu privirea, altfel cine v-ar fi spus acum că Dumitru B. Claici nu s-a dus la gară, aşa cum a afirmat ci a cotit-o la dreapta, pe strada Marco. Persoana lui nu mă interesa totuşi în acel moment, dar subconştientul, acest zeu nevăzut, a lucrat chiar şi fără voia mea. Domnilor. vă întreb, ce avea de făcut tânărul Claici pe strada Marco, şi de ce, *de ce* a ţinut să mă inducă în eroare afirmând că se duce la gară pentru o excursie închipuită? Mi-am scormonit fără voie memoria, subconştientul, am făcut-o punând pe tapet faptele petrecute în urmă cu trei ani, zvonurile ce au circulat în legătură cu moartea bătrânului Claici, şi am ajuns la concluzia că studentul nu are uncie să se ducă în alt loc pe strada Marco, decât la Ştefan Paim.

— Aţi presupus şi scopul vizitei?

— Nu! În sfârşit, vreau să spun că nu sunt atât de clarvăzător şi nu mi-am închipuit nici un moment că Dumitru Claici va comite o crimă. Am rămas cu ideea că merge la Ştefan Paim doar pentru unele clarificări.

Bătrânul luă o ţigaretă din pachetul meu. l-am aprins-o.

— Mai exact: ce fel de clarificări?

— Acest băiat, Dumitru B. Claici, nu s-a sfiit să spună cu voce tare la timpul său că Ştefan Paim l-a otrăvit pe pantofar din greşeală, cu ceaiurile sale... Nu ştiu exact ce s-a petrecut în seara de 8 august între Paim şi Dumitru B. Claici, nu ştiu încă, fiindcă m-am grăbit să-ţi comunic ipoteza mea, dar Paim, un om violent, trebuie să fi ripostat cu energie, poate cu brutalitate, la acuzaţiile tânărului, şi în situaţia aceasta, Dumitru B. Claici, poate şi dintr-o pornire de a-şi răzbuna tatăl, fiindcă el nu cunoaşte adevărul, nu ştie că bătrânul Boris Claici a acceptat moartea de bună

voie, poate chiar ameninţat de Paim, sau chiar lovit, a apăsat pe trăgaci...

— Bravo! Dar de unde naiba să-şi fi procurat băiatul ăsta un revolver „Hagg” de fabricaţie atât de veche?

— Asta nu e o problemă!

— Dar e alta, şi mai şi: poezia... (Şi destule altele, de care bătrânul profesor nu avea ştiinţă, iar eu nu m-am grăbit să i le comunic, de pildă, dacă ar fi să luăm în serios spusele lui Bradea, dar nu văd de ce ar fi minţit, inexplicabila schimbare a locului revolverului, din mâna lui Paim, pe covor, şi a hârtiei cu poezia, de pe pântecul mortului, în stânga sa, tot pe covor, în intervalul foarte scurt dintre venirea lui Bradea şi sosirea primilor martori.)

— Calculele mele sunt, totuşi, infailibile, zise profesorul Marius Lupu.

— Da! Pentru un roman poliţist. Numai că în realitate lucrurile pot fi mult mai simple... sau infinit mai complicate.

Vag lezat de observaţia mea din urmă, bătrânul se ridică. În timp ce se apropia de uşă, l-am oprit:

— Domnule Lupu! Aţi omis să-mi spuneţi ceva: ora, la care l-aţi întâlnit pe strada Berzei pe tânărul Claici.

— Într-adevăr? N-am spus? Era fix nouă.

— N-am încredere în orele rotunde.

— Nici eu, dar ce să fac? Ce să fac dacă era chiar nouă?

— V-aţi consultat ceasul?

— Da! făcu bătrânul, înţepat, scoţând din buzunarul pantalonului un vechi „Omega” cu capac.

— O! Un adevărat cronometru. Acum nu mai am dubii... asupra orei. Vreau să vă pun, poate în glumă, o mică întrebare.

— Te ascult, dragă domnule Adrian Mocanu.

— Nu aveţi impresia că tot căutând asasini pentru cazul Paim, aţi putea deveni într-adevăr suspect în ochii mei?

— Asta abia ar adăuga un anumit farmec afacerii, şi m-ar scoate şi pe mine niţel din blestemata monotonie a vieţii, făcu profesorul Marius Lupu, rânjind din maxilarul său descărnat.

Palid, cu pielea întinsă pe o faţă osoasă şi parcă asimetrică, îmbrăcat cu îngrijire, dar purtându-şi hainele fără eleganţă, fără graţie; are o ţinută stângace... probabil unul din acei tipi care dărâmă pe unde trec cuierele şi scaunele, un om bolnăvicios, dificil.

Îl rog să se instaleze de partea cealaltă a mesei de plumb.

— Sunteţi Marcel Ţibea, de profesie electrician...

O încruntare protestatară a frunţii posomorâte.

— Inginer electronist!

— În carneţelul lui Ştefan Paim sunteţi trecut electrician. A făcut o măruntă confuzie, sau a fost o confuzie intenţionată (Paim era deseori răutăcios!). În vârstă de 42»de ani, cu domiciliul... suferind de...

— Discuţia noastră e consemnată?

— Se înţelege!

— În acest caz cred că nu e nevoie să amintim boala de care sufăr, nu are nici o legătură...

— Sunteţi primul pe lista clienţilor lui Paim, pe data de 8 august, ziua în care el a fost asasinat. Mărturia dum-neavoastră poate aduce o sumă di clarificări.

— Nu văd cum, dar am să vă fac pe plac.

— Nu vă reţin mult, nici nu voi formula întrebări inutile. Puteţi să vă aprindeţi o ţigară.

— Nu fumez niciodată.

— Aşa? Mie mi se întâmplă...

— În orice caz, dacă mă suspectaţi de...

— E vorba numai de nişte amănunte. Întâi de toate, ora vizitei. Aveţi ceas?

— Da, am ceas. Să vă spun şi marca? Era ora 14,40 când am ajuns aici.

— Mă derutaţi cu atâta exactitate. Un martor ce-şi aminteşte totul exagerat de precis poate deveni suspect. Din fericire nu e cazul dv.!

Omul se uită la mine ca la un şarpe cu clopoţei.

— Am plecat de la serviciu la două şi jumătate, până aici e un drum de circa zece minute; asta e tot.

— Aţi venit să solicitaţi un medicament, sau să ridicaţi medicamentul?

— Am venit să-l iau. Îl vizitasem pe domnul Paim cu câteva zile înainte.

— Foarte adevărat. Numele dumneavoastră e consemnat în carnet şi pe data de 4 august. Iată cele două întrebări importante ce vi le pun. Prima: uşa cu perdele – aceea – era, la sosirea dumneavoastră, închisă, deschisă, sau întredeschisă?

— Uşa despre care vorbiţi am văzut-o întotdeauna închisă. Aşa se prezenta şi cu ocazia ultimei mele vizite.

— O declaraţie fermă! Dar cioburi de sticlă spartă, aţi observat, lângă uşă, sau pe undeva prin cameră?

— N-am văzut nici o urmă de ciob.

— Vedeţi că acum geamul uşii e spart, deşi asta se observă cu oarecare dificultate din cauza perdelei. Fiica lui Paim afirmă că dimineaţa, când a dereticat prin cameră, sticla era intactă. Ori seara, când a fost descoperit cadavrul, geamul fusese făcut ţăndări, şi noi am dori să stabilim momentul când s-a produs acest accident.

— Dacă geamul ar fi fost spart, aş fi observat probabil cu mare greutate, şi numai dacă Paim ar fi intrat în mica sa magazie şi ar fi aprins lumina. În orice caz cioburi n-am observat, dar specific că n-am privit cu atenţie prin cameră.

— Vă mulţumim! Următoarea întrebare, şi cred că ultima: în ce stare se afla Ştefan Paim?

— Mai explicit vă rog! Aţi vrea să ştiţi dacă era calm, agitat, neliniştit?

— Da!

— N-am pretenţii de psiholog, totuşi starea lui mi s-a părut normală.

— Adică era bine dispus?

— Nu cred să-l fi văzut vreodată bine dispus, sau exuberant. Părea liniştit, asta e tot ce pot să vă spun.

— Aţi discutat mult?

— Mai nimic. Am luat medicamentul... A, o observaţie a sa care mi s-a părut deplasată, sau inutilă, fiindcă detest din toată inima încurajările de rigoare, încurajările formale. M-a sfătuit să am încredere în natură, care e atotputernică, în sensul că vindecă aproape de la sine maladiile.

— Dacă avea atâta încredere în natură...

— Înţeleg întrebarea: de ce în acest caz se mai ocupa cu preparatul medicamentelor? Trebuie să spun că totdeauna când vorbea despre această activitate, Paim se manifesta cu modestie, cu maximă modestie, afirmând că el încearcă să stimuleze, să redeştepte energiile latente, naturale.

— În orice caz, cu toate că dumneavoastră v-a displăcut, presupun că încurajarea sa putea fi dictată doar de o anumită bunăvoinţă?

— Posibil, tovarăşe. A fost amabil, binevoitor, în limitele obişnuinţelor sale de om rezervat, retras, destul de rece. De altfel eu înţeleg şi respect pe oamenii de acest gen.

— Se mai aflau şi alte persoane în casă, sau prin curte?

— Curtea şi casa păreau să fie pustii, totuşi când am venit, mi s-a părut că aud un glas de femeie, cântând în surdină, undeva în spate şi am presupus că e fiica lui Paim. Vreţi să mă întrebaţi dacă o cunosc? Răspund că o cunosc, că nu sunt îndrăgostit de ea şi nu mi-a trecut prin cap să-i fac curte... Când am ieşit pe poartă m-am ciocnit de un om care tocmai intra.

— Şi l-aţi recunoscut?

— E un oarecare Hreniuc, însoţitor de tren, sau cam aşa ceva. Dacă aveţi noroc, îl găsiţi la doi paşi, aici la gară, el poate confirma că m-a văzut plecând aproximativ la trei fără zece, sau la ora 14,50, dacă vă place mai mult aşa, şi poate confirma de asemenea că la ora aceasta Ştefan Paim se mai găsea în viaţă.

— Acest om a fost surprins, văzându-vă?

— Nu mi-a făcut impresia.

— Ce aţi observat la el? Avea ceva în mână?

— Purta cu el lădiţa neagră de ceferist, părea tocmai sosit de la drum.

Am cerut să fie căutat Hreniuc – speram să dau de el imediat – până atunci iată ce aflu cu privire la Cristian şi Henry Argint: cei doi fraţi gemeni, cu semnalmente, fireşte, identice, având înălţimea. cutare, ochii de culoarea cutare etc., sunt originari din această localitate, M., în care se născuseră – tot fireşte – la aceeaşi dată. Se dau amănunte despre părinţi, despre studiile urmate – se specializaseră într-o ramură a chimiei – în ultimii vreo treizeci de ani fuseseră stabiliţi în Capitală unde lucraseră mai ales în domeniul cosmeticii, apoi de puţin timp, pensionându-se amândoi, reveniseră în urbea natală unde posedau o casă şi o mică grădină, pe dealuri, în preajma oraşului. În luna mai unul din fraţi, Henry, îşi rupsese mâna dreaptă – asta ştiam! Oameni cuminţi, nu se căsătoriseră niciodată, legături cu femei nu se cunosc, procese, neînţelegeri cu vecinii sau cu altcineva, nu, nimic, o plictiseală întreagă!

Când aruncam la o parte, scârbit şi hârtia aceasta, iată că vine Paul Cristescu. Tocmai s-a aflat că în seara de 7 august, seara dispariţiei sale (cu aproximativ două zeci şi patru de ore înainte de moartea lui Paim), Henry Argint, cu braţul drept în eşarfă, fusese văzut urcându-se în cursa locală, trei vagoane şi o locomotivă-jucărie, care merge la Ocna-Săcel, având ora de plecare la orele 20,40. Inutil să mai precizez că linia ferată trece paralel cu strada Marco, prin spatele casei lui Paim.

— Mergeţi pe urmele lui Henry, i-am spus lui Cristescu. Vedeţi unde a coborât, cu cine a stat de vorbă, şi ce naiba o mai fi făcut după aceea.

— Vă gândiţi la cele două urme de călcâie?

— Puţin probabil ca un bătrân, cu mâna recent fracturată, să sară din tren, chiar când trenul merge încet. În orice caz trebuie să aflăm.

— Precis îl găsesc cu o femeie, la Ocna-Săcel, zice Cristescu. Acolo e staţiune, sunt camere de închiriat câte pofteşti.

— Are peste şaizeci de ani... Ei, şi de ce nu! Ar fi bine să dai de el, mai ales pentru liniştirea fratelui său. Şi apoi, avem şi-aşa până acum prea mulţi suspecţi! Şi încă n-au apărut toţi...

Ceferistul Hreniuc vine câteva minute mai târziu, aflându-se la gară, aşa cum a şi presupus Marcel Ţibea. Iată-l! Dacă pe omul acesta l-aş crede capabil de crimă, la fel de bine l-aş putea bănui pe oricare altul. Grăsunul din faţa mea se bucură de nişte vagi trăsături orientale. Vreun călător asiatic, vreun drumeţ venit din îndepărtatul orient, o fi păcătuit cu vreo fermecătoare localnică. Şi iată, peste veacuri... rezultatul! Sunt obosit ca un sclav de pe galere. Fac câţiva paşi, îl las pe Hreniuc, cu sângele său asiatic, să aştepte, ies afară: soare de august, vreme bună pentru plajă... În curte, o surpriză: Frank Bradea.

— Ce-i, frăţioare?

— Hello, şerife, cum merg treburile?

— Ascultă, Frank, eşti liber, până la noi ordine. De ce n-o întinzi?

— M-am gândit, şerife, că nu se merită să-l fac să năduşească pe omul care e pus pe urmele mele.

— Nu-ţi face griji, şterge-o până nu-mi revizuiesc părerile. Dacă am nevoie de tine, te scot din fundul pământului, fii pe pace!

Îl împing pe poartă afară, iar acolo altă distracţie: Cristian Argint.

Bradea se îndepărtează în silă cu mâinile în buzunare, se uită înapoi şi se miră că n-are nici o umbră în spate.

— Ce faceţi aici?

— Sunt foarte neliniştit, domnule Adrian Mocanu.

Cristian Argint e într-o cămaşă albastră în carouri, cu mânecile suflecate. I se văd braţele puternice, sănătoase, ca şi cum nu şi-ar fi petrecut viaţa prin laboratoare, Pan-

talonii săi largi reprezintă, ca să zic aşa, moda anului cincizeci.

— Neliniştea aceasta e măgulitoare pentru fratele dumitale. Ţin să te anunţ că Henry a urcat în cursa de Ocna-Săcel, în seara de 7 august, la orele opt şi patruzeci seara. Presupun că s-a încurcat acolo în chefuri, şi încă nu singur, în vreme ce dumneata îţi mănânci sufletul aici.

— Cum de aţi aflat?

— Mi-a ciripit o păsărică la ureche...

— Iarăşi glumiţi!

— Dacă n-aş glumi, aş începe să urlu. Duceţi-vă şi beţi o halbă cu bere proaspătă, şi mai beţi una şi pentru mine. Îl vom găsi pe Henry, la revedere!

Tocmai intenţionam să mă ocup de Hreniuc, când apare ca un nor cumulo-nimbus Bihorean, croitorul; are în mâna dreaptă o foarfecă uriaşă, neagră, în stânga un ghemotoc cenuşiu de vatelină iar în gulerul cămăşii an ti jeg sunt înfipte o duzină cu ace de gămălie. Ar fi putut ţine piept, cu acest arsenal, unui regiment de carabinieri. Nu-mi place înfăţişarea sa, dar numai din punct de vedere estetic, nu din cel al cazului Paim.

— Aţi venit să-mi faceţi ultima probă? Umblaţi totdeauna cu foarfeca aia mare în mână?

Se mulţumi să-mi arunce o privire de broscoi.

— Sunteţi chemat la telefon!

— La telefon? De ce nu la Tegucigalpa?

— Am telefon la mine în casă.

— Ştiu! E unul din cele două telefoane ale străzii.

Trec repede în curtea vecină şi pătrund într-o încăpere unde... dar pe cine interesează interiorul unui croitor? Mă mulţumesc să observ că deasupra măsuţei cu telefonul se află înfiptă în perete o bufniţă împăiată, şi abia acum mi-am dat seama că Bihorean are mutră de bufniţă: pesemne locuiseră prea mult timp împreună, numai că *nu* bufniţa semăna cu el, ci *numai* ei cu ea.

Am dus la ureche receptorul.

— Vă ascult.

O voce de femeie:

— Domnul Adrian Mocanu?

— În orice caz o bună parte din el.

— Nu ghiciţi cine e?

— O necunoscută misterioasă care vrea să-mi propună o partidă de ping-pong.

Croitorul întoarse către mine o faţă lată, strâmbată de uimire, apoi mă lăsă singur, conform celor mai alese precepte ale manierelor bune.

Dincolo, la celălalt capăt al firului, o scurtă ezitare.

— Putem juca şi ping-pong, când doriţi, dar în orice caz mă mir că până acum nu v-aţi ocupat de mine. La telefon e Alexandrina Boroş!

— Mă gândeam că şi mâine e zi, i-am răspuns încercând să nu casc.

— Pentru o femeie e jignitor să fie lăsată pe planul al doilea, în orice situaţie, chiar când e vorba să fie bănuită de o crimă. Deci ştiţi cine sunt?

— Bineînţeles.

— Nu cred! Cine?

— Prietena celui asasinat, dacă nu vă deranjează cuvântul „prietenă”.

— Vi s-a vorbit de mine?

— Dar cum vă închipuiţi? N-aţi fost lăsată pe planul al doilea, nu aveţi teamă. Numele dumneavoastră a fost pomenit în mai multe rânduri, şi îndeosebi în momentele cheie ale anchetei. Sper că sunteţi satisfăcută?

— Da! Altfel vanitatea mea ar fi avut de suferit. Dar cum se face că aţi înlăturat cu atâta nechibzuinţă vechiul principiu poliţist „Cherchez la femme”? Eu de ce nu sunt bănuită?

— Sunteţi imbatabilă în materie de criminalistică, văd! Mai cunoaşteţi şi alte principii? Credeţi că dacă vă las la urmă, v-am şi scos din cauză?

— Să ştiţi în orice caz că fratele meu e nevinovat.

— Asta vom mai vedea. Pe fratele dumneavoastră îl cheamă Timotei Boroş?

— Da, dar n-are nici un amestec, îl ştiu eu pe asasin.

— În America există femei-detectiv; aţi fi făcut carieră acolo.

— Nu sunteţi curios să aflaţi tot ce ştiu?

— Vă aştept aici.

— Când să vin?

— Vă aştept oricând.

— Azi? Mâine?

— Nu e nici o grabă, veniţi când prindeţi un vânt favorabil, şi am pus receptorul. Bihorean îşi făcea de lucru prin curte, auzise o parte din discuţie şi şi-ar fi sacrificat bacşişurile pe un trimestru să ştie exact conţinutul convorbirii telefonice.

Câteva case mai încolo Cristian Argint stătea nemişcat, aruncând o privire indiferentă în lungul străzii. Am tresărit. Aşa... Privirea lui păstrase aceeaşi expresie şi în clipa când mă anunţase că e foarte neliniştit cu privire la soarta fratelui său Henry. Cu acest gând am intrat în casa lui Ştefan Paim, unde mă aştepta un vraf de hârtii, majoritatea inutile, mă aştepta simplul bărbat Hreniuc, care în răstimpul lipsei mele nu scosese o vorbă, şi nici nu-şi schimbase poziţia.

Întrebările premergătoare i le-a adresat ajutorul meu, pistruiatul. Apoi l-am întrebat eu dacă-şi aminteşte de vizita ce i-o făcuse lui Paim pe data de 8 august. Răspunse afirmativ.

— Ştefan Paim vă era prieten?

— Ne cunoşteam de pe vremea când lucra şi el la *chefereu.* I-am adus un săculeţ cu flori galbene, de „Lămâia Ursului” culese anume sus în Poiana Tătarului.

— Vă rugase el? Când?

— Ne-am întâlnit în oraş, joia trecută.

— S-a întâmplat şi altă dată să-i faci astfel de servicii?

— Nu prea des. Ştefan prefera să-şi aleagă singur ierburile, totuşi s-a mai întâmplat de câteva ori.

— Dumneata erai cointeresat... vreau să spun, te plătea?

— Nici vorbă, o făceam din prietenie. N-aş fi primit bani numai pentru atâta lucru.

Am mormăit, jucându-mă cu morişca de pe masă:

— În sfârşit, iată un om care afirmă că fusese prieten cu răposatul!

— Ştefan era un om sucit, greu să-i intri în voie, totuşi noi ne-am înţeles totdeauna.

— Ai venit la el după amiază la trei fără zece?

— Poate să fi fost trei fără zece... primprejur de trei, în orice caz. Tocmai ieşea pe poartă unul deşirat, slab, mi se pare că-l cheamă Ţibea. Am văzut-o şi pe domnişoara Nona: se aşeza să facă plajă. Am întrebat-o dacă bătrânul e acasă, şi am intrat.

— Cum te-a primit?

— Cum să mă primească? Bine. Era vesel, ca omul fără gânduri. I-am dat săculeţul, el m-a cinstit cu un rachiu şi am plecat acasă să mă culc.

— A băut şi Paim?

— Nu, el nu foloseşte băutura decât la zile mari.

Apoi l-am întrebat pe acest om ce picotea şi acum de oboseală dacă observase poziţia uşii cu perdele, dacă văzuse cioburi de sticlă spartă, dar în această privinţă Hreniuc nu mi-a putut fi de folos.

— Ai remarcat expresia, i-am spus pistruiatului, după ce ceferistul a ieşit, „era vesel ca omul fără gânduri”. Ştefan Paim părea bine dispus. Nu avea vreo preocupare, vreo grijă. Ştim că la începutul după-amiezii, mortul, bietul mort, se afla într-o dispoziţie senină. Să considerăm că acesta e un punct câştigat, tot trebuie să ne lăudăm cu ceva...

Am fost trezit înainte de ceasurile patru ale dimineţii. Peste câteva minute mă aflam în jeep, împreună cu ajutoarele mele. Se lipise de noi şi un medic. Unul din cei doi care jucaseră şah alături de cadavrul lui Ştefan Paim, un ins destul de apatic care dormită tot drumul. Se primise un telefon alarmant de la cabana „Creasta Maierului”. Cabanierul fusese rănit. Maşina urcă în munţi pe un drum aproape inexistent, răsări soarele, coloră superb culmile, puse în mişcare câteva caiere rotunde de ceaţă ce înnoptaseră lipite de scobiturile întunecoase ale munţilor, şi

soarele ne mai înviora, alungă răcoarea ce ni se cuibărise în suflete, şoferul opri la o fântână să adauge apă în radiator…

Nevasta cabanierului ne aştepta în drum, înspăimântată încă, şi-şi făcu trei cruci mari când ne văzu sosind.

În cabană se mai aflau: un bucureştean în vârstă, O.D., unul din acei nebuni singuratici pe care-i poţi întâlni rătăcind prin munţi, alipindu-se câteodată de grupuri tinere şi întreţinând buna dispoziţie prin câteva vorbe de duh bine plasate şi apoi pornind aiurea, iarăşi singur, spre cine ştie ce văgăună obscură – cunoşteam bine genul acesta de oameni – şi o pereche de clujeni, el şi ea, ambii abia trecuţi de douăzeci de ani, studenţi la medicină. Ei doi îi acordaseră cabanierului primul ajutor. Acesta zăcea în camera sa. Medicul adus de noi îl consultă cu gravitate, lăudă eforturile colegilor mai tineri, apreciind că pansamentul fusese aplicat fără greş, apoi extrase cu uşurinţă glontele ce atinsese o regiune a pieptului şi ricoşând într-un os rămăsese cuminte la suprafaţă, refăcu pansamentul, declară că rana nu e chiar mortală, şi-l îndemnă pe cabanier să-şi vadă de ale sale. Repausul la pat nu părea să fie obligatoriu.

Adunaţi în jurul unei mese rotunde ne-ara întremat cu toţii cu câte un coniac. La mijloc, într-o farfurioară cu chenar din smalţ auriu se afla şi proiectilul extras, precum şi alte două gloanţe, turtite, ce se izbiseră de perete, intrând nu prea adânc, şi pe care le recuperaserăm.

Aici e surpriza. Trei gloanţe mici trase tot dintr-un revolver marca „Hagg”, întru totul identic cu cel găsit lângă cadavrul lui Ştefan Paim. Mii de broaşte ţestoase şi fraţi gemeni, încă un motiv de meditaţie!

Două arme de acelaşi tip. acţionate de doi oameni diferiţi?

Sau de acelaşi om?

La ora trei dimineaţa, cabanierul Ilie Buciuta fusese smuls din somn de ţipătul îngrozitor al neveste-si, care, trezită ca de o presimţire, văzuse o siluetă neagră în dreptul ferestrei deschise. Imediat Buciuta sărise din pat şi atunci necunoscutul apăsă pe trăgaci. Cabanierul căzu, cu

un urlet, convins că e pe cale de a-şi da sufletul, femeia a mai avut timp să-l observe pe agresor gonind prin bezna de dinaintea zorilor de zi spre liziera pădurii şi pierzându-se între copaci.

Imediat sosiră bucureşteanul vârstnic şi cei doi tineri clujeni.

Undeva, datorită identităţii armelor, această tentativă părea că se apropie, sau chiar se atinge de cazul Paim, iată impresia tuturor, dar în ce punct anume, sau în ce consta înrudirea dintre cele două întâmplări, nimeni n-ar fi putut să explice.

După ce Ilie Buciuta fu convins că rana nu prezintă gravitate şi că nu va muri imediat, şi n-a fost uşor să i se insufle temeinic această idee simplă fiindcă omul, pentru prima dată în viaţa sa ţintă a unei arme de foc, trăia încă sub impresia momentului nedefinit când simţise că se prăbuşeşte, când simţise, cum zicea chiar el, buzele reci ale morţii lipindu-i-se de frunte, deci, când cabanierul se mai întremă trupeşte, şi mai ales sufleteşte, i-am adresat o serie de întrebări generale apropiindu-mă încetişor de ceea ce mă interesa de fapt.

Şi mă interesa să văd în ce loc pot stabili contactul între cele două cazuri.

— Îl cunoşteai pe Ştefan Paim?

— Odihnească în pace..., şi zicând aşa, păleşte, gândindu-se, nu fără să aibă dreptate, că aceste cuvinte i s-ar fi putut potrivi şi lui, dacă, dacă... Imaginaţia ne joacă tot felul de feste!

Îl las o clipă şi reiau:

— Prin urmare îl cunoşteai?

— Bătea întinderile, primăvara, toamna mai ales, dar şi vara, era un drumeţ harnic, numai ce-ţi ieşea din uşă, şi-l şi vedeai la capătul văii. Căuta ierburi, rădăcini, se abătea şi pe la noi.

— Vorbăreţ, pus pe băut? Rămânea multă vreme?

— Nici nu vorbea, nici nu bea. Nu-mi amintesc să fi rămas peste noapte. Lua câte ceva de mâncare, ţigări...

— Când a trecut ultima dată pe aici?

— Imposibil să-mi amintesc. În orice caz, în primăvară, demult.

— În aprilie? În mai?

— Cine mai ţine minte?

— Nu e trecut la catastif?

— Nu, fiindcă nu înnopta, nu rămânea nici un sfert de oră... şi dacă vă interesează ce discutam, nu-mi amintesc, dar oricum, nimic special, nu era el omul cu care să te întinzi la vorbă.

Femeia cabanierului tot umbla prin sala de mese, fără să piardă nici un cuvânt. Aici găseşte ea de cuviinţă să intervină:

— În luna mai a trecut ultima dată pe la noi domnul Paim. În luna mai, fix pe data de 11. Parcă-l văd şi acum oprindu-se în uşă, înalt, cu fruntea arsă de vânt şi uitându-se la noi ca de pe altă lume...

— Cum de vă amintiţi atât de bine?

Încântată să ocupe un prim plan în discuţie, femeia, încă tânără, cu nişte picioare puternice, cu trupul împlinit bine strâns într-o rochie subţire, fără mâneci, dă amănunte:

— Astă primăvară, pe data de 11, a trecut pe aici fratele meu cel mic, Gavrilă, tocmai era ziua lui, împlinea douăzeci şi cinci de ani, exact douăzeci şi cinci şi a făcut mare chef la care l-a poftit şi pe domnul Paim ce tocmai intrase, dar el a răspuns că se grăbeşte, că în general nu consumă alcool şi nu e omul potrivit pentru petreceri, nu prea s-a purtat amabil domnul Paim cu noi atunci, şi chiar fratele meu a bombănit: „Al dracului ciung, parcă-i din serial!” şi ne-am bucurat toţi că nu prea s-o auzit.

Cabanierul se gândeşte şi apoi aprobă:

— Mi se pare că aşa a fost. Femeile nu uită nimic, aşa-i orânduită mintea lor. La 11 mai, da... atunci a trecut pe aici Ştefan Paim ultima dată.

Întorcându-ne, am găsit în oraş zăpuşeală, iar berea se terminase peste tot. Nona făcea plajă în curte, ascunsă printre tufe, costumul ei de baie foarte modern acoperea doar o mică parte a corpului, ceea ce nu e rău când e vorba

de un corp frumos şi tânăr, iertată să-mi fie această cugetare eretică, iar în antreu mă aştepta martorul Martin Cnavu, mă aştepta de mult timp, precum şi o femeie elegantă, deosebit de atrăgătoare, care nu putea să fie decât Alexandrina Boroş.

Încălcând toate regulile de curtoazie, dar poate şi dintr-un anumit calcul asupra căruia nu vreau să insist, am dispus să fie poftit întâi martorul. E un bărbat solid, negricios, cu ochi întunecaţi. Poartă cămaşă cu mâneci scurte. Un inel masiv de aur, cu piatră verzuie, ar fi atras atenţia „clienţilor" de odinioară ai profesorului Marius Lupu.

— Martin Cnavu, vârsta 38, meteorolog etc., etc., aţi fost văzut intrând în această casă în după-amiaza zilei de 8 august, când...

— Ştiu, tovarăşe! Când „acest" Ştefan Paim a fost asasinat în condiţii misterioase, cum ar zice un autor al cărui nume îmi scapă.

— Cred că mulţi autori s-au exprimat în felul acesta.

— Aşa o fi. Şi apoi nici nu ştiu dacă am fost văzut de prea multă lume, dar în orice caz numele meu e trecut într-un caiet pe care desigur l-aţi răsfoit.

— Am unele motive să presupun că nu circulaţia păturilor dense şi a curenţilor de aer polar au format obiectul convorbirii dumneavoastră.

— Motivele pe care vă bizuiţi sunt bune, făcu meteorologul, calm. Pe Ştefan Paim îl lăsau indiferent subtilităţile şi erorile meteorologiei, deşi un drumeţ ca el ar fi trebuit totuşi să se preocupe de previziunea timpului.

— Şi în acest caz, scopul vizitei?

— Cred că scrie şi în carnet: reumatismul. Mi s-a vorbit despre Ştefan Paim ca de un om priceput şi doream să mă conving.

— Ora aproximativă a acestei vizite?

Martin Cnavu mă privi parcă uşor amuzat.

— Ceasul se făcuse patru şi un sfert când am venit... Îşi permise o pauză, ca pentru a-şi aminti. A fost în orice caz o vizită ciudată! Poate vă interesează şi amănuntul – dar pe dv. mai ales amănuntele cred că vă interesează – că nu-l

cunoşteam pe vraciul Paim, dacă nu vă deranjează cuvântul vraci, veneam pentru întâia oară la el, pătruns de o anumită neîncredere, e vorba de neîncrederea ce o nutresc faţă de toţi cei ce se ocupă cu vindecarea bolilor. Ce să zic, purtarea lui m-a făcut praf!

Mi-am permis să observ:

— Între timp v-aţi reintegrat, totuşi...

— Mda... Sunt destul de rezistent, cu tot reumatismul meu. Să vă spun eu mai departe? Sau să mă las tras de limbă? Nu, într-adevăr e curios, deşi presupun că n-are legătură cu crima... sau poate are? Cum vă explicaţi o asemenea schimbare de atitudine: la început mă primeşte relativ binevoitor, păstrând o politeţe firească, pentru ca dintr-o dată, fără nici un motiv, dar pe cuvântul meu fără nici un motiv, să se înfurie şi să mă trimită la dracu!...

— Poate vom înţelege mai bine, e în interesul tuturor, chiar şi al dumneavoastră, dacă am începe cu „a”...

— Sunt de acord! Când am intrat, Ştefan Paim m-a invitat să iau loc întocmai cum aţi făcut-o şi dumneavoastră, şi chiar pe acelaşi scaun, a ascultat cu răbdare jelania mea cu privire la ceea ce sufăr, mi-a notat numele şi alte câteva date, apoi, brusc, faţa i s-a schimbat. Au început să-i tremure mâinile...

— Avea o singură mână!

— Am spus aşa, fiindcă veni vorba, dar într-adevăr a început să-i tremure stânga, în care ţinea creionul chimic. Eram descumpănit, normai, nu ştiam ce se întâmplă, dar am fost de-a dreptul scandalizat când a început să strige la mine. Zicea, dacă îmi amintesc bine, că nu se mai ocupă cu asemenea fleacuri, toate aceste suferinţe şi boli închipuite, ale unor oameni de nimic – auziţi, m-a făcut chiar şi om de nimic deşi abia mă cunoscuse – şi că n-are chef să-mi prepare vreun leac nici acum şi nici în vecii vecilor... amin. Foarte bine, i-am spus, mirat la culme, ba chiar indignat, în acest caz trebuia să mă preveniţi de la bun început, că nu mai practicaţi, chiar aşa i-am spus, „practicaţi” ca şi cum aş fi avut în faţa mea un medic, şi apoi de ce m-aţi mai lăsat să-mi răcesc gura de pomană, ba chiar mi-aţi trecut şi

numele în carnet, şi încă cu creion chimic? În paranteză vă spun, nu pot suferi creioanele chimice, iar cei ce le folosesc îmi devin automat antipatici; cred că e o dovadă de mârlănie să scrii cu creion chimic dar astea sunt micile mele ciudăţenii pentru care vă cer iertare, adică pentru tot ocolul ăsta. Revenind la subiect, adaug că după ce mi-am exprimat protestul, Paim păru să se potolească, îngăimă nişte cuvinte, un fel de scuză, şi mă conduse. Am ieşit perplex, fără să înţeleg nimic, dar foarte decis să nu mai am de-a face cu nebunul ăsta.

— Vă sunt îndatorat pentru relatarea atât de interesantă! Nu vă explicaţi în nici un fel schimbarea de dispoziţie a lui Ştefan Paim? V-aţi gândit şi mai târziu, aţi meditat asupra scenei? Sau poate aţi pronunţat vreun cuvânt, v-aţi permis vreo aluzie care putea să-l scoată din pepeni?

— Ar însemna să mint dacă aş spune că am meditat asupra ciocnirii mele cu „acest” Paim, deşi după ce am aflat că fusese ucis, sau că s-a sinucis, mi-am pus unele întrebări, şi totul s-a transformat într-un fel de fragment de amintire neagră. Pot să afirm cu mâna pe inimă că nici un cuvânt al meu, şi nici un gest nu ar fi trebuit să-l supere. Eu m-am mărginit să-i descriu în vorbe puţine suferinţa mea care e în ultimă instanţă un reumatism oarecare.

— Când aţi intrat, aţi bătut la uşă?

Cnavu mă privi cu ochii mijiţi, surprins.

— Aşa procedez întotdeauna, de când mă ştiu. Aşa am făcut şi atunci.

— Cum de aţi ştiut care e uşa unde-l puteţi găsi?

— Am dat în curte de o fată, şi acum e acolo, face plajă, – frumoasă fată! – pe ea am întrebat-o.

— Bun! Aţi trecut prin curte, aţi intrat în antreu, aţi bătut la uşă, ce a urmat?

— Ceva cu totul banal: mi s-a răspuns „intră”, sfat pe care l-am şi urmat.

— Apreciez exactitatea relatării. Şi mai departe? Ce făcea în acel moment Ştefan Paim?

— Se îndrepta către masa aceasta la care stăm acum. Din mers a întors privirea spre mine, mi-a răspuns la salut

cu o înclinare a capului, fără să se oprească, şi s-a aşezat în locul pe care-l ocupaţi dumneavoastră.

— Din ce direcţie venea?

— Din direcţia aceea!

Şi martorul indică micul depozit.

— Aţi observat dacă uşa era deschisă, sau închisă?

— Am observat. Uşa de care vorbiţi era întredeschisă cam de un lat de palmă.

Am rămas o clipă pe gânduri.

— Cum se face că sunteţi atât de sigur?

— Fiindcă am privit de mai multe ori în direcţia uşii, răspunse Marin Cnavu fără să ezite.

— Pot să aflu din ce cauză?

— N-am nici un motiv să păstrez secretul pentru mine, n-am ce face cu el. Dar nici n-aş îndrăzni să fac declaraţia ce urmează sub prestaţie de jurământ, fiind mai mult o simplă impresie. Mi s-a părut, înainte de a intra, mai exact înainte de a bate la uşă, că aud voci în cameră. Parcă se vorbea. După ce am bătut, şi mi s-a răspuns şi am intrat, am constatat că Paim e singur, dar fără să vreau undeva în mintea mea se cuibărise întrebarea: unde o fi dispărut „celălalt”? Mă uitam la uşiţa cu perdele, fiind singurul loc unde ar fi putut un om să se ascundă, şi aveam impresia că dintr-un moment într-altul cineva trebuie să iasă de acolo. Nu ştiu dacă mă veţi înţelege, şi dacă ăsta e cuvântul potrivit, dar mă teroriza într-un fel gândul că cineva trebuie să apară în spatele meu.

— Aşa ceva însă nu s-a întâmplat?

— Nu. Dar şi din alt motiv îmi întorceam mereu privirea într-acolo. Prin sugestie. Fiindcă şi Paim îşi aţintea într-una ochii spre uşa depozitului său.

— Şi asta e o impresie?

— E o certitudine. În timp ce vorbeam, în timp ce se înfuria din ce în ce, Ştefan Paim ţinea uşa sub supra-veghere.

— Amănuntul nu v-a deranjat?

— Ei, da, mă zgândărea gândul că ar mai putea fi cineva invizibil în cameră, totuşi nu eram chiar teribil de tulburat,

nefiind sigur, şi nici acum nu sunt sigur; privirile lui Ştefan Paim spre uşă le-am pus pe seama crizei sale nervoase, pe seama unei dereglări... sau mai ştiu eu cum să-i zic.

— Dar în legătură cu geamul acelei uşi, aţi avea ceva de adăugat? Era cumva spart?

— Nu-l vedeam din cauza perdelelor... O!

— Cee?

— Bine că m-aţi întrebat de geam. În momentul când am intrat Ştefan Paim avea în mână un ciob de sticlă şi chiar m-am mirat ce are de gând să facă cu el.

— Chiar! Şi ce s-a întâmplat cu ciobul?

— Nimic special. L-a aşezat pe masă, pe masa aceasta, înainte de a se apuca să-mi scrie numele în carnetul său.

— Dacă înţeleg bine, vreţi să spuneţi că Ştefan Paim privea deseori în direcţia uşii cu perdele şi că schimbarea atitudinii sale s-ar fi datorat eventual unui semn ce i-ar fi făcut cineva ascuns dincolo de uşă, în depozit?

— Nu m-am gândit la una ca asta, la semnul de care vorbiţi, dar e foarte posibil... Foarte posibil...

— Nona, aş vrea să-ţi spun ceva...

— Ştiu ce! izbucni fata. M-au lămurit şi alţii... că nu fac figură onorabilă stând ca o nesimţită la soare, în-într-o împrejurare când... când toată lumea trebuie să fie serioasă şi să se gândească la un singur lucru: cine l-a omorât pe tata.

Am privit-o ca picat din lună.

— Să ştii că aspectul moral al chestiunii îmi scapă, poţi să faci tot ce doreşti, în afară de puţinele minute când aş avea într-adevăr nevoie de tine. Dar, cu adevărat, nu doreşti să-l descoperim pe asasin?

Mă privi bosumflată, parcă de la mare distanţă. Observând-o mai bine, mi-am zis că Nona e mai curând o fiinţă tristă, bănuitoare. Copilăria ei nu fusese dintre cele mai fericite, iar viaţa de la o vârstă fragedă alături de un tată ca Paim trebuie să fi fost complicată din multe puncte de vedere.

— Nu cred, zise Nona, nu cred că-l veţi găsi pe ucigaş.

— Bravo! Deci, să lăsăm totul baltă!?

— Nimeni nu cunoaşte gândurile adevărate ale tatii. El trăia în altă lume.

— Asasinul în schimb e o persoană reală, din lumea noastră.

— Da... Numai că trebuie să fie tare bine ascuns.

— Să vorbim acum despre după-amiaza aceea. Să vedem dacă nu ţi-o fi scăpat vreun fleac, faţă de cele declarate până acum. Bine? Din afirmaţiile talc, se reţine amănuntul că i-ai văzut, sau i-ai auzit intrând, pe rând, pe inginerul Marcel Ţibea, la două şi patruzeci, pe ceferistul Hreniuc, în jur de trei, iar la patru şi, ceva l-ai văzut, – te instalaseşi la soare între timp – pe Martin Cnavu...

— Nu-i cunoşteam după nume decât pe Hreniuc şi pe Ţibea.

— Dar semnalmentele lui Cnavu corespund.

—Mai târziu a venit şi Alexandrina...

— Pe ea o lăsăm, deocamdată. Aş vrea să ştiu, şi să-mi dai pe cât se poate un răspuns complet, dacă din locul unde te aflai ai fi putut să-i observi absolut pe toţi cei ce intrau în casă. Dar mai întâi, în ce moment te-ai aşezat să faci plajă?

— Când a venit Hreniuc, tocmai întindeam pătura.

— Prin urmare pe la trei fără ceva. Şi acum răspunde-mi la prima întrebare.

— După cum ştiţi, poarta noastră are un scârţâit caracteristic.

— Caracteristic pentru o poartă, da, am observat. O cumpănă de fântână cântă altfel, iar o roată strâmbă şi neunsă de căruţă scârţâie şi ea în felul ei.

— Cum auzeam pe poarta, ridicam privirea, automat, chiar fără să vreau.

— Dar dacă cineva ar fi venit prin spatele casei, din direcţia liniei ferate, prin grădină?

— Pentru a intra în casă trebuie să urce patru trepte... Mi-ar fi sărit în ochi, mai ales că soarele bate în aşa fel după masă că mă întind perpendicular, cu faţa spre intrare...

— Făcând plajă, nu citeai?

— Ba da.

— Ce carte?

— „Spadasinul”... de Michel Zevaco.

— Un roman palpitant: Lucreţia Borgia, cavalerul Ragastens...

— Da, şi papa Alexandru, şi toţi ceilalţi. Totuşi aş fi simţit apariţia oricui, nu putea să treacă prin faţa mea fără să ştiu.

— Dar uşa din spatele casei, cea din verandă? Pe acolo se pătrunde în camera ta, apoi în antreu, apoi în odaia lui...

— Am mai spus: uşa aceea o încui totdeauna pe dinăuntru din cauza ţiganilor.

— A fost încuiată şi în ziua aceea? Şi fereastra la fel?

— Absolut sigur! Nu înţeleg de ce insistaţi, mai ales că omorul a fost comis târziu, seara, nu?

— Se pare, dragă Nona, că aşa ar fi fost, dar uite că între vizita ceferistului Hreniuc – aproximativ ora trei – şi cea a lui Martin Cnavu – ora patru şi un sfert – s-a întâmplat ceva ce l-a scos din fire pe tatăl tău, ceva ce i-a schimbat complet purtarea... În acest interval a fost spart şi geamul!

— E prea complicat pentru mine, zise fata privindu-mă drept în ochi cu sinceritate. E adevărat că puţin timp după plecarea lui Hreniuc am auzit zgomot în cameră, dar n-am dat importanţă, mi-am zis că tata o fi răsturnat ceva.

— Voci n-ai auzit?

— De unde voci, dacă tata era singur?! Şi apoi vocile oricum n-ar fi ajuns până la mine, fiindcă fereastra era închisă, cu storurile pe jumătate trase, din cauza căldurii. Dar vă spun, tata era singur.

— Aşa!? Ce e între tine şi Frank Bradea?

— E o întrebare fără sens, repet pentru a nu ştiu câta oară: nimic. Despre asta nu mai discut. Subiectul mă deranjează.

— Dar îl bănuieşti cumva?

— Nu ştiu ca să vă răspund... Părerea mea e că omul care l-a ucis pe tata e foarte bine ascuns.

— În seara asasinatului aveai în cameră un buchet de flori. Ţi le adusese Tarsiciu Balea, logodnicul dumitale?

— Să zicem că da!

— Cum te împaci cu Alexandrina Boroş? Ştiai că intenţionează să se căsătorească cu tatăl tău?

— Eu n-am auzit vorbindu-se de căsătorie... Nu, nici vorbă de aşa ceva! În orice caz îmi era indiferent, dar Alexandrina îmi place... în particular.

Câinele-lup luase urma necunoscutului ce-l rănise pe cabanierul Ilie Buciuta şi mersese pe pistă cam doi kilometri, până la un neînsemnat curs de apă, aproape invizibil, pierdut într-o văgăună umbroasă, unde o pierdu.

Nici nu mă aşteptam la un rezultat mai fericit, cu toată dragostea ce o am pentru câini. Am pus hârtia la o parte, alături de altele, şi am invitat-o pe Alexandrina Boroş. Iată, mi-am zis, o femeie absolut fermecătoare. Ochi verzi, de o nuanţă deosebită, foarte limpezi, faţă alungită, obraz pur, păr întunecat, unduios. Douăzeci şi opt de ani? Am aflat că în realitate are treizeci şi unu. Se stabilise în urmă cu puţini ani în M. (unde fratele ei locuia de mult timp), şi continua să colaboreze cu editurile şi unele instituţii ştiinţifice, fiind traducătoare pentru limbile engleză şi germană.

Toate acestea le ştiam dinainte.

— Fratele dv., Timotei Boroş...

— Da, e pilot la Aviasan... Îmi zâmbi, adăugând: – Purtarea sa a fost cu totul prostească. Tim e „ceva” mai în vârstă decât mine, suntem de fapt fraţi vitregi, a făcut războiul, nu e atât un om dur, cât cam nestăpânit, cu nervii mult încercaţi, cred şi eu, fost comandor în aviaţia de vânătoare, cu două prăbuşiri la activ. În fond un om cam dezarmat... şi care ţine foarte mult la mine, aşa se explică şi purtarea sa... Dar aştept să-mi puneţi întrebări.

I-am reamintit, prevenitor, fiindcă îmi plăcea mult că ea venise la mine.

— E adevărat, recunoscu, din cauza lui Tim. Mi-e teamă de situaţiile neclare, mi-e teamă să nu cadă bănuiala asupra cuiva care...

Braţele ei frumoase, bronzate, tresăriră pe genunchi. Continuă:

— Desigur, aţi aflat că în după-amiaza zilei în care a murit l-am văzut pe Ştefan. Îmi pare atât de rău că ultima noastră întrevedere a fost, într-adevăr îngrozitoare, din nişte motive pe care nici nu le pot bănui.

— Aţi ajuns aici pe la orele cinci?

— Pe o căldură sufocantă... iar aici la el e totdeauna un parfum de plante de câmp, parcă e mai răcoare.

— Perfect, povestiţi totul.

— Îmi plăcea să vin la el pe neaşteptate, în orele când asfaltul fierbe... să nu vă închipuiţi cine ştie ce, că aş fi apărut neanunţată fiindcă... Ştefan era şi el un om cu nervii ca nişte corzi, dar cu mine se purta întotdeauna extrem de frumos, cu o singură excepţie, în ziua morţii sale. L-am găsit într-o stare de spirit neagră de tot...

— Era ora cinci?

— Da, aproximativ cinci.

— Furia nu-i trecuse...

— Aţi spus ceva?

— Vă rog să continuaţi!

— Am făcut un efort să-l liniştesc, un mare efort, dar, inexplicabil pentru mine, rezultatul a fost invers. Se înfuria din ce în ce... Am plecat, şi ajungând acasă nu m-am putut stăpâni şi am plâns. În principiu detest femeile care varsă lacrimi cu uşurinţă, pentru orice fleac. Tim a observat...

— Ce se întâmplase? Ştefan Paim v-a lovit?

Alexandrina Boroş îmi adresă un reproş mut cu ochii ei de un albastru extraordinar.

— Nu tocmai... Mai exact ar fi să zicem că m-a îmbrâncit... m-a scos afară din cameră, zicând că nu am ce căuta acolo, la ora aceea... el care se bucura totdeauna văzându-mă. Purtarea lui era a unui om aproape dement, încât m-am întrebat dacă-şi dă seama cine sunt, dacă mă mai recunoaşte. Nu-l mai văzusem în halul acesta... Am plâns nu numai din cauza jignirii ce mi-o adusese, dar şi fiindcă nu înţelegeam ce se petrece, şi-mi era milă de el...

— Iar fratele dumneavoastră, aflând ce se întâmplase, a hotărât să treacă la represalii, şi încă fără întârziere... Parcă aşa s-a întâmplat?

— Represalii e poate chiar cuvântul potrivit, dar de aici până la a-l bănui pe Tim de asasinat!... Şi încă folosind un revolver... Din timpul războiului Tim are oroare de arme de foc, de orice fel de arme.

— Nu am încă motive să-l bănuiesc pe Timotei Boroş în mod „strict”. Ştiu doar că puţin după ora cinci fratele dv. a apărut aici furios ca un *toro,* că intre cei doi bărbaţi a avut loc un schimb violent de cuvinte, şi chiar mai mult. Trei persoane, printre care şi Nona, pot depune mărturie.

— Dar mărturia mea e cea mai completă, fiindcă nimeni n-a fost de faţă la cearta celor doi bărbaţi, pe câtă vreme mie Tim mi-a povestit totul. Adevărul e că el l-a lovit pe Ştefan, faptă pe care o deplânge. În acelaşi timp şi moralul fratelui meu e zdruncinat, nu fiindcă ar putea să cadă bănuiala asupra sa...

— Dar?

— Fiindcă a ridicat braţul asupra unui om ce urma să moară puţine ceasuri mai târziu. Înţelegeţi?

— Mi-aţi spus la telefon că sunteţi singura care ştiţi ceva despre asasin.

— Într-un fel, m-am cam grăbit, sau în orice caz am exagerat. Poate încercam să-l scot de sub bănuială pe Tim, sau încercam să par interesantă... cochetam, o femeie rămâne cochetă chiar şi când îşi comandă costum de doliu, aşa ne-a creat natura, care e suficient de înţeleaptă ca să ştie ce face...

— Sună a citat din Ştefan Paim.

— Da, el m-a influenţat mult... Să revin la ce spuneam. La telefon m-am cam lăudat. Totuşi cred că pot să vă furnizez un amănunt pe care-l veţi judeca aşa cum veţi crede de cuviinţă. M-am chinuit mult în după-amiaza aceea... „după-amiaza nemulţumirii noastre”. Nu-mi explicam purtarea lui Ştefan, şi-n acelaşi timp mă durea intervenţia fratelui meu... Să loveşti un infirm! Au trecut orele şi pe la nouă seara m-am hotărât. Trebuia să merg la Ştefan, să încerc să înţeleg ce se întâmplă cu el, să şterg cumva purtarea lui Tim. Am ajuns la această decizie nu fără ezitări chinuitoare, fiindcă în primul moment, imediat după ce fusesem...

umilită, da, acesta e cuvântul, mi s-a părut că mai bine voi muri decât să mai trec pragul casei lui Ştefan. Ajungând la capătul străzii Marco am văzut mai mulţi trecători, iar în unele porţi stăteau oameni, şi mi s-a făcut ruşine după scandalul din după-amiaza aceea, dintre Ştefan şi Tim, mi se părea că toată lumea comentează cele întâmplate... N-aş fi vrut să fiu văzută şi m-am decis să fac un ocol, pe la gară, apoi mergând de-a lungul terasamentului să intru în grădina lui Ştefan, iar de acolo în casă. În felul acesta şi vanitatea mea era salvată...

— Dar trebuia să săriţi gardul...

— Gardul acela e ca şi inexistent, prăbuşit pe alocuri. Nu ştiaţi? Am făcut aşa cum am plănuit, dar în timp ce înaintam pe cărarea din dreapta liniei ferate, am văzut – în prima clipă am tresărit, ba chiar m-am speriat – un om ieşind din grădina lui Ştefan. Şi el m-a observat şi a luat-o la fugă. Distanţa dintre noi era destul de mare, iar pe acolo e întuneric, şi dacă nu ar fi fugit nu l-aş fi recunoscut... dar aici i-a fost ghinionul, deşi nu ştiu dacă e într-adevăr amestecat, sper că nu, şi nu ştiu dacă informaţia mea are să vă fie utilă la cercetări... L-am recunoscut cu uşurinţă din cauza fugii, îl mai văzusem alergând o dată când se grăbea, are nişte picioare lungi, prea lungi, disproporţionate, pe care şi le zvârle în lături destul de dizgraţios, din cauza asta mi-a sărit în ochi, fiindcă, o să spuneţi că sunt cam exaltată, sau mai ştiu eu cum, când l-am văzut prima dată alergând mi-am spus că nu mi-ar place în ruptul capului un bărbat cu asemenea mişcări necoordonate.

— Ce aţi făcut mai departe?

— Curios, dar această întâlnire m-a făcut să renunţ la vizita ce o plănuisem. Mi s-a părut nedemn să intru pe scara de serviciu cum s-ar zice, în taină, aşa cum o făcuse şi insul cu alergare dizgraţioasă, în casa omului care mă bruscase. M-am hotărât pentru a doua oară, dar de data aceasta definitiv, să nu-i mai văd, considerând că ciocnirea dintre Ştefan şi fratele meu e o răfuială între bărbaţi, o răfuială oarecare totuşi, căreia îi acordasem importanţă exagerată.

Mă privi, aşteptând să vadă cum reacţionez.

— Nu mă întrebaţi cine era omul pe care l-am văzut ieşind din grădina lui Ştefan?

— Cât era ceasul?

— Am plecat de acasă pe la nouă... deci se făcuse aproape nouă şi jumătate. Sper că procedez corect punându-vă la îndemână aceste amănunte, sper, de asemenea, că veţi şti să vă folosiţi cum trebuie de ele, şi că bănuiala n-o să apese pe umerii unui inocent. Vreau să contribui cu ceva... trebuie să mă înţelegeţi că moartea lui Ştefan m-a îndurerat sincer. Bărbatul care a luat-o la goană la apariţia mea e logodnicul Nonei, Tarsiciu Balea.

— Spuneaţi că l-aţi recunoscut după felul cum fuge. Când aţi avut ocazia să-l vedeţi în postură de alergător?

— Nu cu mult timp în urmă. Mă găseam la Ştefan, de faţă cu Nona şi cu acest logodnic, Tarsiciu Balea... ca în familie. Nona îl expediase după bere, strigând la el: „Încă nu te-ai întors?”, iar Tarsiciu a şters-o ca un şoarece. Scena mi-a rămas întipărită în memorie din două motive: nu mi-a plăcut aerul supus cu care a şi zbughit-o, fără să crâcnească, la porunca ei, ca un fel de sclav, şi, cum am mai spus, nu mi-a plăcut felul cum îşi zvârlea picioarele în lături. Probabil nişte picioare albe, cam descărnate. M-am uitat la Nona şi m-am întrebat cum de-l tolerează pe insul acesta neinteresant.

Plimbându-mă prin cameră şi învârtind în mâini una din jucăriile lui Paim, un fel de avion ciudat, cu aripile ridicate în diagonală, am întrebat-o pe Alexandrina Boroş dacă-şi aminteşte ceva despre cioburile de sticlă. A observat un ciob pe masă?

— Am şi întrebat ce caută acolo, răspunse femeia, dar el a început să ţipe că nu mă priveşte.

— Dar uşa aceea... care dă în micul său depozit de plante medicinale era închisă?

— Era întredeschisă... Vreţi să spuneţi că se afla acolo o persoană care a asistat la întreaga noastră discuţie?

— Ştefan Paim privea din când în când într-acolo?

— Acum, când formulaţi întrebarea, îmi amintesc că da... Înţeleg, îl teroriza prezenţa unui... Groaznic! groaznic!

— Altă întrebare, de ordin sufletesc. Nu e neapărată nevoie să răspundeţi, putem sări peste ea. Cum se explică prietenia dintre o femeie ca dumneavoastră şi un bărbat...

— În pragul bătrâneţii, ursuz, infirm, aşa ar suna întrebarea?

— Pe câte-mi dau seama, Ştefan Paim era un bărbat chipeş, totuşi... Ştiaţi că a scris şi versuri cândva?

— Am aflat cu totul întâmplător, într-o seară când am fost acostată pur şi simplu de un ins caraghios, dar în acelaşi timp interesant, profesorul Marius Lupu,

— Şi ce voia acest unic şi ilustru personaj?

— Bietul de el e foarte singur şi dorea pur şi simplu să schimbe o vorbă cu cineva. Mi-a povestit că are acasă un motan, Papyrus, apoi cum i-a fost tăiată beregata, într-un pod, unui director de bancă, înainte de război, cu un cuvânt nu m-am plictisit. Acest om ştia chiar şi unele lucruri din trecutul lui Ştefan, dar când, mai târziu, i-am amintit despre versurile din tinereţe, s-a întunecat la faţă şi a propus să nu mai vorbim despre asta niciodată.

— Nu aţi fost căsătorită?

— Povestea mea e destul de neverosimilă, şi nici nu e măcar o poveste tristă. Dar ţineţi într-adevăr să vă vorbesc despre asta?

— Numai dacă nu vă deranjează.

— Nu mă deranjează deloc. Dar nici n-am s-o lungesc. Multe femei, majoritatea cred, aleargă o viaţă în căutarea unui bărbat pe care să-l iubească, şi nu-l întâlnesc în cele mai multe cazuri, nu întâlnesc adevărata iubire. Pe când eu am avut două iubiri mari. Trebuia să aleg, iar eu îi iubeam pe amândoi, nu voiam să renunţ la nici unul din ei, şi iată, am renunţat la amândoi, fiindcă nu vreau, şi nu-mi place să mint. Vi se pare curios?

— Ştefan Paim era un om deosebit?

— Cu mine s-a purtat ca un om bun, în orice caz. Şi apoi n-am fost îndrăgostită de el, dar cum mi-am petrecut viaţa într-un oraş mare, înăbuşitor, desele sale plecări prin

coclauri, în care-l însoţeam, erau pentru mine un prilej de... să nu folosesc un cuvânt mare, de revelaţii.

— Îl însoţeaţi totdeauna?

— În ultimii doi ani, da. Vara umblam după plantele lui, eu cu dânsul, iarna schiam amândoi, el schia admirabil, chiar fără o mână...

— Cum se face, în acest caz că în ziua de 11 mai, în primăvara aceasta, la cabana „Creasta Maierului” Ştefan Paim a fost văzut singur?

Alexandrina Boroş râse.

— Îmi amintesc! Eram şi eu acolo, dar n-am intrat în cabană fiindcă nu-mi era foame, am rămas la un pârâu în pădure. Ştefan s-a dus, a mâncat şi mi-a adus şi mie câte ceva.

Casa fraţilor Argint, pe strada Vechiul Drum, la vreo zece minute de locuinţa lui Ştefan Paim. Multe flori. Ogradă de gospodari. Porumbei. Sonerie la poartă. Cristian, cu ochii încercănaţi, palid, nu mai are înfăţişarea aceea sănătoasă, de invidiat.

— Ce e cu dumneata, domnule Argint? Eşti în continuare foarte neliniştit?

— Dacă aţi venit numai pentru a face schimb de glume cu mine, să renunţăm. Au trecut trei zile de când tratele meu a dispărut.

Mergeam alături, pe poteca pietruită cu prundiş galben. Mireasma reginei-nopţii îmi umplea sufletul de mângâiere. Sub streaşina casei, în nişte colivii mari, curate, soseau porumbeii unul câte unul.

— Trei zile constituie un interval respectabil. S-ar zice că Henry trage un chef prelungit.

Se opri, abia stăpânindu-şi enervarea.

— Vă rog să nu vorbiţi în felul acesta!

— De ce, inimosule domn? Cadavrul său n-a fost găsit, n-a fost nicăieri semnalat nici un cadavru neidentificat, deci soarta lui Henry nu trebuie să ne îngrijoreze.

— Domnule Mocanu! Nu mai vorbiţi în felul acesta despre cadavre! Poate că dumneavoastră sunteţi obişnuit, meseria

vă obligă să veniţi în contact cu tot felul de... porcării, pe când eu... Nu uitaţi că e vorba de fratele meu!

Indignarea lui Cristian Argint nu mă înduioşă nici de trei parale.

— Uite ce e, nemângâiatule domn, cuviosul Henry a fost văzut la Ocna-Săcel, şi încă nu singur, ci în tovărăşia unei femei. Presupun că această mică informaţie vă va reda buna dispoziţie şi întregul apetit.

— Imposibil! Henry, cu o femeie?!

— Da, micul călugăr capucin a sărit peste zidul mânăstirii şi a luat viaţa pe cont propriu. Ce vi se pare extraordinar?

— Nu mi se pare extraordinar... dar ar fi trebuit să ştiu şi eu! Noi nu prea avem secrete. Henry nu mai e un băieţandru, i s-ar putea întâmpla cine ştie ce.

— Desigur, îl pândesc nenumărate pericole. De pildă fata aceea s-ar putea să-l corupă...

— O fată?

— Da, cocoşelul de Henry s-a combinat cu o tinerică. Te înţeleg, domnule Cristian! În fond, urât din partea lui că se distrează singur!

— Dar o aventură... atât de prelungită... la vârsta lui?

— Cred că se ţine la fel de bine ca şi dumneata.

— O! Noi ne ţinem bine amândoi, totuşi, totuşi... există limite, ale bunului simţ, ale... În sfârşit, când a fost văzut cu această... persoană?

— Cum ţi-am mai spus, Henry a luat trenul de 8,40, în seara de 7 august, a coborât la Ocna-Săcel două ceasuri mai târziu, iar în jur de unsprezece a intrat cu domnişoara sa la restaurantul staţiunii. Au rămas cam un ceas, până la miezul nopţii, iar după asta, cu tot regretul, urma i se pierde. Se pare că avea întâlnire, o întâlnire dinainte aranjată, despre care nu ţi-a ciripit nimic. În privinţa femeilor e discret ca un mormânt de faraon. În altă ordine de idei, care dintre voi doi scrie versuri?

— O, pe legea mea, Henry scrie versuri, ţine jurnal, prostii!

— Ei, vezi, un poet are nevoie de aventuri. Inspiraţia trebuie stimulată, altfel seacă.

— Poezie, sărăcie, domnule. Eu cred doar în ocupaţiile serioase, temeinice. Dar de unde ştiţi?

— Că unul din voi scrie versuri? Mai mult din ghicite. Am aflat că înainte de război apărea aici o revistă, a supravieţuit de fapt doar câteva luni: „Lunatecul”. Frumos titlu, nu? O scoteau câţiva optimişti romantici... mult prea optimişti, mult prea romantici. A şi dat faliment foarte curând. În „Lunatecul” a publicat de vreo câteva ori chiar şi Ştefan Paim.

— Ce tot vorbiţi?

— Da. Cine s-ar fi aşteptat? Paim a semnat două poezii, «Moartea, ca o floare de „Nu-mă-uita”», şi alta, „Romanţă tandră”. În aceeaşi revistă apăreau stihurile unui autor ce iscălea „Gynt-Ar”. Dacă inversăm silabele, iese Ar-Gynt. Argint. Cum, nu ştii nimic de colaborarea lui Henry la „Lunatecul”?

— Pe atunci ne aflam la Bucureşti, dar fratele meu îşi trimitea uneori producţiile pe aiurea. Preocuparea lui pentru poezie mi se părea hilară; l-am sfătuit adeseori să renunţe la glume poetice.

— Şi nu aveţi în casă nici un exemplar din „Lunatecul”? Autorii, de obicei, au vanitatea de a păstra publicaţiile în care se răsfaţă producţia lor.

— Nu ştiu să avem prin casă vreo revistă cu acest nume, dar dacă vreţi să căutăm printre lucrurile lui Henry...

— Nici vorbă de aşa ceva! Amănuntul e minor.

— Nu ştiu dacă trebuie să vă spun... un alt amănunt, poate şi el minor. De trei zile tot stau şi mă frământ, nu pot înţelege figura ce mi-o face Henry. Stau noaptea întreagă cu ochii deschişi, mă ridic, aprind lumina... Aşa se face că m-am atins de jurnalul lui, v-am spus că ţine un jurnal, şi m-am apucai să-l răsfoiesc. Sincer să fiu cred că e o mare neghiobie, şi uneori o imprudenţă, să te încredinţezi unei pagini de caiet. Până acum nu mi-a trecut prin minte să răsfoiesc jurnalul, nu dintr-o discreţie deosebită, noi ne spunem tot, ci din principiu.

Vorbind aşa, Cristian Argint scoase la iveală din sertarul unei uriaşe comode negre un caiet gros, cu scoarţe maron.

L-am urmărit, curios. Se mişca uşor, cu agilitate tinerească prin încăperea spaţioasă, cu mobile vechi şi covoare ţărăneşti prinse pe pereţi. Un animal ciudat, un fel de balaur-leopard mă privea din ţesătura bogată, hipnotizându-mă. Sub acest covor, întins în diagonală pe perete, având în dreapta fotografia unuia dintre fraţi, iar în stânga a celuilalt, singura deosebire dintre ei fiind unele amănunte vestimentare. Cristian Argint răsfoia preocupat jurnalul lui Henry.

— Vă rog să ascultaţi ce spune aici!

— Sunt pregătit să aud orice!

— O, nu e cine ştie ce grozăvie... Totuşi mie îmi dă de gândit. Henry scrie: „26 aprilie. Ieri am fost la Ferezeu, – la Ferezeu e grădina noastră, explică Cristian –, azi sunt puţin indispus...”

Din nou Cristian ridică ochii din caiet, pufnind:

— „Indispus”...! Mofturi de domnişor, dar aşa e Henry. Mai departe: *„L-am vizitat pe bătrânul contrabandist...”* Tot pe data de 26. Ştiţi, domnule Mocanu despre cine e vorba?

— Nu am idee.

— Ghiciţi!

Am ridicat din umăr.

— „Bătrânul contrabandist” e Ştefan Paim, explică iar Cristian. Contrabandist la propriu, nu e o figură de stil. Înainte de război şi chiar în timpul războiului, Paim, pe atunci la căile ferate, avea tot felul de aranjamente dubioase... Pe aici se lucra în stil mare, nici nu aţi crede că în M. se încrucişau drumurile contrabandiştilor din câteva ţări. Erau organizaţi temeinic, ca nişte armate. Aici e un lucru pe care nu pot să-l înţeleg. Henry pomeneşte şi-n alte ocazii, în jurnal, de Ştefan Paim, dar abia în ultimul timp, abia în ultimele luni îl trece sub porecla de „bătrân contrabandist”. Altădată se mulţumea să-l noteze cu iniţialele numelui: Şt. P. Dar să răsfoim mai departe jurnalul.

— De acord. Ascult.

— Priviţi! La 29 aprilie, iarăşi: „M-a călcat bătrânul contrabandist”. La numai trei zile după vizita ce i-o făcuse Henry! Şi în continuare, sub data de 3 mai: „Azi a fost la

mine bătrânul contrabandist. Am depănat amintiri... Suntem bătrâni amândoi!”

M-am aşezat înapoi în fotoliu, instalându-mă comod.

— S-au văzut destul de des în acea perioadă, prin aprilie, mai...

— Asta mi-a sărit şi mie în ochi! ripostă Cristian Argint. De unde, deodată, aşa prietenie strânsă, când până atunci Henry îl vizita pe Paim numai de vreo două ori pe an, pentru ceaiurile acelea inutile?

— Dar dumneata n-ai fost acasă, nu erai de faţă cu prilejul acestor întâlniri?

— S-a întâmplat să lipsesc de fiecare dată! Eram ba la grădină, ba în oraş. Când mă întorceam, Henry se mulţumea să mă informeze că a stat de vorbă cu Paim. Oricum ar fi fost, atunci – şi vedeţi că au trecut cam trei luni de la aceste întâlniri dese dintre Henry şi Paim – n-am considerat faptul demn de atenţie, şi abia acum, când Paim a fost ucis, iar fratele meu... a dispărut, totul mi se pare de neînţeles... văd totul în negru.

— Dar ţi-am spus, omule, că Henry e sănătos! Petrece!

— Ziceţi că a fost văzut cu o fată... Dar şi asta e o poveste cam cu cântec. Aş crede Henry s-o facă lată... o zi... Dar trei!

— Care e cu adevărat gândul dumitale, domnule Argint?

— Dumneavoastră sunteţi detectivul. Ar trebui să ştiţi.

— Stabileşti o legătură între moartea lui Paim şi plecarea inopinată a lui Henry? Ar însemna să-ţi învinuieşti indirect fratele!

— Ferească Dumnezeu! Cum să-l învinuiesc eu pe Henry? El n-ar fi putut să facă rău nimănui, dar mi-e teamă de o încurcătură mai mare şi mai veche... Henry şi cu Paim nu erau prieteni, prea mare era deosebirea dintre ei, şi apoi Paim nu putea fi prieten cu nimeni, totuşi acum trei luni s-au întâlnit de câteva ori consecutiv. Ce aveau să-şi spună?

— Henry îşi rupsese deja mâna?

— Da, în douăzeci aprilie.

— Poate că discuţiile erau de natură medicală.

— Imposibil. Nu cred. O fractură nu se tratează cu ceaiuri preparate din plante medicinale. Trebuie să vă mai fac încă o mărturisire... N-am de ales, trebuie, ori vă spun tot, ori... În treizeci şi nouă, toamna, Henry a plecat din Bucureşti şi a lipsit vreo două luni.

— Deci era în obiceiul său să dispară!

— Numai că atunci m-a prevenit că pleacă.

— Şi a spus unde?

— Nu prea... Mi-a dat numai a înţelege că a cunoscut o femeie interesantă...

— Vezi? Vezi?

— Dar câţi ani avea el atunci? Nu şaizeci! Şi apoi povestea cu femeia a căzut, fiindcă fratele meu s-a întors cu o groază de bani. M-a prevenit să nu-l pisez cu întrebări, el îmi spune doar atât că a participat la o afacere de contrabandă împreună cu un tip formidabil de la căile ferate. *De la căile ferate,* faceţi legătura?

— Acum o fac şi eu, dar mă şi mir. Henry trebuie să-l fi cunoscut pe Paim încă dinainte, de pe vremea când apărea „Lunatecul”, şi colaborau amândoi la această revistă...

— Poate că într-adevăr de pe atunci s-au şi cunoscut! Ambii, poeţi. Poeţi-contrabandişti! Mă tem, domnule Mocanu! Dv. aveţi informaţii că Henry s-ar fi întâlnit cu o femeie la Ocna-Săcel. Dar cine e această femeie? *Trimisa* cui? Mă tem că aici e o poveste veche, mă tem că „tipul formidabil” de la căile ferate a fost într-adevăr Ştefan Paim, şi că acum cineva vrea să şteargă nişte urme, de aceea l-a lichidat pe „bătrânul contrabandist”, şi l-a momit – şi ce bună momeală e o femeie pentru un bătrân aiurit ca Henry! – pe fratele meu... Cine ştie ce i-a făcut femeia, sau cel ce a trimis-o... În capul meu e învălmăşeală mare, nu sunt obişnuit cu singurătatea, nu mai am somn, ba tremur chiar şi pentru mine...

Am luat din mâinile lui Cristian jurnalul fratelui său.

— Văd aici două caligrafii diferite, am zis.

— După ce şi-a rupt mâna, Henry a continuat să scrie cu stânga...

— Aşa e...

— La început i-a fost tare greu, pe urmă s-a mai obişnuit... Cred că ar fi putut să mâzgălească şi cu dreapta, dar i s-a spus că e mai bine s-o ţină perfect nemişcată până ce se prinde osul cumsecade...

Şi ajungând aici cu discuţia, m-am uitat la ceas, l-am îmbărbătat cum am putut mai bine pe bietul om înspăimântat, şi m-am întors la masa de plumb a lui Ştefan Paim, luând cu mine şi jurnalul aventurierului Henry, cu permisiunea fratelui său, pentru a-l cerceta mai bine într-un moment de răgaz.

— Bine, am zis, privind pe fereastră, afară. Venise noaptea. Să poftească acum Dumitru Claici!

— L-ai vizitat în seara de 8 august pe Ştefan Paim?

Tânărul mă priveşte cu mult interes, cu o expresie aproape sfidătoare. Are o faţă matură, cu trăsături reci, îngheţate.

— Da!

Mărturisesc că nu mă aşteptam la un răspuns atât de net, şi încă afirmativ. Credeam că din partea acestui băiat cu trăsături încăpăţânate mă aşteaptă nenumărate plictiseli. Sorb un pic din cafeaua ce mi se aduce. Ne privim.

— În seara aceea Ştefan Paim a fost asasinat. Sper că îţi dai seama de gravitatea situaţiei. Discuţia noastră nu e un joc de societate.

— Am aerul că-mi plac jocurile de societate? Îmi dau seama perfect de tot ce spun!

— Asta e bine. Cât era ceasul?

— Nouă şi şapte minute, fix.

— La venire sau la plecare?

— Şi la venire, şi la plecare. N-am rămas decât o clipă.

— Pe unde ai intrat şi pe unde ai ieşit?

— Pe unde intră şi ies toţi oamenii care nu se ascund. Pe poartă, respectiv pe uşă.

— Şi totuşi nu te-a observat nimeni.

— Atunci cum aţi aflat că am fost pe aici? Aha, înţeleg... Întâlnirea neaşteptată cu Marius Lupu... El observă. De la el ştiţi?

— Ce ai avut timp să discuţi cu Ştefan Paim într-o clipă?

— N-am schimbat nici măcar o vorbă.

— Într-adevăr? De ce?

— Nu ghiciţi? Ştefan Paim era deja mort.

— Bravo! De ce ai plecat fără să anunţi pe nimeni?

— Cum să vă explic? Din... curiozitate.

— Iată într-adevăr un motiv întemeiat!

— Eram curios să ştiu dacă se va afla că am fost aici, şi dacă voi fi suspectat.

— Îţi plac experienţele... Vei fi arhitect?

— Da, dacă nu cumva mă veţi băga la zdup sub învinuirea de a-l fi asasinat pe Ştefan Paim.

— Povesteşte! Ai intrat în cameră?

— Hm... nu prea. Am descins doar uşa, încet, după ce am bătut de două ori şi nu mi s-a răspuns. Mi-am dat seama care e situaţia şi am plecat, rezistând din răsputeri ispitei de a lua cu mine şi revolverul. Presupun că asta v-ar fi derutat teribil.

— Ai fi avut nevoie de revolver?

— Nu în mod special... Dar era o jucărie foarte frumoasă!

— Aşa e! Şi unde se găsea revolverul?

— Pe masa aceasta dintre noi. Exact în mijlocul mesei, alături de morişcă.

(Drace! mi-am zis. Micul „Hagg” îşi schimbă mereu poziţia!)

— Eşti sigur?

— Da. Poate dacă ar fi fost mai aproape de mine, dacă n-ar fi trebuit să trec pe lângă cadavru, sau peste cadavru, l-aş fi înhăţat, totuşi!

– Şi cadavrul unde era?

— Pe covor.

— Vrei să-mi arăţi poziţia?

— De ce nu? Şi Dumitru Claici se întinse într-o clipă pe persianul gri.

— Pot să mă ridic?

— Te rog. Şi unde era hârtia?

— Ce hârtie? N-am văzut nici un fel de hârtie.

— Nici pe cadavru, nici pe covor?

— Nu! N-am observat aşa ceva. Dar în colţul din stânga al camerei am observat cioburi de sticlă spartă...

— Dar uşa depozitului era închisă?

— Întredeschisă, iar lumina înăuntru stinsă.

— Ai avut timp să vezi destul de multe într-o clipă!

— Asta vi se pare destul de suspect?! Vă înţeleg.

— Şi scopul vizitei?

— Am să vă explic. Bănuiesc că aţi aflat totul în legătură cu familia mea, cu moartea tatălui meu, despre care s-a pălăvrăgit destul de mult. În legătură cu aşa-zisa intoxicaţie cu ciuperci... Mă chinuieşte întrebarea; a fost un accident, sau tata s-a sinucis? Eu cred că s-a sinucis, şi că Ştefan Paim a preparat cu bună ştiinţă, la cererea tatii, otrava, din vegetalele sale.

(Coincidenţa dintre afirmaţia tânărului Claici şi părerile lui Marius Lupu mă surprinse...}

— Ai fi vrut să-l faci pe Ştefan Paim să-ţi spună adevărul?

— Da, vreau să ştiu adevărul. Pentru mine nu e indiferent dacă tata a murit accidental sau s-a sinucis.

— Intenţionai să-l învinuieşti pe Ştefan Paim?

— Nici gând. Dacă a preparat otrava, a făcut-o fiind solicitat de către bătrânul meu. Poate că legea condamnă aşa ceva, dar pe mine nu mă interesează! Dar vreau să ştiu dacă tata s-a sinucis, vreau să ştiu fiul cui sunt.

— Dumneata ai încercat să discuţi şi altădată cu Paim?

— Da, de trei ani încerc mereu. Dar cu acest om nu se putea vorbi. E adevărat că ultima dată când l-am văzut viu am fost deranjaţi, iar în seara de 8 august n-am mai putut vorbi, fiindcă era mort...

— Şi când l-ai văzut viu, ultima dată?

— Asta e o întrebare clasică, mă aşteptam la ea şi am pregătit răspunsul. Acum trei luni, în ziua de 26 aprilie, pe la cinci după amiază.

— Nu erai la facultate?

— Mi-am făcut trei zile libere.

— Şi cum ai reţinut data? Sau ţii şi dumneata un jurnal?

Am găsit într-o haină biletul de tren. Poartă data de 25 aprilie. Ori a doua zi după sosirea mea, m-am şi dus la Paim.

— Spuneai că aţi fost deranjaţi.

— Aşa e. Abia venisem – Paim nu m-a primit prea bucuros – şi a şi apărut unul din fraţii Argint, cu mâna în gips, şi-o frânsese câteva zile înainte. Partea nostimă a fost că atunci când a intrat, Ştefan Paim i-a spus: „Salutare, Cristian!” iar celălalt: „Nu sunt Cristian, bătrâne contrabandist, sunt Henry”. Iar Paim: „Scuză-mă, deci!”

— Dar dumneata de unde ştiai că era Henry, şi nu Cristian?

— Nu după mutră, în orice caz, că prea seamănă, ca două păpădii rotunde şi coapte, dar sosisem în oraş cu o zi înainte şi tot târgul ştia că Henry îşi rupsese mâna şi că un timp de acum înainte – se amuzau oamenii – vor avea un indiciu cert după care să-i deosebească pe fraţi. De mirare că Ştefan Paim nu aflase care din ei îşi rupsese mâna, şi i-a confundat!

— Bine, şi ce voia Henry?

— Cred că un medicament care să-i dreagă mai repede oasele vătămate. Bătrân ridicol. În orice caz eu m-am dus.

— De atunci nu l-ai mai căutat pe Paim? De ce?

— Când să-l fi căutat? M-am întors la şcoală, a urmat, după terminarea anului, practica, şi abia la începutul lui august am venit şi eu în vacanţă. Tot timpul mă luptam cu mine însumi. Aş fi dorit din tot sufletul să scap de bănuielile cu privire la sinuciderea tatii.

— Spune-mi, Dumitru Claici, ai măcar un alibi cât de mărunt, vreo dovadă, că nu l-ai ucis dumneata pe Ştefan Paim?

— Eu nu am. Poate mi-o găsiţi dumneavoastră?

— Ai noroc... noroc că te-ai întâlnit cu scriitorul de romane poliţiste, noroc că acesta s-a uitat la ceas şi a reţinut că era nouă seara, noroc că aici, prin spatele caselor trece un tren mic şi gălăgios, la opt patruzeci...

— Tarsiciu Balea, cum ţi-ai petrecut timpul în seara de 8 august?

Expresie aiurită a tânărului. Priveşte pe deasupra mea, mâinile osoase se frământă pe genunchi.

— I-ai dus un buchet de flori logodnicei dumitale, Nona?

— Eu? Nuuu...

— Atunci ce căutai în casa lor?

— În seara de care vorbiţi nici n-am văzut-o pe Nona.

— Pretinzi că n-ai fost în casa lui Paim? Dar te-au văzut oamenii ieşind prin spate, prin grădină.

Figura deznădăjduită a lui Tarsiciu îmi face milă. Dar nu pot să-i spun că nu-l suspectez de crimă.

— E adevărat... Fusesem la bătrânul... la tatăl Nonei.

— Era trecut de nouă şi jumătate, nu-i aşa?

— Cred că da. Doar nu credeţi că...

— Ce ai discutat cu Ştefan Paim?

— Eu... am cerut-o de nevastă pe Nona.

— Ei, lasă!

— De ce nu mă credeţi?

— Şi Paim a primit propunerea dumitate? Cum a întâmpinat-o?

— A zis să mai aşteptăm... De ce mă anchetaţi? Bradea l-a ucis, toată lumea ştie.

— Ascultă băiete! Când ai ajuns acasă, după vizita făcută lui Paim, te-ai spălat:

— Da. Sigur...

— Pe mâini?

— Şi pe mâini.

— De ce? Aveai sânge pe mâini?

— De unde sânge?

— A văzut gazda dumitale.

— Minte!

— N-ar avea nici un motiv. Dar dacă nu vrei să-mi spui adevărul, am să te ajut eu. Te-ai dus la Nona, iar Nona te-a respins. Aşa e? De câtva timp Nona se purta rece cu tine, încerca să te evite, şi atunci te-ai hotărât să te plângi celui pe care-l şi considerai tată socru. Parcă are vreun rost!... Intri deci în camera lui Paim şi îl vezi lungit...

— Atunci nu mă bănuiţi de crimă?

— Ce-ai făcut? Ţi-ai pierdut capul?

— Bineînţeles...

— Povesteşte-mi tot ce s-a întâmplat din momentul în care te-ai despărţit de Nona.

Tarsiciu Balea rămase cu privirile în gol şi cu gura întredeschisă. Are dreptate Alexandrina Boroş. N-a fost hărăzit cu prea mult farmec flăcăul ăsta. Vorbi împiedicat:

— Nona mi-a spus că nu vrea să mă mai vadă cel puţin câteva săptămâni.

— Dar a primit florile?

— Nu i-am dus nici un fel de flori.

— Aha...

— Am vrut să plec, dar m-am gândit să-l anunţ şi pe bătrân de purtarea Nonei. Bat la uşa camerei sale, aştept, nu-mi răspunde, bat iarăşi, intru. Îl văd întins pe covor, la început nu pricep, fug la el... vreau să-l ridic, şi deodată văd că am degetele pline de sânge. Numai atunci am înţeles.

— Revolverul se afla în mâna lui Paim?

— N-am văzut nici un revolver.

— Nici pe masă? Nici pe covor?

— Nicăieri.

— Dar o bucată de hârtie, o hârtie galbenă?

— O hârtie precum ziceţi se afla la creştetul lui Ştefan Paim.

— Ai văzut ce scria pe hârtie?

— Asta nu, domnule. Am fugit cât am putut de repede.

— Nu credeai că te vom bănui?

— Nu ştiam nici eu ce să cred, dar acum înţeleg că bătrânul nu mă înghiţea: el i-a poruncit Nonei să nu se mai întâlnească cu mine.

— Posibil că te înşeli. Fetele nu sunt chiar atât de ascultătoare precum îţi închipui, dar asta e altă poveste.

— Orice aţi face, nu-mi ştirbiţi convingerea că bătrânul nu mă putea suferi. Păcat că am înţeles atât de târziu! Se uita la mine, bătrânul Paim, ca la un peşte mort (fără să-şi dea seama aici Tarsiciu făcuse o comparaţie uimitor de

potrivită), nu-mi vorbea niciodată şi mereu se grăbea să mă vadă plecat. O singură dată l-am văzut râzând...

— Foarte interesant! Când?

— Nu cu multă vreme în urmă. Acum două sau trei săptămâni. I-am spus bancul cu găina. Cunoaşteţi bancul cu găina?

I-am spus că nu.

— L-am întrebat pe bătrân, continuă Tarsiciu încurajat de atenţia ce i-o acordam, dacă ştie „care e asemănarea dintre o găină?" A rămas mirat, şi atunci i-am explicat că asemănarea dintre o găină e că are „ambele picioare identice, în special stângul". Ştiţi ce a făcut bătrânul Paim? S-a holbat la mine cam un minut, mă temeam că-l loveşte damblaua, apoi s-a plesnit cu palma peste frunte, s-a ridicat în picioare şi a hohotit ca un nebun, vreo zece minute. Cum vă explicaţi o astfel de purtare?

Mergând agale am ajuns în centru, la un telefon public. Formez un număr pe care îl am notat de câteva zile în carneţelul meu. Sună, aştept, trei, patru, cinci, şase apeluri... În sfârşit receptorul e ridicat.

— Marius Lupu la aparat,

— Îmi pare bine că vă găsesc acasă, domnule profesor.

— *Herr* Mocanu? Cum merg treburile?

— Am mare chef să vin la dumneavoastră!

— Dar pofteşte! Să pregătesc samovarul?

— Dar ştiţi de ce vreau să vin?

— Vizită de curtoazie, sper...

— Am mare poftă să vă arestez imediat!

— Ai ajuns la concluzia că l-am ucis pe Ştefan Paim?

— Asasinul e un mare farseur. Până acum nu văd cine ar putea fi altul decât dumneavoastră.

— Mă măguleşti, Herr Mocanu...

Am întocmit un scurt scenariu al celor petrecute în localitatea M.

7 august, ora 20,40. Henry Argint, cu mâna dreaptă în eşarfă, încă nerefăcut după dubla fractură suferită pe data

de 20 aprilie, se urcă incognito în cursa locală M. – Ocna-Săcel.

Aproximativ ora 22,40 aceeaşi seară, Henry coboară din tren la Ocna-Săcel, iar la ora 23 intră în restaurantul staţiunii în tovărăşia unei femei. Semnalmentele acestei persoane: 20-22 ani, 1,70 înălţime, zveltă, păr negru, rochie albastră, poşetă neagră. (Întâmplător, sau nu întâmplător, semnalmentele corespund cu ale Nonei). Nu s-a putut stabili în ce loc a întâlnit-o. În jurul orei 24 cei doi ies din local. Observaţie: Nona nu are un alibi verificabil pentru seara de 7 august. Pretinde că a rămas acasă, şi s-a culcat devreme. Dar, în acelaşi timp, se pare că Nona nu are rochie albastră.

Tot 7 august, seara, orele 23-24. Cristian Argint, neliniştit, colindă pe la prieteni, care nu-i pot furniza nici un amănunt cu privire la dispariţia fratelui.

8 august, ora 6 dimineaţa. Cristian Argint fuge cu bicicleta la Ferazeu, la grădină, dar nici aici nu se ştie nimic de Henry. E şi firesc, H. se află la Ocna-Săcel.

Tot 8 august, ora 8 dim. Ştefan Paim pleacă de acasă. Tutungerie, 8,15, frizer 8,30. Ora 9, centru, cumpără ziare; 9,30 berăria „Cochetă”, îi face cinste un client al său, N. R. Ora 10,50 se întâlneşte cu Marius Lupu, discuţie oarecare, ora 11,30 se întoarce acasă şi rămâne în camera sa până la ora 14, când Nona (încercare de admitere la facultate, fără succes, intenţie de a repeta încercarea, dar abia peste un an) îl cheamă la masă. În timpul mesei, nimic neobişnuit, mai mult tăcere.

Ora 14,40. Vizită Marcel Ţibea, ing. el., trecut în carnet ca electrician. Paim are o purtare rezonabilă.

Ţibea pleacă zece minute mai târziu, întâlnindu-l la poartă pe ceferistul Hreniuc; acesta aduce un săculeţ cu flori culese pentru Şt. P., la Poiana Tătarului, Paim are o purtare corectă, pare chiar în toane bune, îi oferă lui Hr. rachiu. Şt, P. nu bea. Hr. bea şi pleacă pe la ora 15,10.

Orele 15,10-16,15, se întâmplă *ceva.* Nona face plajă în faţa casei, pretinde că în acest răstimp tatăl ei e singur, totuşi la un moment dat aude un zgomot în casă.

Ora 16,15. Vine meteorologul Martin Cnavu. O observă pe Nona făcând plajă, Nona îi indică uşa. Aflându-se în antreu, Martin Cnavu are impresia că aude voci în cameră. Când intră îl găseşte însă pe Şt. P. singur. Purtarea acestuia, inexplicabilă. Şt. P. îl repede pe M. Cn. M. Cn. spune că uşa cu perdele era întredeschisă. Şt. P. privea mereu într-acolo. Avea în mână un ciob de sticlă, M. Cn, pleacă pe la 16,25,

Orele 17. Alexandrina Boroş. Ştefan Paim o jigneşte. A.B. spune că uşa cu perdele era întredeschisă. Ciobul de sticlă, pe masa de plumb.

Orele 17,30. Timotei Boroş, răfuială cu Şt. P.

După plecarea lui T. B. Nona, speriată, intră la tatăl ei, îl găseşte ca ieşit din minţi. Uşa depozitului întredeschisă. Şt. P. o dă afară din cameră. *E în viaţă.*

Ora 18 şi ceva. Alt. client. V.O., nici nu e primit, Ştefan Paim îl expediază brutal, motivând că nu are timp.

Aproximativ ora 19. Din nou Nona vrea să intre la tatăl ei. Şt. P. o pofteşte să iasă. *E în viaţă.*

În jurul orei 20. Soseşte A.R., un cunoscut al lui Şt.P. Nona, speriată de purtarea tatălui ei întreabă din antreu dacă A.R. poate să intre. „Nu!” urlă din cameră Şt.P. „Poimâine” Nu e văzut, dar e auzit. *În jur de opt seara e încă în viaţă.*

Între 20 şi 21,07 se produce crima.

La ora 21 Marius Lupu îl întâlneşte pe strada Berzei pe Dumitru Claici. (Observaţie: Dumitru Claici mergea, spre gara mică, implicit spre locuinţa lui Şt.P. Marius Lupu venea din direcţia gării, deci putea să vină şi dinspre casa lui Şt.P.)

Ora 21,07. Claici intră în camera lui Şt.P. Pretinde că la fereastra Nonei se vedea lumină. Pretinde că Şt.P. era mort. Revolverul, pe masa de plumb. Hârtia, nicăieri. Claici pleacă, fără să anunţe pe nimeni.

Aproximativ ora 21. Chinuită de sentimente contradictorii, Alexandrina Boroş se hotărăşte să-l viziteze pe Şt.P. Ocol, pe la gară. Îl vede pe Tarsiciu Balea fugind, renunţă la vizită, decisă să rupă orice legătură cu Şt.P. (care la ora aceea era mort).

Ora 21,30. Tarsiciu Balea, respins de Nona, intră la Şt.P. Acesta, mort. Tarsiciu Balea nu observă nicăieri revolverul, dar vede hârtia galbenă la creştetul mortului. Se pătează cu sânge pe mâini, fuge prin grădină – observat de A.B. –, ajunge acasă, e văzut de gazdă răvăşit, spălându-se de sânge.

Orele 21,30-22,30 Şt.P., asasinat, rămâne singur. (Singur?)

Aprox. orele 22,30 S. Chertes şi I. Dudaş, opriţi peste drum de casa lui Paim, îl văd pe Frank Bradea intrând pe poarta acestuia, cu un pachet în mână (flori?)

Orele 22,30-23,00. Ce face Frank Bradea? (Cu Nona?)

Orele 23. Frank Bradea pretinde că intră în camera lui Şt.P. Pretinde că Şt.P. părea un *cadavru de teatru,* sau film: revolverul în mână, „Scrisoarea de adio" (hârtia galbenă cu poezia) pe pântec. Uşa cu perdele întredeschisă, în depozit întuneric. Fr.Br. dă alarma, apoi cuprins de panică fuge prin grădină. Pretinde că vede o siluetă îndepărtându-se dincolo de calea ferată.

Ora 23 şi câteva minute. Atraşi de strigătele lui Frank, sosesc Chertes, Dudaş, Bihorean. Nona e a patra. La sugestia Nonei, Bihorean fuge să telefoneze şi revine imediat. Toţi aceştia declară că revolverul se afla la doi paşi de cadavru, între cadavru şi uşă, iar hârtia galbenă, în stânga lui Paim, pe covor. Frank Bradea, convingându-se de inutilitatea încercării de a dispărea, se întoarce. Pretinde că nu-şi mai aminteşte, dintre cei ce se aflau acolo, decât de Nona, şi că un bărbat bara intrarea în cameră, stând în uşă cu braţele desfăcute.

Orele 23 şi un sfert. La faţa locului sosesc Paul Cristescu şi Vasile Prelipceanu. Trei ore mai târziu, subsemnatul.

10 aug. ora 3 dim., cabana „Creasta Maiorului". Se trage în cabanier tot cu un revolver „Hagg". Ilie Buciuta, cabanierul, uşor rănit. Două proiectile – în perete. Tot trei focuri, ca în cazul lui Paim. Observaţie: cabanierul îl cunoştea pe Ştefan Paim: ultima dată acesta a trecut pe la cabana „C.M." în ziua de *11 mai;* era însoţit de Alexandrina Boroş care însă nu s-a arătat la cabană.

Pentru un interval atât de scurt, rezultatul e promiţător: un om ucis: Ştefan Paim, unul rănit, Ilie Buciuta, şi unul dispărut, Henry Argint, fratele lui Cristian Argint.

Două posibile legături mai vechi între Henry Argint şi Ştefan Paim: una pe linie literară, ambii au publicat în „Lunatecul” (revistă de care Cristian Argint *nu-şi aminteşte)* şi o legătură de afaceri, presupusă de Cristian Argint, care-i bănuieşte încurcaţi într-o reţea de contrabandişti, înainte ide război. În plus, în urmă cu vreo trei luni (după ce Henry şi-a rupt mâna) la 26 şi 29 aprilie şi 3 mai, Henry Argint şi Ştefan Paim s-au văzut inexplicabil de des, făcându-şi vizite mai mult decât ar fi fost necesar dacă între ei ar fi fost simple relaţii de natură medicală.

Dar cabanierul Ilie Buciuta? El îi cunoştea pe amândoi..,

Cu aceste gânduri, seara târziu, am luat jurnalul lui Henry Argint.

Asupra virtuţilor, să zicem literare, ale acestui jurnal, socot că nu e cazul să mă pronunţ, deşi am impresia că pot fi întâlnite aici destule reflecţii interesante, asupra unor oameni, cărţi sau evenimente. Eu însă m-am oprit mai mult la descrierea împrejurării în care Henry Argint şi-a fracturat mâna.

Reieşea că cei doi bătrâni fraţi holtei plecaseră din M. în ziua de 14 aprilie, cu maşina unui cunoscut, doctorul Soporan, şi în aceeaşi zi ajunseseră la V., o localitate la vreo sută de kilometri.

„Aici fratele meu are o idee formidabilă", notează Henry Argint, sub data de 14 aprilie.

Ideea deosebită a lui Cristian era de a nu -se înapoia acasă cu trenul sau maşina, ci de a „face creasta", venind din cabană în cabană, într-o excursie ce părea atrăgătoare. Urmează – în jurnal – descrierea vizitelor făcute unor cunoştinţe din V., o relatare foarte colorată în care se stăruie asupra unor schimbări petrecute în caracterul oamenilor, datorită vârstei poate – Henry Argint face haz de necaz, şi o recunoaşte: „În fond şi eu nu sunt decât un moşneag, e adevărat că mai sprinten decât alţii..."

În zorii zilei de 15 aprilie, conform jurnalului lui Henry, cei doi fraţi părăsesc V. echipaţi cu nişte rucsacuri împrumutate de la prieteni.

„*15 apr., ora trei după amiază, lacul Feicu, ce splendoare!*" notează patetic Henry, redevenit poet. „*Coborâm în sat, înnoptăm la un ţăran, Marchidoi Petre*".

În continuare jurnalul vorbeşte, pe un ton puţin cam exaltat, despre frumuseţile naturii, despre popasurile făcute la cabana „Maseş", *în ziua de 16,* şi la stâna de pe Muntele Roşu, în seara de *17 aprilie.*

Apoi probabil că oboseala drumului îl obligă pe Henry să fie mai lapidar. Simple consemnări:

„18 apr. Cabana „Fermecata”.

„19 apr. Hotel alpin „Saltul căprioarei”.

„20 apr. Cabana „Creasta Maierului”.

Cu toată presupusa oboseală, lipsa de informaţii, lipsa descrierilor în aceste ultime trei zile erau de natură să mă intrige. M-am gândit că veşnicul aventurier sentimental şi vechi contrabandist care era Henry ar fi putut să aştearnă în jurnal măcar o exclamaţie desuetă cum ar fi „Ce splendoare!”

Jurnalul se întrerupe brusc, pentru a fi reluat pe data de 24 aprilie, cu alt scris, se folosea acum de mâna stângă, foarte neciteţ. Reieşea că în ziua de 20, după ce trecuseră de cabana „Creasta Maierului”, ultimul popas înainte de a ajunge în M., acasă, Henry Argint alunecase de pe cărare şi se prăbuşise vreo şase, şapte metri, în gol, fracturându-şi mâna. Momentul e relatat pe larg, cu un scris teribil de neciteţ. (Cu zilele, exersându-se, Henry Argint ajunsese să caligrafieze mulţumitor cu stânga, dar primele pagini sunt cât se poate de scârţâite).

Episodul cu fracturarea mâinii fusese, dacă e să luăm în serios cele relatate de Henry în jurnal, suficient de dramatic. Fratele său abia a reuşit să-l tragă afară din văgăuna în care picase. A reuşit să-i imobilizeze mâna folosindu-se de crengi şi de fâşii smulse dintr-o cămaşă. Apoi s-au târât spre oraş, dar cum acesta era prea departe, şi cum Henry şchiopăta şi de un picior, au tăiat-o peste dealuri să ajungă la şosea. Au atins-o destul de târziu, după zece seara. De fapt un drum judeţean. A trecut un camion spre V., şi cum erau puţine speranţe să mai vină altul curând, au urcat în el. În V. după miezul nopţii, la urgenţă, Henry a primit îngrijirile necesare. Din fericire fractura nu era exterioară. Braţul a fost imobilizat în gips şi trei zile mai târziu Henry Argint a putut să se întoarcă acasă, destul de optimist, şi să-şi reia eternul său jurnal, ceea ce a şi făcut.

Am amintit în altă parte de acele pagini din jurnal unde sunt consemnate întâlnirile avute cu Ştefan Paim, „bătrânul

contrabandist”, în zilele de 20, 29 aprilie şi 3 mai, deci foarte curând după accidentul suferit de Henry. E destul de plauzibil că discuţiile se purtau pe un teren medical. Totuşi un lucru pare curios: contrar obiceiului său, Ştefan Paim l-a vizitat *el* pe Henry în 29 aprilie şi 3 mai. S-o punem pe seama faptului că Henry avea braţul în gips? Reiese din jurnal, şi din alte mărturii, că Henry Argint nu părea din cale afară de stânjenit de braţul său fracturat şi că circula cu uşurinţă. Prin urmare cum se face că Paim *se. deranjase* să-l viziteze?

Henry ţinea un jurnal foarte ordonat, nota zilnic câte ceva cu excepţia acelor zile de *18, 19 şi 20 aprilie,* când în dreptul datei se mulţumise să menţioneze doar locul pe unde au trecut, şi a acelor câteva zile de după 20 când jurnalul e întrerupt, din cauze evidente.

Mai departe jurnalul devine destul de anost. Se scrie că vindecarea era mai înceată decât ar fi trebuit, că gipsul a fost dat jos dar că în urma radiografiei făcute bandajul de gips a trebuit să fie reinstalat pentru alte două-trei săptămâni.

Am închis caietul şi am stins lumina. Am adormit repede. Spre dimineaţă parcă visam că ţin şi eu un jurnal!

O reaudiere a unora dintre martori. Frank Bradea. Arăta cam aşa şi aşa.

— Prin urmare tot mă mai bănuiţi?

— Vreau să pun punct în cazul tău. Ţi-ai dat cuvântul, nu-ţi cer să confirmi decât prin tăcere. Te întâlneşti de câtva timp cu Nona, Te-ai îndrăgostit. Ea a pus condiţii. Te lupţi cu firea ta păcătoasă, s-ar putea să reuşeşti, s-ar putea să nu reuşeşti. Şi tu i-ai pus o condiţie: să termine cu Tarsiciu. În seara de 8 i-ai dus flori. Băuseşi, dar nu mult, Aţi stat de vorbă.

— La fereastră!

— Onoare vouă! Vizita, la Ştefan Paim, din iniţiativa cui?

— Dintr-a mea. Am ajuns la poartă, Nona plecase de la fereastră, m-am întors. Am vrut să fiu sincer cu bătrânul.

— Ce condiţii a pus Nona?

— Poate ne căsătorim, dacă mă îndrept.

— Ai încercat s-o ştergi!

— Da, am recunoscut.

— Calea ferată... Ce e cu umbra pe care ai văzut-o?

— Purul adevăr: un om care fugea.

— Nu ţi-a trecut prin cap să-l urmăreşti?

— În capul meu bătea grindină. Mă gândeam că cel urmărit voi fi eu. De aceea m-am şi întors. Din cauza Nonei. Mi-ar fi fost insuportabil să ştiu că şi ea mă bănuieşte.

— Şi te-a bănuit?

— De atunci n-am mai stat de vorbă. Nu merg la ea decât în momentul când voi fi absolvit de orice bănuială. Tânărul mă privi cu speranţă: Pot merge la ea?

— Orice bănuială cade în momentul prinderii asasinului. Totuşi... Ascultă Bradea!

— Ordin şerife!

Îl iau repede:

— Unde era revolverul, când ai intrat la Paim? Dar „scrisoarea de adio”?

— Revolverul, în mână, am spus.

— În care din ele?

— Glumiţi, şerife. Socrul meu n-avea decât o singură mâna. În stânga. Iar scrisoarea, pe pântec, aranjată frumos...

Timotei Boroş. Pipă. Mai mult marinar decât aviator. Vreo 45 ani.

— Nu vă simţiţi puţin vinovat?

— Doar din cauză că Ştefan a fost ucis, o coincidenţă nenorocită! Altfel nu mi-am făcut decât datoria de frate. Eu, puteţi şti, am dezaprobat totdeauna această... combinaţie, dar Alexandrina e o fire prea independentă ca s-o poţi influenţa.

— L-aţi brutalizat rău pe Ştefan Paim?

— Nu prea... Şi el, dacă e să spunem totul, mi-a tras una zdravănă. Are o... avea o stângă de fier, priviţi... şi-şi întinse pleoapa vânătă.

— Dumneavoastră, un bărbat voinic... e stânjenitor că aţi ridicat mâna asupra unui infirm.

— Asupra unui infirm voinic, să specificăm. Şi rezistent... Oricum, n-aş fi făcut-o pentru nimic în lume, dacă nu era la mijloc Alexandrina. Dar, credeţi-mă, Ştefan n-a încasat prea mult... Nu cât a meritat!

— Aşa încât v-aţi simţit ispitit să vă întoarceţi, să-i mai aplicaţi o corecţie?

— Dar nu m-am întors!

— Aveţi alibiuri pentru toată seara, după orele 17,30?

— Poate că am, dar nu-mi dau osteneala să le caut. În principiu m-am întors acasă şi n-am mai ieşit. Am stropit florile.

— Vă amintii dacă în timpul conflictului cu Ştefan Paim uşa aceea, uşa cu perdele... era închisă?

Aviatorul cu înfăţişare de marinar îmi aruncă o plivire stranie.

— Uşa era întredeschisă... dar pot să vă spun mai mult. În timp ce-i aplicam lui Ştefan corecţia meritată am auzit ceva ce semăna cu un hohot de râs înăbuşit, venind dintr-acolo. Am fost uluit, cu toate că nu eram sigur dacă nu cumva nu mă înşelaseră urechile. Bănuiala că un martor nevăzut asistă la... m-a făcut să mă simt prost, situaţie penibilă, şi am plecat îndată, renunţând să-i mai spun lui Ştefan ceea ce plănuisem.

— Un hohot de râs?

— Da. Înăbuşit. Răutăcios. Parcă se bucura de pumnii ce-i aplicam lui Ştefan. Asta m-a derutat teribil. Nu înţeleg cine putea să fie... doar dacă nu asasinul?

În acest timp Henry Argint continua să rămână dispărut. Fratele său, Cristian, mă interpela din ce în ce mai des, aţinându-mi calea cu o figură tot mai posomorâtă. Semnalmentele lui Henry fuseseră trimise peste tot, drumul său până la Ocna-Săcel reconstituit... Au fost scotocite toate ungherele staţiunii, de la hotelul băilor, până la gazdele particulare.

Interesantă, dar nu ştiu în ce măsură legată de cazurile noastre (moartea lui Şt.P., rănirea lui I.B., dispariţia lui H.A.), mi s-a părul relatarea făcută de însoţitorul trenului forestier care în zorii zilei de 8 august a coborât în M., venind dinspre Poiana Tătarului.

Trenul acesta pleacă de sus la orele 0,10, deci imediat după miezul nopţii. Opreşte pentru câteva minute la Ocna-Săcel, iar apoi ajunge la M. la 3,45 dimineaţa. La Ocna-Săcel, în timpul staţionării, însoţitorul a observat un om ce se furişa pe lângă vagoane şi care deodată a dispărut. Ceferistul s-a apucat să-l caute, şi într-adevăr l-a descoperit printre buşteni, dar la apropierea sa necunoscutul a sărit jos şi a dispărut iar. Însoţitorul l-a căutat în continuare, şi cu toate că nu l-a mai găsit, a rămas totuşi cu impresia că individul şi-a găsit un loc bine ferit, într-unul din vagoane, călătorind aşa până la M.

Semnalmentele necunoscutului? Imposibil de precizat.

Într-una din aceste seri încărcate de oboseală, apariţia lui Marius Lupu am socotit-o binevenită. Venise să mă invite acasă la el, şi am acceptat fără să ezit. Pe drum s-a mulţumit să spună că „ştie”. Ştie că nu Dumitru Claici e asasinul. Mergeam încet, foarte preocupaţi amândoi şi în timp ce încercam să ghicesc sau să înţeleg ce se ascunde în capul acestui bătrân singuratic poate că el încerca să

ghicească sau să înţeleagă ce se petrece în capul meu. Adeseori trecătorii îl salută. Cei mai mulţi desigur nu ştiu mare lucru despre el, nu au habar de marele roman „Crima de pe relief” sau de faptul că profesorul e singurul om de pe lume care ştie adevărul cu privire la moartea celor patru poc-herişti... Toate aceste gânduri mă şi amuză. Ele duc, cu ocoluri perverse, spre un punct intangibil, spre care îmi îndrept câteodată privirea, în anumite momente...

Casa unui om pe care o viaţă întreagă l-a preocupat Enigma. A unui om foarte singur şi ajuns 1a capătul vieţii. O inscripţie deasupra uşii de la intrare: „VOI CUNOAŞTE ADEVĂRUL”. O altă inscripţie, imediat în antreu, deasupra unui mic ceas de lemn ce ticăie, dar ale cărui arătătoare indică, cu intenţie, o oră anapoda: „NU VEI CUNOAŞTE ADEVĂRUL!” Alta, în salon: „ADEVĂRUL POATE AVEA DOUĂ FEŢE, IAR CÂTEODATA ŞI TREI!” Iar alături: „ÎNCETEAZĂ, CRETINULE! NU TE MAI AMĂGI SINGUR!”.

Multe cărţi. Cu mari detectivi, cu mari criminali.

Samovarul.

Povestea samovarului.

Alt subiect însă vrea să deschidă bătrânul, dar amână momentul, cum ai amâna cu luciditate o mare plăcere, îmi arată fotografii, tot felul de fotografii, cu elevi, colegi, nişte uleiuri ale unui pictor local care „şi el” s-ar putea să fie mare, după moarte. Fierbe ceaiul şi-mi vorbeşte despre diferite moduri de a-l servi şi prepara... Aduce şi nişte tartine.

Un tip, acest Marius Lupu.

Totuşi, singurătatea...

Îi adresez o întrebare şi face aluzie la povestea unei mari iubiri imposibile, mare ca orice iubire imposibilă, şi imposibilă ca orice iubire mare!... Şi dacă nu şi-a putut realiza această dragoste unică, a preferat să rămână singur.

De ce, totuşi, nu încearcă să publice?

Gloria nu-l ispiteşte! Dacă ar avea douăzeci, treizeci de ani ar fi altceva, dar la acele vârste încă mai lua ştiinţele în serios. Ca şi cum asta ar duce la ceva! Ştiinţele exacte, în

genere – motiv de pesimism... Nimic nu duce nicăieri. Dar romanele poliţiste? Nici ele, dar e amuzant să le scrii, amuzant să le citeşti.

— Nu?

— Desigur.....

— Dar asasinul? îl întreb pe Marius Lupu. Cine e asasinul? Oare calculele nu mai spun nimic?

— M-am înşelat de două ori, dragă domnule Adrian Mocanu. Mai serveşti puţin ceai? Dulceaţă de nuci verzi? M-am înşelat fiindcă sunt bătrân. Totuşi aş putea să indic un alt prezumtiv asasin...

— În afară de Bradea şi de Claici?

— Pe aceştia i-am scos din cauză. Dumneata nu? Iată varianta mea: ştiu că de peste zece ani există o anumită tensiune între Ştefan Paim şi un anume Octavian Ghetuza...

— Omul din vina căruia s-a produs accidentul?

— Da, accidentul în care Paim şi-a pierdut mâna.

— Ştiu!... Dar trebuie să vă dezamăgesc încă o dată. Ghetuza...

— Trăia mereu cu frica în sân, se temea că într-o zi Paim...

— Posibil, dragă profesore... Dar Ghetuza nu se afla în localitate în ziua de 8 august.

— Are un alibi temeinic? Da? În acest caz mă dau învins. Cine e asasinul? Dacă nu e Frank Bradea, şi nici Dumitru Claici, şi nici Alexandrina Boroş sau fratele ei – dar pe aceştia doi i-am purecat minut cu minut, nu pot fi ei, şi nici Octavian Ghetuza, şi nici de sinucidere nu poate fi vorba, fireşte, atunci numai eu am comis crima, în transă. Altă soluţie nu găsesc! De altfel ce căutam eu la gara mică, în seara de 8 august?

— Şi eu mă întrebam!

— Pe cinstea mea, nu-mi amintesc!, dar dintr-acolo veneam, altfel nu m-aş fi întâlnit cu Dumitru Claici; ce făceam acolo? Ce căutam în partea aceea a oraşului?

— Aşa e! L-ai împuşcat pe Ştefan Paim, la ora 20,40, în momentul când trece trenul prin spatele caselor, ţiuind subţire, sfredelitor...

Marius Lupu mă priveşte cu ochi tulburi.

— Posibil... Subconştientul e genial... Totuşi! Un revolver mai ca „Hagg”! N-am avut în viaţa mea revolver. Şi mobilul crimei?

— Asta mă încurcă şi pe mine. Nu aveai absolut nici un motiv să-l ucizi pe Paim.

— Nici unul... În acest caz, cu părere de rău, nu sunt eu asasinul.

— Nu, nu eşti dumneata, cu părere de rău, într-adevăr... Aici sunt trei cazuri, dar nu trei cazuri diferite. Legătura există! Moartea lui Paim, rănirea lui Buciuta, cabanierul de la „Creasta Maierului”, şi absenţa prea îndelungată a lui Henry...

— Nu-l cunosc pe cabanier, în schimb pe fraţii gemeni îi ştiu bine. Presupun că de când Henry a dispărut, Cristian nu-şi mai găseşte locul?

— Aşa ar fi normal...

— Erau nedespărţiţi... Îmi amintesc o scenă. Colindam prin oraş şi mă găseam din întâmplare pe strada lor, când îl văd pe Henry Argint, cu braţul în eşarfă, trecând pe lângă mine, spre centru. O clipă mai târziu apare şi Cristian, în fugă. „Încotro?” strig. „Să-l ajung pe Henry”, răspunde. Da, erau nedespărţiţi...

— Şi când se întâmpla asta?

— Nu de mult, două sau trei zile înainte de şirul acestor întâmplări nenorocite... Prin urmare, dragă domnule Adrian Mocanu, consideri că nu eu l-am ucis pe Ştefan Paim?

— Posedai, sau posezi încă, un revolver marca „Hagg”?

— Hm, nu! Dar dacă am o viaţă dublă?

— Ei, atunci se schimbă situaţia... totuşi prefer să lucrez cu oameni mai mult sau mai puţin normali...

— Puţină dulceaţă de gutui, dragă domnule Adrian Mocanu?

— Asasinul, dragă domnule Marius Lupu, e un om care trebuie că-ţi seamănă în multe privinţe. Are sânge rece, umor, e ingenios...

— Mă flatezi!

— Îţi închipui ce a făcut? A rămas la locul crimei, alături de Paim, mai mult de două ceasuri, ascunzându-se în depozit când se auzea cineva venind, pândindu-l de acolo şi amuzându-se pe seama reacţiilor intrusului, schimbând de mai multe ori poziţia revolverului „Hagg” şi a poeziei, până ce a găsit-o pe cea mai convenabilă şi distrându-se la gândul că fiecare martor va declara la anchetă lucruri diferite... Unul va spune că a văzut revolverul pe masă, altul pe covor, altul în mâna lui Paim...

— Dar nu s-a temut că va fi descoperit?

— Nu numai că nu s-a temut, dar el în persoană s-a postat în dreptul uşii, barând intrarea, pentru ca profanii să nu strice „scena” până la venirea anchetatorilor..

— Ce vorbeşti? A barat uşa?

— Desfăcându-şi larg braţele...

— Şi n-a fost observat?

— A fost observat prea bine.

— Era un străin?

— Deloc!

— Atunci a fost recunoscut?

— A fost recunoscut atât de bine, încât nimeni nu-şi aminteşte cine e, fiindcă nimeni nu l-a băgat de seamă. Prezenţa sa nu părea nepotrivită acolo tocmai fiindcă era un om prea cunoscut.

– Ceea ce spui pare fantastic.

— Şi cu toate acestea e adevărat, profesore. Îmi pare bine că pot şi eu să te uimesc cu ceva. Aproape toate declaraţiile primilor martori ce au sosit la faţa locului sunt contradictorii sau eronate. Toată lumea a fost pur şi simplu buimăcită. De pildă Chertes şi Dudaş sunt gata să se jure că la strigătele lui Frank ei au intrat primii în casa lui Paim, în vreme ce un alt vecin ai celui asasinat, Iosif Dindea, spune, şi nu am motive să nu-l cred, că în momentul când Bradea a dat alarma el se găsea, în trecere, chiar în dreptul porţii lui Paim, şi a intrat înaintea celor doi. El se afla deja în casă când au venit Chertes şi Dudaş, care au trebuit întâi să traverseze strada. Totuşi, nici Dudaş, nici Chertes, nu-şi amintesc de Dindea, iar acesta pretinde că l-a văzut într-

adevăr pe Chertes, dar nu-şi aminteşte de Dudaş. A apărut acolo şi o femeie, soţia lui Chertes, care declară că în urma ei venea gâfâind Bihorean croitorul, pe care multă vreme l-am considerat fiind al treilea, dacă nu-l număram pe Frank. Şi totuşi soţia lui Chertes a fost acolo, printre primii, fiindcă ea a luat-o mai târziu pe Nona, dar nimeni nu-şi aminteşte de ea. Nu e clar de asemenea momentul când Bihorean s-a dus să dea telefon la îndemnul Nonei – înainte de reîntoarcerea lui Frank, sau după. În ce-l priveşte pe Frank, el nu-şi aminteşte de nimeni, în afară de Nona, normal, o iubeşte, ştia că va fi bănuit, se gândea la reacţiile ei. O ciudăţenie: soţia lui Chertes nu-şi aminteşte să-şi fi văzut bărbatul acolo, în învălmăşeala primelor momente! Da, în asemenea situaţii lumea e parcă lovită de un fel de amnezie...

— Oare?

— Sunt aproape convins că printre cei sosiţi chiar la început se amestecase şi ucigaşul. Se distra. Şi chiar bara intrarea.

— Dar dacă, totuşi, cineva îi reţinea prezenţa?

— Prezenţa unui străin ar fi sărit în ochi, în acest caz lumea ar fi observat. Deci era un om cunoscut de toţi. Şi ce dacă prezenţa sa ar fi fost observată? Prin ce părea mai suspect decât ceilalţi? Cred că dimpotrivă, se gândea chiar să-şi facă din prezenţă un alibi...

— Poate că ai dreptate... Mă întreb, ştii, dacă acest caz nu a început să te obosească?

— Stau ore întregi la masa de plumb a lui Ştefan Paim în faţa vrafurilor de hârtii, mă joc cu morişca şi mă gândesc la delfini, nu te holba aşa la mine profesore, la delfini, la mare, la lucruri plăcute. Din fericire după amiază soarele începe un joc miraculos pe peretele din stânga al camerei, filtrându-se printre ramurile castanului din faţa ferestrei. Pentru prima dată am observat ce contururi precise pot lua petele întâmplătoare de lumină: o inimă, o garoafă, şi o dată, pe cinstea mea, un pistolet. Jocul acesta de lumină mă predispune totdeauna spre visare.

Am observat că de câtva timp Marius Lupu mă privea cu mare atenţie.

— Ce e profesore?

— Nimic, dragă domnule Adrian Mocanu. Mă conving că eşti un om interesant.

Alexandrina Boroş. Ce mă face oare s-o caut în această seară? Farmecul ei de femeie, sau pasiunea mea de investigator? Ezit să răspund. Îmi deschide Timotei. Întunecată figură! Mă întreabă dacă vreau să vorbesc cu el. Răspund că mai curând aş prefera să discut cu Alexandrina. Nu pare încântat. Vrea să ştie dacă e convorbire particulară, sau pe linie de serviciu?

— Tim! se aude vocea Alexandrinei. Nu-l mai persecuta pe domnul Mocanu! Lasă-l să intre!

Aviatorul cu mutră de marinar se dă la o parte, dispare din acest moment, şi n-aş putea spune că faptul îmi dă regrete, şi sunt poftit în casă. Alexandrina – bluză oranj, fustă subţire, albă – îmi explică, parcă ar mai fi nevoie, că Tim e un urs. Mă întreabă cum stau cu cercetările.

Văd în cameră fotografii. Sunt cei doi bărbaţi pe care Alexandrina i-a iubit, fără a se decide pentru vreunul din ei.

— Ştefan Paim nu era gelos? întreb, oprindu-mă în faţa fotografiilor.

— Trebuie să înţelegeţi că între mine şi Ştefan era o situaţie specială... şi adaugă ironic: Adevărul e că fiecare cuplu se crede într-o situaţie specială, sau deosebită. Există zone ale sufletului meu unde Ştefan nu avea acces, şi el ştia asta. Ştia că nu-şi poate permite să fie gelos sau în orice caz s-o arate. Poveştile acestea vă interesează? Cred că nu. Presupun că doriţi să-mi mai puneţi unele întrebări.

— Să consideraţi că sunt un musafir, şi încă un musafir nepoftit. Dacă sunteţi ocupată, sau vreţi să ieşiţi în oraş, mă retrag.

— Nu, prefer să clarificăm totul, făcu femeia pe un ton ferm, invitându-mă să iau loc.

— Întrebarea mea se referă la relaţiile dintre Ştefan Paim şi Henry Argint. Într-o anumită perioadă, acum vreo trei

luni, s-au văzut destul de des, cu toate că nu se poate vorbi despre o prietenie strânsă între ei doi. Ultima dată, vreau să zic ultima întâlnire dintre ei, din această serie, a avut loc la 3 mai...

— La 3 mai? De unde ştiţi?

— E notat în jurnalul lui Henry.

— Curios! În seara acelei zile de 3 mai Ştefan a venit la mine şi apariţia sa mi-a deranjat întrucâtva firul gândurilor. Îmi amintesc fiindcă 3 mai e ziua lui – gest spre una din fotografii – şi mă gândeam la el, încercam să înţeleg, ca şi cum dragostea poate fi înţeleasă şi analizată. Venirea lui Ştefan mi s-a părut inoportună, dar l-am iertat pe loc...

— Şi de ce?

— Mi-a făcut o propunere; să plecăm... în expediţie, chiar a doua zi în zori.

— Şi aţi acceptat?

— Fireşte! Am mai spus că acesta era unul din farmecele prieteniei cu Ştefan.

— Dar excursia de care amintiţi, nu era planificată dinainte?

— De loc. A venit pe neaşteptate... m-am bucurat, şi am şi plecat a doua zi dimineaţa.

— Pot să aflu şi eu ruta?

— Nu e un secret. Am luat trenul până la V.

— Cum aţi spus?

— Da, de ce vă miră, cu trenul la V., iar de acolo am urcat în munţi.

— Vă amintiţi itinerarul?

— Cu precizie. Datorită lui Ştefan am ajuns să cunosc bine regiunea. Am ajuns într-un sat, Feicu...

— Aţi înnoptat acolo?

— Da... Ba nu!

— Atunci poate v-aţi oprit în sat?

— Da, am făcut o mică haltă, am impresia că Ştefan căuta acolo pe cineva.

— Paim intenţiona să culeagă plante medicinale?

— Mai degrabă nu. Zicea că doreşte să se odihnească.

— Bun, şi cu cine a stat de vorbă el la Feicu?

— Cu un om, firește... Numele lui? De unde să-l știu? Şi nu am idee nici de conţinutul discuţiei, eu mă oprisem la o fântână.

— Din Feicu încotro aţi mers?

— Am ajuns la cabana „Maseş”, am înnoptat acolo.

— Paim a purtat vreo discuţie cu cineva?

— Presupun că a schimbat câteva cuvinte cu cabanierul. Eu nu mă amestecam niciodată.

— Pun pariu, am zis, că de la „Maseş” aţi plecat la o stână de pe muntele Roşu?

— De unde ştiţi?

— Eu observ, am zis imitându-l pe Marius Lupu. A mai parcurs cineva acest itinerar... Stranie potrivealã! Dar vă rog să-mi spuneţi, de la cabana „Maseş” drumul trece obligatoriu pe lângă stâna de pe Muntele Roşu?

— De ce obligatoriu? De la „Maseş” puteam pleca spre Jitava, trecătoarea Mitrului, sau în altă parte.

— Şi de ce a ales Paim tocmai stâna? Sau dumnea-voastră aţi voit să mergeţi într-acolo?

— Nuuu... Ştefan hotăra drumul. Nu ştiu dacă avea vreun motiv special.

— Iar de la stână aţi pornit spre cabana „Fermecata”?

— Sunteţi bine informat. Aşa e. De aici...

— Vă spun eu: următoarea ţintă, hotelul alpin „Saltul căprioarei”.

— Tocmai. Unde am înnoptat. Pe urmă am luat-o spre casă, am trecut pe la cabana „Creasta Maierului”, aşa cum v-am mai spus.

— În ziua de 11 mai. În toată această excursie nu aţi avut impresia că Paim caută ceva?

— Nu... în afară de flori.

— Aţi zis că era o excursie de plăcere.

— Totuşi câteodată se mai abătea de la drum. Dar aşa făcea totdeauna.

— Numele fraţilor Argint a fost pomenit în această excursie?

— De cele mai multe ori n-am participat la discuţiile dintre bărbaţi. În orice caz nu-mi amintesc să fi fost rostit acest nume. Are vreo importanţă?

Am scos din buzunar poezia „Moartea ca o floare de nu mă uita” şi i-am citit-o. Alexandrina Boroş m-a ascultat cu o privire concentrată.

— E poezia *lui?* Da? Am bănuit.

— După ce? După stil?

— De unde să-i cunosc stilul? Dar fiindcă era vorba de el... E o poezie frumoasă.

— A scris-o pe când era foarte tânăr, prin ultimele clase de liceu.

— Aceste versuri au vreo importanţă?

— Au fost găsite alături de cadavru...

— Şi asta ce ne indică?

— Nu mare lucru. Dar poate să însemne că asasinul era unul dintre oamenii care cunoşteau activitatea poetică de pe vremuri a lui Ştefan Paim.

Visam că sunt pe cale de a fi ucis de un om cu faţa mascată ce mă teroriza cu un revolver despre care *ştiam* că are un „frate” geamăn... Câte absurdităţi ţi se pot înfăţişa în vis!

Mă trezesc şi aprind lumina. Mă îmbrac cu grijă, îmi pun costumul închis ce-l iau cu mine în aceste drumuri dintr-o ciudată superstiţie: că voi întâlni undeva, pe neaşteptate, un vechi amic ce mă va invita la ziua lui onomastică, sau voi descoperi o femeie cam în genul Alexandrinei Boroş, căreia îi voi da întâlnire într-un ceas al serii şi vom sta împreună la o măsuţă izolată într-o grădină de vară unde va fi răcoare, multă bere la gheaţă şi vom discuta despre ciudata viaţă a lui Gauguin sau despre western-urile lui John Ford.

De data aceasta nu e vorba de onomastică sau întâlnire. Mă uit la ceas. E trecut de miezul nopţii. Scriu un bileţel şi ies. Portarul hotelului, trezit, cască ochii. Las biletul rugându-l să-l transmită celor ce mă vor căuta. Merg cu paşi mari şi respir adânc. Acum ştiu totul. Oraşul doarme.

Dinspre dealuri coboară ceaţa în regimente cenuşii. E cald. Ajung pe strada ce mă interesează, mă plimb câtva timp. Încerc o anumită poartă. E deschisă. Intru. Florile luminează prin întuneric, fosforescente. Văzduhul e îmbătat de parfumul reginei-nopţii... Ciudată e viaţa!

Încerc uşa: e deschisă. Aproape că mă aşteptam! Trec prin camere, aprinzând peste tot lumina. E ora două şi ceva. În cele din urmă mă instalez într-un fotoliu, cu ţigările alături. Şi cum parcă e scris să am totdeauna ceva interesant pe peretele din faţă, mă uit drept în ochii balaurului-leopard care mă pândeşte din ţesătura fină.

Timpul...

Gânduri.

Deodată, paşi! Ceasul. Prea devreme! Ah, nu e cine mă aşteptam!

— Am făcut tot ce era omeneşte posibil, şi totuşi l-am scăpat! se căinează Prelipceanu, picând într-un fotoliu, alături. Chiar acum am sosit de la Ocna-Săcel...

— Cum se poate? încerc să mă mir, nu tocmai convins.

— Era fără îndoială Henry! Cu mâna dreaptă în eşarfă: a fost recunoscut. De data aceasta, singur. Dar până să fugă omul nostru la telefon, Henry a ieşit din local, s-a topit.

Zâmbesc.

— Dar ce faceţi aici? mă întreabă Cristescu.

— Îmi încerc şi eu norocul.

Între oameni de profesie, curiozitatea e mult redusă. Cei doi pleacă, dar nu înainte de a primi dispoziţia să se intereseze dacă în noaptea de 20 spre 21 aprilie s-a înregistrat pe la urgenţele medicale din localitatea V. vreun caz de fractura mâinii drepte; de asemenea, am cerut să fie convocate pentru a doua zi dimineaţa următoarele persoane: ţăranul Marchidoi Petre din satul Feicu, cabanierul de la „Maseş”, ciobanul-şef (dacă o fi existând un asemenea grad!) al stânii de pe muntele Roşu, cabanierul de la „Fermecata”, responsabilul hotelului alpin „Saltul căprioarei” (precum şi portarul de serviciu de pe data de 19 aprilie) şi în sfârşit Ilie Buciuta, cabanierul de la „Creasta Maierului”.

Rămas singur, fumez. Timpul trece greu. Balaurul din covor doarme. Somnolez şi eu în fotoliu. Deodată tresar. Un şuierat strident. E ora trei şi patruzeci şi cinci de minute: în acest moment soseşte în gara mică trenul forestier ce coboară dinspre Poiana Tătarului (via Ocna-Săcel).

Acum e acum, îmi zic, pregătindu-mă.

(Povesteşte Cristian Argint)

De la Ocna-Săcel până la M. forestierul face mai puţin de două ore, câteva minute sub două ore. Dacă se întâmplă să călătoreşti sus, ascuns printre buştenii groşi, oricât ar fi noaptea de caldă, curentul de aer te îngheaţă în cele din urmă...

Apropiindu-mă de casă simţeam cum mă doare spatele, iar tâmplele îmi zvâcnesc. Sunt un om bătrân şi obosit şi la capătul puterilor, cu toate că nu s-ar spune. Şi deodată văd lumină, la toate ferestrele casei noastre! E ora patru dimineaţa, patru fără cinci minute. Prin fereastra deschisă îl văd în salon pe domnul Adrian Mocanu; fumează, faţa lui triunghiulară e destinsă, pare odihnit şi fără griji. Dintr-un salt mă aflu pe prag, şi de aici în cameră.

— Dumneavoastră, aici? L-aţi găsit pe Henry?

— Mă iertaţi! Am pătruns în casă ca un infractor.,. Deşi amabil, tonul vocii sale nu-mi prevesteşte nimic bun. Nu-mi place. M-am gândit să-ţi vorbesc, continuă A. M., cu vocea sa plăcută, mătăsoasă ca o blană de pisică, meseria mă obligă să fac vizite la orele cele mai absurde, dar nu te-am găsit...

— Amândoi avem insomnii. De când Henry nu mai e cu mine, colind ceasuri întregi pe uliţă, ca dement. Văd că aţi adus jurnalul lui Henry... L-aţi citit? Aţi descoperit ceva interesant?

— M-da... mormăi detectivul, atât de leneş, încât mi s-a părut că va adormi dintr-un moment într-altul. Dar l-am auzit iar: – Jurnalul acesta e în felul său un mic cap de operă! Când avea obiceiul Henry să-şi aştearnă pe hârtie micile sale notiţe?

Nu i-am dat nici o importanţă întrebării. Fusese aruncată la întâmplare.

— Henry lua cu sine caietul, oriunde s-ar fi dus... De fapt ce vă interesează?

Adrian Mocanu surâde. Dar e un surâs trist.

— Am întrebat în care ceas al zilei îşi scria fratele dumitale impresiile în jurnal?

— Se înţelege că seara.

— Invariabil, seara? Da? În acest caz am descoperit o... Să-i zicem, o ciudăţenie!

— Însuşi Henry e un om plin de ciudăţenii!

— Posibil, domnule Cristian. Dar distracţiile de poet ale lui Henry nu pot explica o mică... fisură din jurnal. După afirmaţia dumitale, Henry şi-a rupt mâna în ziua de 20 aprilie...

— Da, după-amiază, pe la trei-patru...

— Şi totuşi în jurnal găsim adnotarea: „20 apr. Cabana „Creasta Maierului", foarte lapidară, ce e drept, dar făcută *cu mâna dreaptă,* ori în seara de 20, Henry (care precum spui, şi cum e şi normal, scria în jurnal la sfârşitul zilei), avea deja mâna dreaptă fracturată! Cum îţi explici?

Am luat din mâna detectivului jurnalul şi m-am uitat la foaia respectivă.

— Nu-mi explic în nici un fel, am zis. E ciudat! Să fi încurcat Henry data?

— Chiar dacă ar fi încurcat data, nu putea să încurce cabana! Accidentul a avut loc, nu e aşa, după ce aţi trecut pe la „Creasta Maierului", aproape imediat, cam la o oră de drum, într-o regiune accidentată unde primăvara se formează torenţi... După ce Henry şi-a fracturat mâna, urmează peripeţia ajungerii la şosea, şi toate celelalte. Prin urmare când a scris Henry – având încă mâna teafără –, cele câteva cuvinte sub data de 20 aprilie?

— Nu-mi explic, domnule Mocanu! am zis energic, puţin scos din sărite. Eu nu m-am amestecat niciodată în jurnalul fratelui meu.

— Mai e un amănunt care m-a mirat numai, întrucâtva... Ajungând la drum, dumneata, împreună cu Henry care avea mâna fracturată, cum de aţi preferat să mergeţi până la V., în timp ce oraşul vostru natal, M., se afla mult mai aproape?

— Nu „am preferat”, ci n-am avut de ales. Primul şofer care a trecut, mergea la V. Era târziu şi pe drumul acela prăpădit circulaţia e rară...

— N-aţi reuşit să-l convingeţi pe şofer să întoarcă spre M.?

— Nici n-am încercat. Şoferii nu sunt nişte indivizi foarte amabili, şi aşa am fost mulţumiţi că ne ia până la V. Dar ce rost au aceste întrebări? Mai bine mi-aţi spune dacă aţi mai aflat ceva despre Henry!

— Deocamdată nu am noutăţi, dar sper să le capăt mâine, şi spunând aceste cuvinte Adrian Mocanu părea sincer. M-am înfiorat. Faţa triunghiulară a acestui om, cu ochii totdeauna obosiţi, acrul lui „absent”, încercările de a glumi, toate mi-au displăcut din primul moment. Ar trebui să fiu supărat! Nu se intră aşa într-o casă străină, neinvitat. Ce caută aici? Pe Henry? Între noi, o cortină de linişte, până ce-l văd că-şi deschide ochii şi ca şi cum mi-ar fi pătruns gândurile (sau am vorbit eu cu voce tare?), spune:

— Henry? Henry a fost văzut iar, în seara trecută.., acum câteva ore, la Ocna-Săcel.

— Şi din nou cu... dama aceea?

— De astă-dată singur. Oamenii mei au plecat îndată într-acolo, însă Henry a intrat iar în gaură de şarpe. Ce părere ai despre comportarea ciudată a fratelui dumitale?

— Povestea cu pretinsa lui aventură la Ocna-Săcel îmi pare din ce în ce mai mult scornită! Am impresia că sunt indus în eroare!

— Într-adevăr, e cineva care induce în eroare!

— Sper că nu faceţi aluzie la Henry?

— Ce aţi făcut aseară, domnule Argint?

— Ce credeţi că aş fi putut să fac?

— De pildă să luaţi trenul pentru Ocna-Săcel. Trenul, sau alt mijloc de locomoţie.

— De unde această presupunere absurdă?

— De ce absurdă, domnule? Vi s-a spus de atâta timp că Henry îşi face veacul la Ocna-Săcel. Ce ar fi fost mai normai decât să mergeţi acolo personal, în speranţa că-l veţi întâlni şi punându-i mâna pe umăr îi veţi spune: „Gata, frăţioare,

bea ultimul păhărel, şi haide acasă, mi s-a urât singur!”. Ştii ce mi s-a părut din cale afară de curios, domnule Cristian Argint?

— Ce anume?

— Faptul că nu ţi-ai manifestat niciodată intenţia de a te duce la Ocna-Săcel. Ca şi cum ai fi ştiut prea bine că orice căutare e zadarnică...

L-am privit cu spaimă pe omul din faţa mea. Nu mă aşteptam să îndrepte împotriva mea o asemenea armă... atât de simplă!

(Mărturia lui Marchidoi Petre)

În primăvara acestui an, pe la mijlocul lui april, ziua nu-mi amintesc, am găzduit în casa mea din comuna Feicu doi domni din M., fraţi gemeni. Nu-i cunoşteam, şi nici nu i-am întrebat de nume, au venit seara şi cum casa mea e chiar la margine, s-a întâmplat să mă nimerească pe mine. Întrebau dacă aş şti pe cineva care să-i primească peste noapte, şi i-am poftit la mine. Dimineaţă tare au plecat după ce mi-au lăsat 15 lei pentru găzduire.

Întrebare: – I-aţi mai întâlnit după aceea?

Răspuns: – Nu, niciodată. Dar a venit vorba despre ei mai târziu, după două sau trei săptămâni, când domnul Ştefan Paim a trecut prin Feicu şi s-a interesat dacă cei doi fraţi au fost văzuţi pe acolo.

Întrebare: – Îl cunoşteai pe Paim?

R.: – Da, de mulţi ani. El bătea mereu drumurile. A aflat că fraţii au înnoptat la mine, m-a găsit uşor.

Întrebare: – Ce anume îl interesa?

R.: – A pus o întrebare tare năzdrăvană: Dacă fraţii gemeni erau într-adevăr doi. I-am răspuns că da. Şi, încotro au plecat. I-am spus că spre „Maseş” îi auzisem vorbind...

(Mărturia „cabanierului Aurel Tomuţă, de la „Maseş”)

I-am primit pe fraţii Henry şi Cristian Argint în cabană în ziua de 16 aprilie. Sunt trecuţi în registru. Le-am dat două locuri în dormitorul comun cu 12 paturi. Au băut câte o bere în sala de mese, mâncând din proviziile proprii. Am fost mirat de marea asemănare dintre ei. S-au culcat de vreme. Cabana era aproape pustie. Nu a avut loc nici un incident.

Da, câteva săptămâni mai târziu Ştefan Paim mi-a pus întrebări cu privire la fraţii „Argint. Era şi el în trecere. Insista să-i spun dacă i-am văzut într-adevăr *pe amândoi...* A întrebat apoi de direcţia în care au luat-o.

Pe fraţii Argint nu-i cunoşteam dinainte. Pe Paim, da.

(Mărturia ciobanului Chiş Grigore, de la stâna de pe Muntele Roşu)

C.G. confirmă că în luna aprilie – nu-şi aminteşte ziua, doi bărbaţi în vârstă, semănând ca două picături de apă, au venit seara la stână. Au stat şi ei la foc, cinstindu-i pe ciobani cu coniac, şi s-au culcat apoi sub cerul liber, fiindcă aveau pături. Dimineaţa de tot s-au dus.

Da, multe zile după aceea, un bărbat ciung de mâna dreaptă, însoţit de o doamnă, a trecut pe la stână şi s-a interesat de cei doi fraţi. Ce anume voia să ştie, Chiş Grigore nu-şi mai aminteşte.

(Mărturia lui Gh. Floareş, cabanier la „Fermecata”)

Nu-i cunosc pe fraţii Argint şi numele lor nu figurează în registrele mele. Nu-mi amintesc să fi văzut la „Fermecata” doi fraţi gemeni, că n-aş fi uitat.

Cam aşa i-am răspuns şi lui Ştefan Paim, pe care-l cunosc, când pe la începutul lunii mai a venit special la mine să se intereseze de cei doi fraţi, de care nu auzisem.

Mărturia responsabilului hotelului alpin „Saltul căprioarei” este identică cu cea a lui Gh. Floareş. Fraţii Argint n-au

trecut pe acolo, numele lor nu figurează în hârtii. Îşi aminteşte de Ştefan Paim, „bărbatul fără mâna dreaptă” care şi el a pus întrebări ce i s-au părut ciudate în legătură cu cei doi fraţi. Atât că, fiind proaspăt în funcţie, nou venit, nu-l cunoscuse dinainte pe Paim.

(Mărturia lui Ilie Buciuta, cabanierul de la „Creasta Maierului”)

Da, fraţii Argint, au trecut pe la „Creastă”, în primăvară, prin aprilie...

— Au înnoptat la cabană?

— Nu. Se aflau doar în trecere.

— Iar la 11 mai la „Creasta Maierului” a apărut Ştefan Paim?

— Data mi-a amintit-o nevastă-mea.

— Îi cunoşteai pe fraţii Argint?

— Da. Din oraş. Cu toate că nu-i deosebeam niciodată.

— Cu Ştefan Paim ai discutat ceva deosebit?

— Acum, că m-aţi întrebat dv. de fraţii Argint, îmi amintesc că şi Ştefan voia să ştie ceva despre ei.

— Ce anume?

— Dacă i-am văzut pe amândoi, cam aşa ceva...

— Ce i-ai răspuns?

— Că numai unul din ei a intrat în cabană. Celălalt rămăsese pe undeva pe afară.

— Ştii care din ei a intrat?

— Nu.

— Dar pe cel de afară l-ai văzut?

— Nu. Eram ocupat.

— Atunci de unde ştii că se mai afla unul afară?

— Cel care a intrat mi-a cerut nişte coniac şi pâine şi mi-a spus că fratele său are un necaz, îl roade pantoful, şi că după ce mănâncă, amândoi coboară în oraş...

— Nu te-ai mirat de ce nu mănâncă în cabană?

— Nu. Fiecare mănâncă unde-i place.

— Deci nu i-ai văzut pe cei doi fraţi împreună, *unul alături de celălalt?*

— Interesant! Şi Ştefan Paim cam aşa întreba! Nu, nu i-am văzut *unul alături de celălalt,* n-am fost curios.

— Şi nici soţia dumitale?

— Soţia mea nu era de faţă. Sau făcea curat prin odăi, sau se afla în oraş, cine mai poate şti!

— Curios lucru! În ultimul timp nimeni nu-şi mai aminteşte să-i fi văzut pe amândoi fraţii Argint „unul alături de celălalt”. Ei, care erau nedespărţiţi!

(Povesteşte în continuare Cristian Argint)

— Orice aţi crede despre mine, i-am zis lui Adrian Mocanu, acum trebuie să mă culc. Sunt un om bătrân şi foarte obosit! Foarte obosit.

L-am auzit bombănind ceva despre dificultatea de a călători în toiul nopţii pe un vagon descoperit, dar nu l-am mai luat în seamă. Disperarea nu mi-a alungat somnul, niciodată. Dimpotrivă! Mă refugiez în somn ca într-o încăpere uriaşă umplută cu vată neagră. Aici nu se mai poate distinge nimic!...

Când m-am trezit, singur în dormitorul cu două paturi şi am văzut fulgerarea luminii, afară, printr-un văzduh limpede şi proaspăt, şi jocul şi duelul de culori de deasupra florilor, mi-am zis că tot ce se întâmplase în noaptea trecută face parte dintr-un coşmar.

Eram singur.

Şi liber!

Dar când am ieşit, am dat în faţa casei de bărbatul acela scund cu faţa ascuţită, totdeauna foarte spilcuit: Paul Cristescu. Şi mi-am dat seama de realitate, dar nu cu spaimă, fiindcă disperarea, de câtva timp, cam de trei luni, s-a cuibărit adânc în mine, şi am simţit doar dorinţa să mă întorc în întunericul plin de vată neagră, unde nu se vede nimic, nu se aude nimic iar mişcările sunt imposibile.

Cristescu nu mi-a spus nimic. Nu era nevoie. M-am întors în casă şi am aşteptat. Îngrozitor de încet se scurgeau minutele.

Adrian Mocanu a venit pe la ora zece şi ceva. Părea nervos şi cam abătut. Cu toate că se răsese, faţa lui nu arăta proaspătă, acum, în lumina dimineţii, şi purta costumul din noaptea trecută, care nu-i venea tocmai bine, Astă-noapte îl văzusem mult mai voios, ca un învingător. Acum îl chinuia nu ştiu ce.

— De ce vă agitaţi? i-am zis. Oricum, chestiunea e terminată.

Ne-am privit ochi în ochi, un interval.

— Da, acceptă Adrian Mocanu. Din punctul de vedere al cazului Paim. Dar nu înţeleg, domnule Cristian Argint, de ce ţi-ai ucis fratele.

— Asta e o problemă sufletească prea complicată! am ripostat vehement. Spre care *nu are acces* nimeni!

— Te înşeli, răspunse Adrian Mocanu, rece, obosit. Şi mă subestimezi. De obicei, când îmi pun ceva în cap, reuşesc. Şi s-a ridicat.

(O scrisoare a lui Adrian Mocanu)

Dragă domnule profesor Marius Lupu,

Îmi pare foarte rău că a trebuit să plec pe neaşteptate din M. Mi-ar fi plăcut să petrecem încă o seară în faţa miraculosului samovar, mai ales că am fi avut despre ce discuta! Timpul însă nu e pierdut, dar până să vin în M. nu pot rezistă să nu vă trimit această scrisoare, în care vreau să vă pun cel puţin două întrebări, scontând pe sinceritatea dv.

Amândoi suntem nişte oameni curioşi, motiv întemeiat ca să ne stimăm şi să ne amintim cu plăcere unul de celălalt. Îmi mărturisesc şi un anumit complex faţă de dv.! În atitudinea ce aţi avut-o faţă de mine, foarte binevoitoare în general, există câteva elemente contradictorii, inexplicabile. Dar, pentru ca să-mi exprim nedumeririle, trebuie să revin asupra cazului Paim-Argint, punându-vă la dispoziţie unele amănunte pe care poate le cunoaşteţi, ele întregind mai mult lanţul logic al deducţiilor mele.

Când vorbesc de lanţ logic, nu mă gândesc la ceva bine ordonat, la un şir de idei ce se năşteau una din cealaltă, nu, fiindcă multă vreme am bâjbâit într-un veritabil haos, nu din cauza lipsei de indicii sau de oameni „care ar fi putut să comită crima”, ci dimpotrivă, din pricina unui adevărat belşug de amănunte semnificative şi de „vinovaţi posibili”.

Care a fost momentul când am început să-l suspectez pe Cristian Argint? Foarte sincer să fiu, nu am idee. Probabil că bănuiala a început să se înjghebe din mai multe „mirări”. Am fost mirat, de pildă, că acest Cristian Argint nu ştie nimic de colaborarea fratelui său la revista „Lunatecul”. De vreme ce cei doi gemeni nu aveau secrete unul faţă de celălalt, era imposibil ca Henry să nu se fi lăudat cu versurile sale apărute în „Lunatecul”, dar am admis că şi Cristian uitase, fiindcă într-adevăr, de atunci trecuse atâta

timp. Colecţia celor câteva numere ale revistei nu se găsea în casa Arginţilor, alt amănunt cam ciudat, dată fiind vanitatea fiecărui autor de a-şi păstra operele publicate.

Aceasta a fost una din micile gafe ale lui Cristian, urmată de tentativa de a-l lichida pe cabanierul Ilie Buciuta. Două revolvere „Hagg”, într-o localitate ca M.! Două revolvere *gemene!* Fără să vrei te gândeşti la doi fraţi gemeni... care şi-au cumpărat două revolvere de acelaşi lip, de mult, înainte de război, mai mult dintr-un amuzament probabil, aceste mici arme de damă nefiind folosite de profesionişti. Nu spre lauda mea mărturisesc că după rănirea cabanierului gândul acesta mi se contura mult mai puţin clar, fiindcă aparent nu părea să existe nici o legătură între cazul Buciuta şi cazul Paim. Pe atunci acordam încă puţină importanţă absenţei lui Henry, pe care-l credeam *într-adevăr* încurcat într-un chiolhan prelungit... el fiind şi poet, iar poeţii...

Interesantă mi s-a părut şi „confuzia” făcută de Paim (relatată de Dumitru Claici). Ştiam că Paim se afla în relaţii „medicale” cu Henry, şi că abia se cunoaşte cu Cristian, aşa că n-am putut să justific în nici un fel scena petrecută la 26 aprilie, de faţă fiind şi studentul Claici: intră unul din fraţii Argint, cu dreapta în gips, şi iată că Paim zice, ascunzându-şi un rânjet: „Salutare Cristian!” Ciudată eroare, fiindcă tot oraşul inclusiv Dumitru Claici, care se afla numai de o zi în M. ştia că cel ce-şi rupsese mâna era Henry! Să fi bănuit de pe atunci Paim care e situaţia? Cred că da! Iar cuvintele acestea ale lui au fost ca o sfidare, ca o mănuşă aruncată.

De unde însă intuiţia lui Ştefan Paim? Aici îmi vine un gând straniu de tot, de neverificat. Lui Paim îi lipsea mâna dreaptă. Unul din fraţii Argint apăruse în oraş cu dreapta în gips, se ştia despre acesta că e Henry, clientul lui Paim. Infirmitatea lui Ştefan Paim trebuie să-l fi făcut sensibil faţă de tot ce e legat de mâna dreaptă. Ceva din purtarea aşa-zisului accidentat trebuie să-i fi părut suspect, dar repet, deocamdată nu pot aduce argumente, tot ce presupun e doar că Paim a avut bănuieli de la început.

Dar bancul cu asemănarea „dintre o găină care are ambele picioare identice, în special dreptul”, de ce i-o fi provocat atâta veselie neroadă lui Ştefan Paim – relatată de alt „posibil asasin”, Tarsiciu Balea? Paim, ştim bine, nu era omul care să hohotească de o simplă glumă. Undeva trebuie să fi făcut legătura – picioare identice – fraţi gemeni – piciorul drept – mâna dreaptă – etc.

Începeam să dau tot mai multă atenţie dispariţiei lui Henry şi „îngrijorării” lui Cristian. Am aflat lucruri ciudate. „Henry” a fost văzut, cu dreapta în eşarfă, urcându-se în trenul de O.-S. în seara de 7 aug., la ora 20,40. Cristian povestea că a făcut un turneu pe la prieteni, „căutându-l” pe Henry, târziu noaptea, pe la 11. Am aflat însă că „turneul” a fost făcut într-adevăr în acea seară, dar mult mai devreme, înainte de ora 20, când Cristian nu avea încă motive reale să bănuiască ceva rău. Şi încă ceva: Cristian afirma că a doua zi dimineaţă, în 8 deci, s-a dus cu bicicleta la grădină, să-l caute acolo pe Henry, dar martorii, inclusiv bătrânul Macarie, cel ce *vede* de grădina Arginţilor, pretind că această vizită a fost făcută în ziua de 7, dimineaţa, şi aşa trebuie să fi fost, fiindcă în ziua de 8 Cristian era ocupat, vom vedea cum.

Elementul decisiv l-a constituit însă suprapunerea celor două itinerarii urmate de fraţii Argint între 14-20 aprilie şi de Ştefan Paim, însoţit de Alexandrina Boroş, între 4-l1 mai.

Să luăm cele trei cazuri, separat.

Cristian Argint şi-a ucis fratele în ziua de 18 aprilie, după plecarea de la stâna de pe Muntele Roşu. A fost o crimă premeditată? Un accident? Deşi a recunoscut că l-a omorât pe Henry, Cristian refuză să vorbească despre asta, să dea explicaţii, refuză de asemenea să indice locul unde e ascuns cadavrul fratelui său. Îi e teamă probabil să meargă acolo? Nu ştim nici cauza crimei. (O cunoaşteţi poate dv., care sunteţi un fel de mag? Cristian se mulţumeşte să afirme că au intervenit probleme sufleteşti complexe, ceea ce e adevărat fără îndoială, inaccesibile celor din afară).

Cum se face însă că în jurnalul său, Henry, încă în viaţă, notează cu mâna sa, cu toate că el în 18 seara nu mai trăia:

«18 apr. Cabana „Fermecata”.»
«19 apr. Hotel alpin „Saltul căprioarei”.»
«20 apr. cabana „Creasta Maierului”.»

Întrebarea a constituit pentru mine un adevărat chin, cu toate că răspunsul e atât de evident. Răspunsul e în lapidaritatea acestor consemnări. Într-adevăr, nu se poate spune despre Henry că era zgârcit cu cuvintele în jurnalul său. Peste tot observaţii, descrieri, şi aşa mai departe, cu excepţia zilelor de 18, 19 şi 20 aprilie. Şi iată explicaţia: în seara de 17, pe când se aflau la stână, Cristian l-a rugat pe fratele său să noteze în caiet itinerarul zilelor următoare, sub dictarea sa, iar Henry l-a ascultat. Putem oare trage de aici concluzia că Cristian avea intenţia să-l omoare a doua zi pe Henry? La prima vedere s-ar părea că da, creându-şi în felul acesta o mărturie „indiscutabilă” că în 18, 19, 20, Henry era teafăr. Dar dacă ar fi vorba de premeditare, cum se explică uriaşa gafă a trecerii în jurnal a zilei de 20 aprilie, când, dacă e să bănuim că Cristian a acţionat după un plan meticulos, Henry ar fi trebuit să fie cu mâna fracturată, deci în imposibilitate de a mai nota seara (toată lumea, şi H., scrie *seara* în jurnal) locul pe unde au trecut, precum şi data?

Premeditare sau accident? Încă nu ştiu, dar voi afla!

Pentru Cristian Argint începe o viaţă dublă. Complicat lucru! Apare când în postura lui Henry, cu mâna în gips, când în postura sa reală. Cât timp spera s-o ducă în felul acesta? Nimeni nu-i mai vedea împreună pe fraţii Argint, dar, câtva timp probabil nimeni n-ar fi bănuit nimic. Cred că ideea „dispariţiei” misterioase a lui Henry, urcat într-un tren, cu destinaţie necunoscută, trebuie să-i fi venit încă de la început lui Cristian. Într-o bună zi, Henry „va pleca” şi nu se va mai întoarce, şi nimeni nu-l va găsi, dar trebuia să treacă un timp, să se aştearnă câteva luni peste „excursie” şi eventualele mărturii, trebuia ca ambii fraţi să fie văzuţi, nu în acelaşi timp – era imposibil – dar văzuţi oricum, în oraş. Poate că planul lui Cristian ar fi reuşit, poate, dacă în M. n-ar fi existat un tip ca Ştefan Paim, curios ca şi d-ta, profesore, ca şi mine, şi care din întâmplare îl cunoştea

bine pe Henry. Cristian ştia şi el că o vizită la Paim, în postură de Henry, e iminentă, şi s-a hotărât s-o facă. Îl subaprecia pe Paim, uita că are de-a face cu un infirm, un om sensibil, în fine cu un om căruia-i lipseşte tocmai mâna dreaptă! Între timp Cristian „continuă” jurnalul lui Henry, în numele acestuia fireşte, cu mâna stângă. El notează la data de 26 aprilie prima întâlnire cu „bătrânul contrabandist”. Dar la acea dată se pare că Paim deja bănuia ceva, altfel n-ar fi făcut „confuzia”, de unde se poate trage concluzia că cei doi se mai văzuseră, poate întâmplător în oraş, şi că Paim, cu această ocazie o fi intrat la idei.

Nu mai e nevoie să spun că toată povestea despre „o veche afacere de contrabandă între Paim şi Henry” a fost ticluită cu iscusinţă, în scopul evident de a face o legătură între moartea lui Paim şi dispariţia lui Henry, sau chiar pentru a sugera că Henry nu ar fi străin de moartea lui Paim, între ei fiind „o veche afacere de aranjat”.

Cristian simte deodată că Paim e un om periculos! Totuşi nu e sigur. Brusc e vizitat de Paim, la 29 aprilie şi 3 mai. (Vizite consemnate în jurnal de „Henry”: ele ar fi avut darul să-l încurce pe anchetator care trebuia să creadă că între cei doi bărbaţi, „vechi asociaţi”, a intervenit ceva, motiv pentru care se vedeau atât de des.) Paim, şiret, nu-şi dă pe faţă gândurile, dar Cristian citeşte ameninţarea în scrutătoarea privire a celuilalt.

După ultima discuţie dintre cei doi, tot mai convins că bănuielile sale nu-s în van, că Henry e de fapt Cristian, cu un fals bandaj de gips pe mână, Paim se hotărăşte să plece în munţi pentru a urma itinerarul fraţilor Argint. Presupun că intenţiona să clarifice chiar şi locul dispariţiei lui Henry. N-am aflat de unde ştia el exact punctul de plecare al Arginţilor – satul Feicu – poate chiar de la falsul Henry, care o fi vorbit de această excursie, nebănuind că Paim va merge până acolo încât să-i refacă itinerarul, Paim se grăbeşte. În seara de 3 chiar, după ultima întâlnire cu „Henry”, merge la Alexandrina, care acceptă să-l însoţească.

Dimineaţa următoare ei doi pleacă la V. de unde refac itinerarul presupus al celor doi fraţi. Aici urmează o mică enigmă. Până la stâna de pe Muntele Roşu lui Paim i-a fost, presupun, destul de uşor să meargă pe ruta Arginţilor, dar de aici încolo urmele lor se pierd, ei nu au fost văzuţi nici la „Fermecata”, nici la „Saltul căprioarei”, ci numai la „Creasta Maierului”, (abia în ziua de 20 aprilie, şi aici Buciuta îl vede numai pe unul din ei, acesta pretinzând că fratele său a rămas undeva afară). „Fermecata”, precum şi „Saltul căprioarei” figurează în schimb în jurnalul lui Henry.

Ce l-o fi determinat pe Paim să atingă aceste două locuri – unde a aflat, cum era şi normal, că trecerea gemenilor n-a fost observată? Să fi luat cunoştinţă de conţinutul jurnalului? Să-i fi descris de bună voie falsul Henry această rută? (Presupunere foarte plauzibilă!) Sau e vorba numai de o intuiţie extraordinară?!

Mărturisind crimele, într-o izbucnire brutală, furioasă, Cristian Argint tace. Nu vrea să dea nici un fel de desluşiri...

Să revenim la Ştefan Paim. Acesta s-a întors în M. cu o viziune destul de limpede, se pare, a celor întâmplate. Cristian Argint a aflat fără îndoială de excursia sa şi n-a fost mai puţin surprins şi îngrijorat. Inexplicabilă însă, în continuare, atitudinea lui Paim. Păstrează pentru sine bănuielile. Nu era încă suficient de sigur? Căuta noi probe? Aştepta ca misterul vieţii duble a lui Cristian să se dezvăluie de la sine, urmărea poate cu o sadică, aproape perversă curiozitate, manevrele tot mai dificile ale lui Cristian care trebuia să apară mereu când sub o înfăţişare, când sub alta? Da, cred că acest joc al lui Cristian îl distra într-un fel!

Cert e că pe data de 5 august Cristian primeşte un plic „Loco”, expediat tot din M.

Am toate motivele să cred că Paim îi trimisese scrisoarea.

Un avertisment? „Sau un şantaj? Să fi fost „bătrânul contrabandist” Paim un *maître chanteur* cum atât de frumos se exprimă francezii? Nu cred. Mai curând presupun că Paim îi fixa lui Cristian Argint un termen până la care să se predea. Imprudent pas, care l-a costat viaţa! Dar Paim

era un om ce nu cunoştea frica, încăpăţânat cu principiile sale, dur, de neclintit. Poate că i-a sugerat lui Cristian, ca soluţie unică, sinuciderea. (Să ne amintim de „Cazul Claici”...)

Aşa se face că, luând înfăţişarea lui Henry, cu dreapta în eşarfă, Cristian se afişează în seara zilei de şapte la gară şi urcă în cursa de Ocna-Săcel. Planul era bine pus la punct. Dar îl ajută şi norocul. La Ocna-Săcel, imediat ce coboară din tren, cunoaşte o mică aventurieră (am reuşit să dau de urma acestei fete, o cheamă Corina S. şi e tocmai dintr-o localitate de pe Dunăre) care acceptă imediat să-l însoţească la restaurant. În felul acesta îşi realizează planul de a fi observat de nenumăraţi ochi. Henry Argint petrece, şi-au zis cei care îl cunoşteau – şi erau destui dintr-aceştia, cam rânjind pe seama decalajului de vârstă dintre sexagenarul „Henry” şi mica aventurieră. La ieşirea din restaurant Corina, obraznică, îi cere o sumă de bani „împrumut”, iar Cristian, pe post de Henry, scoate imediat portofelul, punându-i însă fetei condiţia să dispară imediat din regiune, şi norocul îl ajută iar, găseşte o maşină de ocazie al cărei proprietar se oferă bucuros s-o ia pe drăguţa brunetă.

Falsul Henry se întoarce în oraş cu forestierul, la 3,45 dim., ascuns printre trunchiuri (vezi mărturia însoţitorului ce se afla pe tren în dimineaţa zilei de 8 august), Cele două urme ale unor călcâie întipărite în argilă ne-ar îndemna să credem că isteţul Cristian ar fi sărit din tren în dreptul casei lui Paim, dar nu cred că a riscat o aterizare greşită. Probabil a aşteptat liniştit până ce trenul a ajuns în gară, apoi ajutat de bezna dinaintea zorilor de zi s-a furişat înapoi în grădina lui Paim, iar de aici a urcat simplu în podul casei acestuia, unde şi-a permis un lung răgaz pentru odihnă. De aici putea să coboare în casă prin chepengul ce dă în antreu şi să-l ucidă în puterea nopţii pe Paim, dar nu împuşcându-l, zgomotul s-ar fi auzit, ci eventual folosind vreo armă albă. Posibil însă ca varianta asta să nu-i fi surâs, ştia că Paim e voinic, posibil de asemenea că încă mai spera să ajungă la o înţelegere cu neînduplecatul său urmăritor.

Cristian a aşteptat multe ceasuri până să se decidă să iasă la confruntarea decisivă, şi a ales pentru aceasta o oră a după-amiezii ce i se părea mai liniştită, pe la trei şi jumătate. A coborât însă nu prin deschizătura ce dă din pod în antreu, ci folosind o uşiţă pe care oamenii mei, însărcinaţi cu cercetarea casei, n-au remarcat-o la început, ce comunică direct din pod cu depozitul de plante medicinale al lui Paim. Această uşă, mascată sus sub un maldăr de vechituri, e aproape invizibilă şi din interior, din depozit, datorită unor cartoane pe care Paim le instalase sus, sprijinindu-le de rafturile superioare. Precizez însă că şi în lipsa acestei deschizături suplimentare Cristian ar fi putut acţiona în voie folosindu-se de orificiul care comunică cu antreul.

E uşor de închipuit reacţia lui Paim când a auzit deodată în jurul orei trei şi jumătate zgomot de borcane răsturnate în preţioasa sa magazie.

Mai departe nu e greu să ştim ce s-a întâmplat. Agitând micul revolver „Hagg” Cristian l-a ameninţat net pe Paim cu moartea.

Dar vine un nou vizitator: meteorologul Cnavu, care e uluit de purtarea lui Paim, care observă în acelaşi timp uşa cu perdele întredeschisă, ciobul din mâna lui Paim (Cristian spărsese sticla uşii cu cotul pentru a-l ţine mai uşor sub bătaia revolverului pe Paim) precum şi privirile furişe ale gazdei către uşa cu pricina. După plecarea lui Cnavu, Cristian iese, propune un târg, Paim încăpăţânat nu acceptă nimic. Vine apoi Alexandrina pe care Paim o expediază brutal, apare Timotei, care-l molestează pe Ştefan Paim spre satisfacţia diabolică a lui Cristian, ascuns în depozit. Se succed vizitatorii cu perioadele „de târguială” dintre cei doi. La ora 20,40, Cristian profită de zgomotul trenului, de ţiuitul strident al locomotivei, şi-l împuşcă pe Paim. Cuprins de o disperare rece, lucidă, rămâne în preajma cadavrului ştiind că se poate refugia în orice moment prin depozit. Caută poziţii potrivite pentru armă, pentru poezia tăiată din „Lunatecul”. Asistă la apariţia lui Claici, apoi a lui Tarsiciu Balea, în sfârşit a lui Bradea şi în cele din urmă a grosului

martorilor. Între plecarea şi venirea acestora schimbă mereu poziţia revolverului „Hagg” şi a poeziei. E un joc macabru. Ascuns în depozit, pândeşte reacţiile celor ce vin şi e atât de disperat, atât de convins în fundul sufletului că jocul său s-a sfârşit, fiind într-un fel detaşat de tot ce se petrece, încât are chiar şi puterea să se distreze. Îi vine chiar să se predea, fiindcă altfel nu-mi pot explica uriaşa imprudenţă ce o comite de a ieşi la un moment dat din ascunzătoare, amestecându-se cu ceilalţi. El este omul care bara uşa la intrare, cu braţele larg desfăcute. Ciudat e că deseori gafele colosale, imprudenţele, rămân neobservate. Nimeni nu-şi aminteşte de prezenţa sa, toţi, fiind prea buimăciţi, iar unii pătrunşi de importanţă, gesticulează demonstrând zgomotos vinovăţia lui Bradea, nimeni nu-l bagă în seamă, tocmai fiindcă e o persoană prea cunoscută. Dar în acest caz cum se face că ştiind că omul cu braţele desfăcute în uşă e Henry – clientul lui Paim – nimeni nu şi-a amintit că Henry umblă cu braţul drept, în eşarfă? Amnezie subită generală, cauzată de un eveniment şocant, altfel nu pot să-mi explic.

Presupun că dacă ar fi fost înhăţat în momentul acela, Cristian n-ar fi opus rezistenţă, ar fi mărturisit crima pe loc. Dar cum faptul nu s-a întâmplat, scârbit de sine, cu sufletul gol, disperat, dar nu din cauza recentei crime, ci a celeilalte poveri (moartea lui Henry) Cristian pleacă în neştire. Acţionează automat. Urcă în pod prin spatele casei, îngrămădeşte iarăşi vechiturile deasupra micului chepeng ce dă în depozit, coboară, trece prin grădină, ajunge la calea ferată şi aici, brusc dezmeticit, cuprins de spaimă, o rupe la fugă. Se pare că pe el l-a observat o altă victimă a erorii ajunsă la rang de hipnoză, Frank Bradea, care şi el a făcut o tentativă de fugă.

Nedumerit, Cristian aşteaptă să fie înhăţat, dar trec zile şi el nu intră deocamdată în sfera bănuiţilor. Începe să prindă speranţe. Ajunge la concluzia că viaţa în libertate e mai plăcută. Aparent nici un fir nu duce la el, cu o singură excepţie: cabanierul Buciuta, care, interogat, ar putea depune mărturie că în ziua de 20 aprilie nu i-a văzut pe

fraţii Argint „unul alături de celălalt”. În plus moartea lui Buciuta crede el – ar încurca teribil toate firele. Se foloseşte de al doilea revolver „Hagg” – ambii fraţi aveau câte unul, le cumpăraseră în tinereţe, în aceeaşi zi, de la un marinar olandez – dar Buciuta scapă cu viaţă, iar anchetatorul, spre ghinionul lui Cristian, face o vagă legătură: fraţi gemeni, arme gemene etc. etc.

Fireşte, ar mai fi multe de spus despre toate acestea, în ce mă priveşte voi încerca să lămuresc şi împrejurării morţii lui Henry, îndată ce obligaţiile ce mă ţin departe de M. vor fi îndeplinite.

Mă întreb dacă nu mi-o veţi lua înainte!

Şi acum, la obiect, prima întrebare la care sper că-mi veţi răspunde cu sinceritate, ca între... colegi.

În ziua cunoştinţei noastre, tot ascultându-vă cu mare interes cum povesteaţi vechi întâmplări petrecute în M., am ajuns într-un parc de distracţii, la o tarabă unde se trăgea la ţintă. Mi-aţi întins o armă, zicând: „Ocheşte cei doi gemeni”, fiindcă în fundul instalaţiei, printre alte ţinte se aflau şi doi fraţi vânători, cu înfăţişare identică.

Ce se ascundea în spatele acestor cuvinte? Un sfat? I-aţi suspicionat încă de atunci pe fraţii Argint, sau îl bănuiaţi chiar pe Cristian? Pe baza căror indicii?

Aceasta ar fi prima întrebare. Următoarea se referă la întâlnirile noastre ulterioare când mi i-aţi dat ca vinovaţi *siguri* pe Bradea, apoi pe Dumitru Claici, şi în sfârşit, ca eventual asasin, pe ceferistul din a cărui vină a avut loc în urmă cu zece ani accidentul în care Ştefan Paim şi-a pierdut mâna dreaptă. Cu această ultimă ocazie mi-aţi „servit”, o dată cu ceaiul de o aromă îmbietoare şi cu dulceţurile rafinate în care sunteţi specialist, povestea absolut neverosimilă a celor doi fraţi Argint pe care i-aţi întâlnit la un răstimp foarte scurt, Henry plecând în oraş, iar Cristian pornind după el. Aceasta se întâmplă cu puţine zile înainte de a fi asasinat Paim, când ştim foarte bine că nu mai era în viaţă decât unul dintre Arginţi, Cristian. Ce scop au avut toate aceste mici curse, mai ales că în prima zi mi-aţi dat o

indicaţie exactă şi preţioasă, de care ce e drept mi-am amintit prea târziu...

Aşteptând răspunsul dv. stimate domnule profesor, vă doresc multă sănătate! Al dv.,

Adrian MOCANU

(Răspunsul profesorului Marius Lupu)

Dragă domnule Adrian Mocanu,

Sunt într-adevăr fericit că ţi-ai adus aminte de mine. Singurătatea în care trăiesc mă preface încetul cu încetul în propria mea mumie. Dar toţi oamenii bătrâni sunt foarte singuri, oricât de anturaţi ar fi. Este singurătatea vârstei, din ce în ce mai crudă!

Cu atât mai puţin pot să înţeleg fapta lui Cristian Argint care, omorându-şi fratele, s-a autocondamnat la des-fiinţare, nu mă refer în mod special la pedeapsa fizică inevitabilă care-l aşteaptă, cât la moartea sa spirituală. Ai dreptate, între ei a intervenit o stare de lucruri teribil de complicată, o tensiune neomenească, a cărei urmare a fost moartea unuia din ei. Cum se face totuşi că jurnalul lui Henry, *în partea sa autentică,* nu pomeneşte nimic de tensiunea dintre cei doi? Sau despre aşa ceva nici nu se putea scrie? Ai auzit desigur vorbindu-se despre omucidere din cauza dragostei, cred că nu e o vorbă în vânt. Cei doi fraţi, fiind şi gemeni, erau extrem de legaţi sufleteşte, dar desigur nu cred să nu te fi gândit la asta. Poate că unul din ei, adică probabil Henry, a trădat într-un fel această veche şi... bătrână prietenie frăţească. O simplă presupunere, la fel ca şi următoarea care mi s-a înfipt însă mult mai adânc în cap: Henry era pe cale să înnebunească, iar Cristian... Dar astea sunt simple speculaţii!

Domnule Mocanu, te admir mult! Mi-ai plăcut de la primul nostru schimb de cuvinte şi mi-am zis că dacă aş fi avut un copil, un băiat, aş fi vrut să-ţi semene. Te-am întrebat dacă ştii prin ce trăieşte un oraş, şi ai răspuns „Prin amintiri, ca şi

oamenii...” Te-am întrebat apoi ce este mai interesant. „Ceea ce nu se vede”, ai zis, ghicind exact răspunsurile pe care le-aş fi dorit, deşi poate că nu sunt şi cele conforme cu concepţiile dumitale. Felul în care ai dezlegat enigma morţii lui Paim este extraordinar.

Mă întrebi dacă am ştiut de la început totul despre fraţii Argint.

Nu, n-am ştiut, dar am bănuit amestecul lor.

Eu, după cum bine ştii dragă domnule Mocanu, eu observ. Există un amănunt care dumitale ţi-a scăpat, dar numai pe jumătate. E legat de pasiunea ciudată a lui Ştefan Paim de a confecţiona mici jucării din lemn (Dumnezeule, le lucra cu o singură mână, cu stânga!), tot felul de maimuţoi, de morişti şi de Hopa-Mitică; le-ai văzut de altfel presărate prin casă, peste tot. Paim avea, ştii, într-un colţ al verandei, chiar şi un mic atelier, cu tot felul de scule miniaturale şi traforaje, unde lucra câteodată când mai lăsa dracului plantele medicinale. Aş zice că n-ai acordat suficientă atenţie acestei pasiuni a lui Paim! N-ai acordat atenţie nici coliviei instalate la baza ramificaţiei castanului, din faţa ferestrelor lui Paim. Ar fi trebuit totuşi să te întrebi asupra rostului acestei colivii, care *nu adăposteşte păsări,* ci altceva. Trebuie să-ţi spun că această colivie a apărut acum o lună şi ceva.

Ai remarcat în schimb jocul ciudat al luminii pe peretele din stânga mesei pe care o numeşti „de plumb”. Te-ai mirat că uneori pata de lumină ia înfăţişarea unei femei, a unui nud, altădată a Americii, sau a unei inimi, a unui topor, sau a unei garoafe. Credeai că imaginea e rezultatul fanteziei dumitale, dar imaginile erau reale, nu întâmplătoare. Pe lângă nud, inimă, garoafă, topor, Americă, pata de lumină lua câteodată relieful unui revolver, dar n-ai prins se pare imaginea aceasta (sau ai prins-o?) erai cu privirea în altă parte, sau nu bătea vântul. Ai crezut că jocul de lumini de pe perete se datorează mişcării frunzelor castanului, când în realitate era un joc *dirijat.* Pe colivie e o mică morişcă, ce învârteşte, la cea mai mică bătaie a vântului, în interior trei palete de sticlă, iar pe fiecare se află nişte desene în tuş,

câte două, în următoarea ordine: America, revolverul, garoafa, inima, nudul, toporul. Ia primele litere ale fiecărui cuvânt. Ce iese? A-r-g-i-n-t. Argint. Aceasta fost ultima „jucărie” a lui Ştefan Paim. S-a gândit să folosească întru distracţia sa razele soarelui de după amiază. Fiindcă o distracţie a fost, iar imaginile le-a ales corespunzător unor cuvinte ale căror iniţiale formau *acest nume ce-l preocupa atât de mult în ultimul timp: Argint.* Cred că a studiat cazul celor doi fraţi cu o uriaşă curiozitate, şi am impresia că el, Ştefan Paim, ar fi putut să ne spună câte ceva asupra motivelor ce l-au determinat pe Cristian să-l ucidă pe Henry. Şi cred că tocmai fiindcă bănuia sau intuia, sau ştia cu precizie cauza tragediei, rădăcinile ei complicate, presupun că i-a sugerat lui Cristian, ca unică soluţie, sinuciderea. Pesemne Cristian n-a fost de acord. Şi rău a făcut!

Sunt convins în acelaşi timp că Paim nu era un *maître chanteur,* că s-a interesat de caz ca un om foarte curios, dar în primul rând ca un om, şi că soluţia sa era cea mai potrivită.

Dar poate mă înşel!

Mintea mea nu mai are agerimea de altădată. Împrejur totul e din ce în ce mai tulbure. M-aş bucura mult să stăm iar de vorbă. Sunt atâtea lucruri de clarificat, în cazul fraţilor Argint, în cazul Paim, şi în general în cazul vieţilor noastre. Dacă eşti sincer când scrii că ţi-ar face plăcere să pornim iarăşi într-o seară samovarul cu poveşti, te rog grăbeşte-te! Altfel...

Al d-tale,
MARIUS LUPU

S f â r ş i t

EDITURA MILITARĂ

Lei 4